

INVESTICIJŲ PROJEKTAS

Sporto ir sveikatingumo centro Kupiškio mieste įrengimas

Kupiškio rajono savivaldybės administracija

Kupiškis, 2019 m.

TURINYS

VARTOJAMI TERMINAI IR SANTRUMPOS.....	4
PROJEKTO SANTRAUKA.....	5
1. PROJEKTO KONTEKSTAS	7
1.1. PASLAUGOS PASIŪLA IR PAKLAUSA.....	7
1.1.1. Paslaugos aprašymas	7
1.1.2. Paslaugos pasiūla	8
1.1.3. Paslaugos paklausa	17
1.2. TEISINĖ APLINKA.....	26
1.3. SPRENDŽIAMOS PROBLEMOS IR JŲ ATSIKIDIMO PRIEŽASTYS.....	29
2. PROJEKTO TURINYS	32
2.1. PROJEKTO TIKSLAS IR UŽDAVINYS	32
2.2. PROJEKTO SĄSAJOS SU KITAIS PROJEKTAIS	32
2.3. PROJEKTO TIKSLINĖS GRUPĖS IR RIBOS.....	32
2.4. PROJEKTO ORGANIZACIJA.....	34
2.4. PROJEKTO SIEKIAMI REZULTATAI	36
2. GALIMYBĖS IR ALTERNATYVOS	39
3.1. ESAMA SITUACIJA.....	39
3.2. GALIMOS PROJEKTO VEIKLOS.....	39
3.3. VEIKLŲ VERTINIMO KRITERIJAI	39
3.4. TRUMPASIS VEIKLŲ SĄRAŠAS IR PROJEKTO ĮGYVENDINIMO ALTERNATYVOS	39
3.5. ANALIZĖS METODO PASIRINKIMAS.....	44
3. FINANSINĖ ANALIZĖ	45
4.1. PROJEKTO ATASKAITINIS LAIKOTARPIS.....	45
4.2. FINANSINĖ DISKONTO NORMA	45
4.3. PROJEKTO LĖŠŲ SRAUTAI.....	45
4.3.1. Investicijų išlaidos.....	45
4.3.2. Investicijų likutinė vertė	47
4.3.3. Veiklos pajamos	48
4.3.4. Veiklos išlaidos.....	52
4.3.5. Mokesčiai	55
4.3.6. Finansavimas	55
4.4. FINANSINIAI RODIKLIAI.....	56
4.4.1. Investicijų finansiniai rodikliai.....	56
4.4.2. Išvada dėl finansinio gyvybingumo	57
4.4.3. Kapitalo finansiniai rodikliai.....	57
5. EKONOMINĖ ANALIZĖ	58
5.1. RINKOS KAINŲ PAVERTIMAS Į EKONOMINES.....	58
5.2. SOCIALINĖ DISKONTO NORMA	58
5.3. IŠORINIO POVEIKIO ĮVERTINIMAS.....	58
5.3.1. Poveikio komponentai	58

5.3.2.	Poveikio mastas	59
5.3.3.	Rodiklių suvestinė.....	60
6.	JAUTRUMAS IR RIZIKOS.....	61
6.1.	<i>JAUTRUMO ANALIZĖ</i>	61
6.1.1.	Kintamųjų nustatymas	62
6.1.2.	Tarpusavio priklausomybės įvertinimas	62
6.1.3.	Elastingumo analizė	62
6.1.4.	Kritiniai kintamieji	62
6.2.	<i>SCENARIJŲ ANALIZĖ</i>	63
6.3.	<i>KINTAMŲJŲ TIKIMYBĖS</i>	63
6.4.	<i>RIZIKŲ ĮVERTINIMAS</i>	63
6.4.1.	Kintamųjų rizikos įverčiai.....	63
6.4.2.	Rizikos grupės.....	64
6.4.3.	Vertė rizikos grupėse	64
6.4.4.	Rizikos grupių vertės laike	64
6.5.	<i>RIZIKOS PRIIMTINUMAS</i>	64
6.6.	<i>RIZIKŲ VALDYMO VEIKSMAI</i>	65
7.	PROJEKTO VYKDYMO PLANAS	68
7.1.	<i>PROJEKTO TRUKMĖ IR ETAPAI</i>	68
7.2.	<i>PROJEKTO VIETA</i>	68
7.3.	<i>PROJEKTO KOMANDA</i>	69
7.4.	<i>PROJEKTO PRIELAIIDOS IR TĖŠTINUMAS</i>	69
7.5.	<i>KITOS IŠVADOS</i>	70
PRIEDAI		71
1	Priedas.....	72
2	Priedas.....	73
3	Priedas.....	75
4	Priedas.....	76
5	Priedas.....	78
6	Priedas.....	81

VARTOJAMI TERMINAI IR SANTRUMPOS

LR	Lietuvos Respublika
ES	Europos Sąjunga
EGDV	Ekonominė grynoji dabartinė vertė
ENIS	Ekonominės naudos ir sąnaudų santykis
EVGN	Ekonominė vidinė grąžos norma
FGDV	Finansinė grynoji dabartinė vertė
FNIS	Finansinės naudos ir sąnaudų santykis
FVGN	Finansinė vidinė grąžos norma
IP	Investicijų projektas
SNA	Sąnaudų ir naudos analizė
VPSP	Viešojo ir privataus sektorių partnerystė

Fizinio aktyvumo svarba žmogui yra neginčijama. Pasaulyje didžioji dalis žmonių gyvena urbanizuotose miesto vietovėse. Atsižvelgiant į esamą urbanizacijos lygmenį bei fizinio pasyvumo keliamas problemas, pastaraisiais dešimtmečiais populiarėja sveika gyvensena ir aktyvus laisvalaikio praleidimo būdas. Visuomenėje atsiranda vis daugiau sportuojančių, besimančių kultivuoti įvairias sporto šakas asmenų ar net bendruomenių. Augant sportuojančiųjų skaičiui vis aktualesne tema tampa esama sporto infrastruktūra bei jos būklė, nes nuo to neretai priklauso ir sportuojančių susidomėjimas viena ar kita sporto šaka bei jų aktyvumas.

Planuojama inicijuojamo projekto kryptis – Kupiškio rajono gyventojų sportinis užimtumas, kurių pagrindiniai paslaugos gavėjai – mokyklinio amžiaus vaikai. Papildomos paslaugų gavėjų grupės – suaugę asmenys ir miesto svečiai.

Šiuo metu Kupiškio rajono savivaldybėje nėra nei vienos universalios krepšinio, futbolo ar tinklinio sporto varžyboms pritaikytos salės, kurias galėtų stebėti bent keli šimtai žiūrovų. Visos sporto salės yra įrengtos bendrojo ugdymo mokyklose, iš kurių didžioji dalis yra nusidėvėjusi, netenkinanti šiuolaikinių vietos gyventojų poreikių ištiesus metus. [Projektu sprendžiama problema – neužtikrintas kokybiškas sporto ir sveikatinimo paslaugų prieinamumas nei Kupiškio rajone, nei Panevėžio apskrityje.](#)

Pagrindinė priežastis, dėl kurios Kupiškio rajono savivaldybė negali aktyviau modernizuoti sportui ir sveikatinimui skirtos viešosios infrastruktūros, yra lėšų trūkumas. Problemos sprendimo būdas – didinti kokybiškos sporto ir sveikatinimo paslaugų infrastruktūros prieinamumą.

Projekto problematikai spręsti inicijuojamo investicijų projekto tikslas – gerinti Kupiškio rajono savivaldybės sveikatinimo paslaugų kokybę ir didinti sporto infrastruktūros prieinamumą Kupiškio rajono bei Panevėžio apskrities gyventojams. Projekto įgyvendinimui suformuluotas šis uždavinys – modernizuoti sporto paslaugų ir infrastruktūros sąlygas Kupiškio mieste. Projekto uždaviniui pasiekti numatyta viena veikla – *Sporto ir sveikatingumo komplekso II etapo statyba ir įrengimas adresu K. Šimonio g. 1A, Kupiškis.*

Projekto uždavinio įgyvendinimo fizinis rodiklis: sukurtas naujas sporto infrastruktūros objektas. Projekto įgyvendinimo metu numatoma pastatyti naują sporto ir sveikatingumo kompleksą, adresu K. Šimonio g. 1A, Kupiškis, įrengiant universalią sporto aikštelę su 300 vietų tribūnomis bei papildomomis patalpomis.

[Tiesioginę naudą iš numatomo įgyvendinti investicijų projekto gaus Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centro mokiniai \(moksleiviai ir suaugusieji\), Panevėžio apskrityje rengiamų sporto stovyklų dalyviai.](#)

Kupiškio rajono savivaldybė įgyvendina LR Vietos savivaldos įstatymu priskirtas funkcijas, kurių viena – vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas. Kupiškio rajono savivaldybės administracija yra investicinio projekto „Sporto ir sveikatingumo centro Kupiškio mieste įrengimas“ pareiškėjas. Projektą numatoma įgyvendinti viešojo ir privataus sektorių partnerystės būdu.

Investicijų projekto rengimui ir alternatyvų vertinimui naudotos Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodikos (patvirtinta VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337, 2019 m. rugpjūčio 14 d. įsakymo Nr. 2019/8-214 redakcija), Metodikos ir modelio, skirto įvertinti investicijų, finansuojamų Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Lietuvos nacionalinio biudžeto lėšomis, socialinį-ekonominį poveikį, sukūrimas galutinės ataskaitos rekomendacijos, Europos Komisijos kaštų-naudos rengimo rekomendacijos (*Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects*).

Investicijų projekto vertė yra mažesnė nei 15 mln. Eur, todėl vertinamų alternatyvų skaičius ir turinys iš karto yra pasirenkamas atsižvelgiant į minėtos metodikos 4 priede nurodytą projekto investavimo objektų ir

alternatyvų sąrašą. Įvertinus visas privalomas alternatyvas socialiniu, ekonominiu, technologiniu aspektais, projekte finansiniu ir socialiniu-ekonominiu aspektais vertinamos šios alternatyvos:

- 1) Naujų pastatų statyba (I alternatyva);
- 2) Naujų pastatų statyba pasirinkus skirtingą technologinį sprendinį (II alternatyva).

Bendros reikalingos investicijos alternatyvų įgyvendinimui sudaro 4 855 652 Eur su PVM (I alt.) ir 4 820 737 Eur (II alt.), iš kurių įrangos lėšos siekia 219 113 Eur su PVM abiejų analizuojamų projekto alternatyvų atvejais.

Projekto rengimo metu buvo taikoma Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodika. Finansinėje analizėje taikoma 4 proc. finansinė diskonto norma. Gauti rezultatai:

Alternatyva/rodiklis	FGDV(I)	FVGN(I), proc.	FNIS	Finansinis gyvybingumas	FGDV(K)	FVGN(K), proc.
Naujų pastatų statyba	<u>-4147339</u>	<u>-13,77</u>	<u>0,26</u>	<u>Taip</u>	<u>-6398570</u>	<u>Neskaiciuojama</u>
Naujų pastatų statyba pasirinkus skirtingą technologinį sprendinį	<u>-4425273</u>	<u>-15,89</u>	<u>0,2</u>	<u>Taip</u>	<u>= 13695739</u>	<u>Neskaiciuojama</u>

Projekto investicijos yra nukreiptos į švietimo ir mokslo sektorių. Tyrimo „Metodikos ir modelio, skirto įvertinti investicijų, finansuojamų Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Lietuvos nacionalinio biudžeto lėšomis, socialinį-ekonominį poveikį, sukūrimas“ yra patvirtinti sektorių „Švietimas ir mokslas“ konversijos koeficientai, kurie sąnaudų naudos analizėje įvertinami automatiškai (skaičiuoklėje). Socialinės ekonominės naudos vertinimo metu naudojama socialinė diskonto norma skiriasi nuo finansinėje analizėje naudojamos diskonto normos ir yra lygi 5,0 proc. Atlikus skaičiavimus, buvo gauti šie rodikliai:

Alternatyva/rodiklis	EGDV	EVGN, proc.	ENIS
Naujų pastatų statyba	<u>472554</u>	<u>8,44</u>	<u>1,09</u>
Naujų pastatų statyba pasirinkus skirtingą technologinį sprendinį	<u>-117438</u>	<u>4,12</u>	<u>0,95</u>

Įvertinus finansinius ir ekonominius analizuotų alternatyvų rezultatus, pasirinkta tinkamiausia įgyvendinti alternatyva yra pirmoji – *Naujų pastatų statyba (pirma alternatyva)*.

Atlikus rizikos ir jautrumo analizę, projekto alternatyvos kritiniai kintamieji yra investicijų likutinė vertė, paslaugų suteikimo pajamos, darbo užmokesčio išlaidos, bendra SE naudos komponentų finansinė išraiška. Gauti scenarijų analizės rodikliai rodo, kad projekto įgyvendinimas socialiniu ekonominiu požiūriu yra atsiperkantis net ir pesimistinio scenarijaus atveju. Didžiausią įtaką (bei riziką) sėkmingam projekto įgyvendinimui turi rangos darbų rizika. Remiantis analizės duomenimis matyti, jog siekiant iš anksto eliminuoti galimą riziką bei jos pasekmes, būtina užtikrinti rangos darbų kokybę ir kainą (t. y. skirti didelį dėmesį darbų įsigijimo kainai, darbų atlikimui).

Projekto įgyvendinimas apims 28 mėn. Šis laikotarpis yra visoms projekto veikloms įgyvendinti. Investicijų projektą numatoma įvykdyti Kupiškio mieste, adresu K. Šimonio g. 1A.

1. PROJEKTO KONTEKSTAS

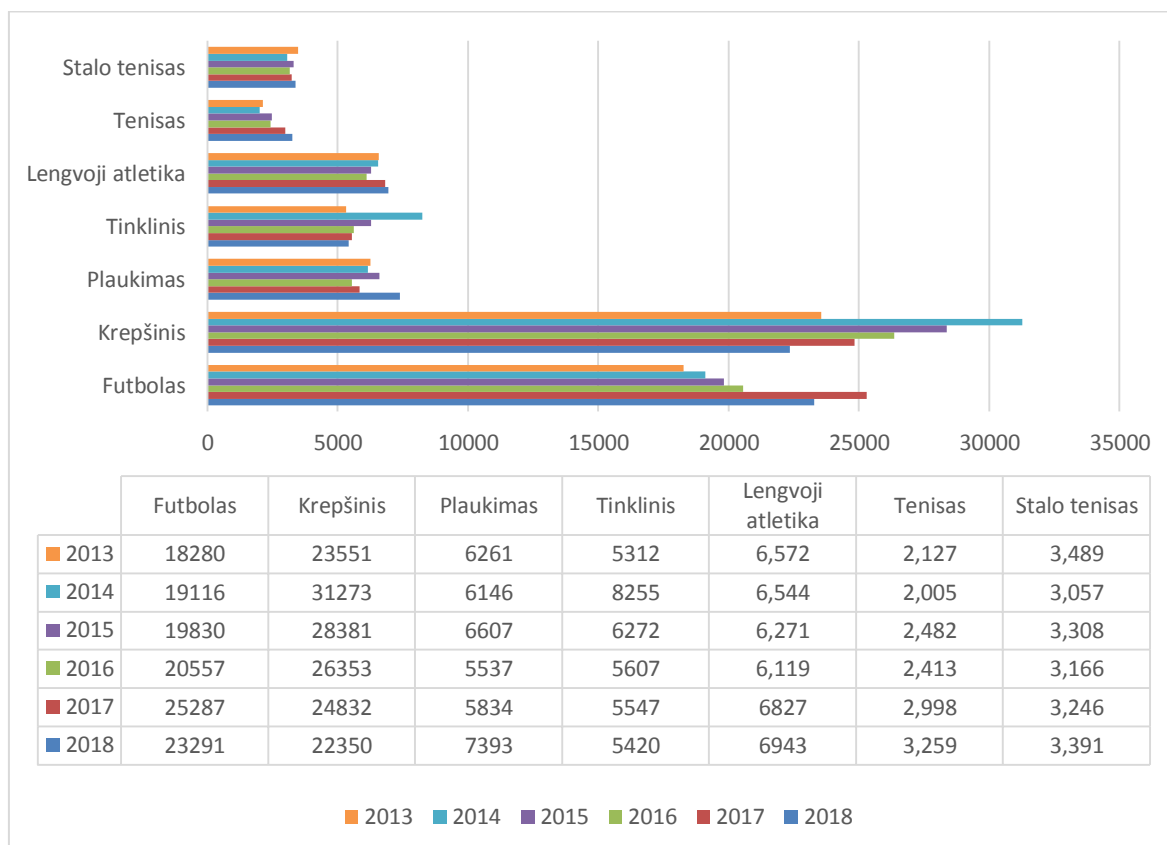
Šiame skyriuje analizuojamas sporto ir sveikatingumo komplekso K. Šimonio g. 1A, Kupiškis, statybų investicijų projekto (toliau – Projekto) kontekstas, įskaitant ilgalaikio paslaugos poreikio, galimybių jį patenkinti esamais pajėgumais (esama infrastruktūra) bei su tuo susijusių problemų apžvalgą.

1.1. PASLAUGOS PASIŪLA IR PAKLAUSA

1.1.1. Paslaugos aprašymas

Planuojama inicijuojamo projekto kryptis – Kupiškio rajono gyventojų sportinis užimtumas, kurių pagrindiniai paslaugos gavėjai – mokyklinio amžiaus vaikai. Papildomos paslaugų gavėjų grupės – suaugę asmenys ir miesto svečiai. Dėl universalios sporto salės panaudojimo bei galimų teikti paslaugų įvairumo, projektui įtakos turi bendroji miesto gyventojų padėtis (gyventojų skaičius, jų struktūra), gyventojų poreikis fiziniam aktyvumui, mokyklinio amžiaus vaikų dalyvavimas sportinio užimtumo veiklose ir esama sporto infrastruktūra bei jos pasiūla rajone bei Panevėžio apskrityje.

Fizinio aktyvumo svarba žmogui yra neginčijama. Visuomenėje atsiranda vis daugiau sportuojančių, besiimančių kultivuoti įvairias sporto šakas asmenų ar net bendruomenių. Lietuvoje didžiausius sportininkų skaičius generuoja krepšinio, futbolo, plaukimo, tinklinio, lengvosios atletikos, teniso ir stalo teniso sporto šakos. Dažniausiai gyventojai renkasi krepšinio sporto šaką, tačiau vis sparčiau populiarėja futbolas. Pastarųjų sportininkų skaičius 2017-2018 m. jau viršijo krepšinio sporto šakos sportininkus. Detalesnė 2013-2018 m. laikotarpio statistika pateikiama žemiau esančiame paveiksle.

1 pav. Didžiausi sportininkų skaičiaus rodikliai Lietuvoje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

1.1.2. Paslaugos pasiūla

Esama sporto salių ir aikštelių infrastruktūra Kupiškio rajone

Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje nėra nei universalios sporto arenos, nei sporto komplekso, teikiančių skirtingas paslaugas įvairioms vartotojų grupėms, ar baseino. Kupiškio rajono savivaldybės gyventojai turi galimybę naudotis krepšinio aikštelėmis, futbolo aikštėmis, stadionais, teniso, tinklinio aikštelėmis, yra sportinių treniruoklių pasiūla. Ištisus metus nepriklausomai nuo sezoniškumo Kupiškio rajono savivaldybėje gyventojams yra prieinamos bendrojo ugdymo sporto salės ir sportinių treniruoklių salės. Detalesnė sporto salių infrastruktūros būklė pateikiama toliau esančiose lentelėse.

1 lentelė. Kupiškio r. savivaldybėje esančių krepšinio sporto salių vidaus patalpose pasiūla

Įstaigos tipas	Įstaigos pavadinimas, adresas	Būklės įvertinimas	Ar infrastruktūra pritaikyta neįgaliesiems	Ar salė atitinka varžybų organizavimo standartus?
Bendrojo ugdymo mokyklos	Kupiškio r. Alizavos pagrindinė mokykla, Berželių g. 12, Alizavos mstl., Kupiškio r.	Patenkinama	Taip	Ne
	Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija, Vytauto g. 21, Kupiškis	Gera	Iš dalies	Taip
	Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija, Jaunimo g. 2, Kupiškis	Gera	Iš dalies	Ne
	Kupiškio r. Subačiaus gimnazija, Aukštaičių a. 10, Subačius, Kupiškio r.	Bloga	Iš dalies	Ne
	Šepetos Almos Adamkienės pagrindinė mokykla, Šepetos g. 4, Šepeta, Kupiškio r.	Bloga	Ne	Ne
	Kupiškio r. Salamiesčio pagrindinė mokykla, Mokyklos g. 1, Salamiesčio mstl. Kupiškio r.	Gera	Ne	Taip
	Kupiškio r. Salamiesčio pagrindinės mokyklos skyrius Antašavos mokykla daugiafunkcis centras	Patenkinama	Ne	Ne
	Kupiškio r. Šimonių pagrindinė mokykla, Skapiškiog. 18, Šimonys, Kupiškio r.	Gera	Iš dalies	Ne
	Kupiškio r. Noriūnų Jono Černiaus pagrindinė mokykla, Melioratorių g. 5, Noriūnų k., Kupiškio r.	Gera	Ne	Ne
	Kupiškio r. Skapiškio pagrindinė mokykla, Skapiškis, Kupiškio r.	Gera	Ne	Ne
	Kupiškio r. Rudilių J. Laužiko UDC, Morkūniškio g. 19, Rudilių k., Kupiškio r.	Patenkinama	Ne	Ne

Įstaigos tipas	Įstaigos pavadinimas, adresas	Būklės įvertinimas	Ar infrastruktūra pritaikyta neįgaliesiems	Ar salė atitinka varžybų organizavimo standartus?
Kitos vietos	Juodupėnų km. sporto salė, K. Spaičio g. 4, Juodupėnų km., Kupiškio r.	Gera	Iš dalies	Taip

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracija

Iš pateiktos lentelės duomenų matyti, kad Kupiškio rajone uždaroje patalpose esančios krepšinio aikštelės yra bendrojo ugdymo mokyklų patalpose, išskyrus Juodupėnų kaime esančią sporto salę. Nei viena krepšinio aikštė nėra labai geros būklės, pritaikyta asmenims su negalia ir tinkama varžybų organizavimui pagal keliamus standartus. Nei privatūs sporto klubai, nei Kupiškio kūno kultūros ir sporto centras krepšinio aikščių neturi.

2 lentelė. Kupiškio r. savivaldybėje esančių krepšinio aikštelių lauko erdvėje pasiūla

Teritorija	Įstaigos pavadinimas	Būklės įvertinimas	Ar infrastruktūra pritaikyta neįgaliesiems	Ar aikštė atitinka varžybų organizavimo standartus?
Bendrojo ugdymo mokyklos	Kupiškio r. Subačiaus gimnazija	Labai gera	Taip	Taip
	Sėpetos Almos Adamkienės pagrindinė mokykla	Bloga	Ne	Ne
	Kupiškio r. Salamiesčio pagrindinė mokykla	Patenkinama	Ne	Taip
	Kupiškio r. Salamiesčio pagrindinės mokyklos skyrius Antašavos mokykla daugiafunkcis centras	Patenkinama	Ne	Ne
	Kupiškio r. Šimonių pagrindinė mokykla	Bloga	Ne	Ne
	Kupiškio r. Noriūnų Jono Černiaus pagrindinė mokykla	Labai bloga	Ne	Ne
	Kupiškio r. Rudilių J.Laužiko UDC	Bloga	Ne	Ne
Kitos vietos	Kupiškio miesto stadionas, Lauko g. 5A	Gera	Taip	Taip

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracija

Palyginus krepšinio aikštelių duomenis vidaus patalpose ir esančias lauko erdvėje, matyti, kad šios sporto šakos infrastruktūros prieinamumas yra išvystytas, tačiau kokybė labai skirtinga, o varžybų organizavimo standartus atitinka vos kelios lauko aikštelės.

3 lentelė. Kupiškio r. savivaldybėje esančių futbolo aikščių pasiūla

Teritorija	Įstaigos pavadinimas	Būklės įvertinimas	Ar infrastruktūra pritaikyta neįgaliesiems	Ar aikštė atitinka varžybų organizavimo standartus?
------------	----------------------	--------------------	--	---

Teritorija	Įstaigos pavadinimas	Būklės įvertinimas	Ar infrastruktūra pritaikyta neįgaliesiems	Ar aikštė atitinka varžybų organizavimo standartus?
Bendrojo ugdymo mokyklos	Kupiškio r. Alizavos pagrindinė mokykla	Labai gera	Taip	Taip
	Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija	Patenkinama	Ne	Ne
	Kupiškio r. Subačiaus gimnazija (turi ir lauko)	Bloga	Ne	Ne
	Šepetos Almos Adamkienės pagrindinė mokykla	Patenkinama	Ne	Ne
	Kupiškio r. Salamiesčio pagrindinė mokykla	Patenkinama	Ne	Taip
	Kupiškio r. Skapiškio pagrindinė mokykla, Skapiškis, Kupiškio r.	Labai gera	Taip	Taip
	Kupiškio r. Noriūnų Jono Černiaus pagrindinė mokykla	Gera	Taip	Taip
	Kupiškio r. Rudilių J. Laužiko UDC	Bloga	Ne	Ne
	Kupiškio r. Šimonių pagrindinė mokykla, Skapiškiog. 18, Šimonys, Kupiškio r.	Bloga	Iš dalies	Ne
Kitos vietos	Miesto stadionas, Lauko g. 5A, Kupiškis	Labai gera	Taip	Taip
	Paplūdimio futbolo aikštė, Aukštupėnų km., Kupiškio raj.	Labai gera	Taip	Taip

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracija

4 lentelė. Kupiškio r. savivaldybėje esančių tinklinio aikščių pasiūla

Teritorija	Įstaigos pavadinimas	Būklės įvertinimas	Ar infrastruktūra pritaikyta neįgaliesiems	Ar salė atitinka varžybų organizavimo standartus?
Bendrojo ugdymo mokyklos	Kupiškio r. Subačiaus gimnazija (turi ir lauko)	Gera (ant krepšinio aikštelės pagrindo)	Taip	Taip
	Kupiškio r. Skapiškio pagrindinė mokykla	Patenkinama	Taip	Ne
	Kupiškio r. Rudilių J. Laužiko UDC	Patenkinama	Ne	Ne
Kitos vietos	Paplūdimio tinklinio aikštė, Aukštupėnų km., Kupiškio raj.	Gera	Taip	Taip

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracija

5 lentelė. Kupiškio r. savivaldybėje esančių teniso aikščių pasiūla

Teritorija	Įstaigos pavadinimas	Būklės įvertinimas	Ar infrastruktūra pritaikyta neįgaliesiems	Ar salė atitinka varžybų organizavimo standartus?
Bendrojo ugdymo mokyklos	Kupiškio r. Subačiaus gimnazija (turi ir lauko)	Labai gera	Taip	Taip
Kitos vietos	Miesto stadionas, Lauko g. 5A, Kupiškis	Gera	Taip	Taip

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracija

Pastebėtina, kad Kupiškio rajono savivaldybėje yra išvystyta futbolo, tinklinio ir teniso aikščių pasiūla. Dalis futbolo ir teniso aikščių yra vertinamos kaip labai geros būklės su pritaikyta infrastruktūra asmenims su negalia.

Sportinių treniruoklių bei sportinio užimtumo salės yra įrengtos privačiuose sporto klubuose, keturiose švietimo įstaigose. Visų šių salių infrastruktūros būklė yra patenkinama arba gera ir daugiausiai veiklą vykdo Kupiškio mieste.

6 lentelė. Kupiškio r. savivaldybėje veikiančių sportinių treniruoklių salių pasiūla

Teritorija	Įstaigos pavadinimas, adresas	Būklės įvertinimas	Ar infrastruktūra pritaikyta neįgaliesiems
Privatus sporto klubas	Reljefas, Krantinės g. 28, Kupiškis	Patenkinama	Ne
	Sveikatingumo studija „Treniruotės jums“, Gedimino g. 27, Kupiškis	Gera	Ne
	Klubas Positive Gym, Lauko g. 5, Kupiškis	Gera	Ne
Bendrojo ugdymo ir kitos mokyklos	L. Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos sporto salė, Vytauto g. 21, Kupiškis	Patenkinama	Iš dalies
	Kupiškio technologijų ir verslo mokykla, Jaunimo g. 8, Kupiškis	Gera	Ne
	Šepetos Almos Adamkienės pagrindinė mokykla, Šepetos g. 4, Šepeta Kupiškio r.	Gera	Ne
	Kupiškio r. Rudilių J. Laužiko UDC	Patenkinama	Ne

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracija

Taigi universalius parametrus atitinkančių sporto salių, kurios būtų geros ar labai geros būklės ir kuriose galima būtų kultivuoti kuo daugiau skirtingų sporto šakų ištisus metus bei rengti kokybinius standartus atitinkančias varžybas, šiuo metu Kupiškio rajono savivaldybės ribose nėra.

Paslaugų įkainiai ir darbo laikas

Sporto salių užimtumas bendrojo ugdymo mokyklose darbo dienomis siekia nuo 6 h iki 12 h. Pamokų metu sporto salės ir aikštės būna užimtose mokyklos mokinių, o likusiu metu yra organizuojamas neformalaus vaikų švietimo būreliai, kurių organizatoriai nuomą sumoka pagal 2017 m. gegužės 11 d. sprendimu Nr. TS-147 patvirtintas Kupiškio rajono savivaldybės švietimo įstaigų patalpų nuomos kainas. Kupiškio kūno kultūros ir sporto centras savo auklėtinių užsiėmimus organizuoja nemokamai L. Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos bei P. Matulionio progimnazijos sporto salėse. Pastebėtina, kad savaitgaliais ne visos bendrojo ugdymo mokyklų sporto salės yra nuomojamos, o didžiausiu užimtumu savaitgaliais pasižymi L. Stuokos-

Gucevičiaus gimnazijos bei P. Matulionio progimnazijos sporto salės, kuriose KKSC rengia ne tik treniruotes, bet ir įvairias varžybas. Detalesnė informacija pateikiama toliau esančioje lentelėje.

7 lentelė. Kupiškio r. savivaldybėje veikiančių krepšinio sporto salių užimtumas ir įkainiai, 2019 m.

Įstaigos tipas	Įstaigos pavadinimas, adresas	Salės užimtumas darbo dienomis, val.	Salės užimtumas savaitgaliais, val.	Salės nuomos kaina
Bendrojo ugdymo mokyklos	Kupiškio r. Alizavos pagrindinė mokykla	6 val.	6 val.	5 Eurai/mėn
	Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija	12 val.	10 val.	12 Eur/val.
	Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija	12 val.	10 val.	12 Eur/val.
	Kupiškio r. Subačiaus gimnazija	8 val.	2 val.	12,00 Eur/val.
	Šepetos Almos Adamkienės pagrindinė mokykla, Šepetos g. 4, Šepeta Kupiškio r.	8 val.	-	10,00 Eur/val.
	Kupiškio r. Salamiesčio pagrindinė mokykla	6 val.	-	-
	Kupiškio r. Skapiškio pagrindinė mokykla, Skapiškis, Kupiškio r.	4 val.	-	5 Eur/val.
	Kupiškio r. Salamiesčio pagrindinės mokyklos skyrius Antašavos mokykla daugiafunkcis centras	4 val.	-	-
	Kupiškio r. Šimonių pagrindinė mokykla, Skapiškiog. 18, Šimonys, Kupiškio r.	5 val.	-	10 Eur/val.
Kitos vietos	Juodpėnų km. sporto salė, K. Spaičio g. 4, Juodpėnų km., Kupiškio r.	Pagal poreikį	Pagal poreikį	KKSC reikmėms nemokamai, pagal savivaldybės tarybos patvirtintus nuomos įkainius

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracija

Kupiškio r. savivaldybėje esančios **futbolo aikštės, lauko krepšinio, tinklinio, teniso aikštelės** yra užimtose vaikų pamokų bei neformalaus vaikų švietimo būrelių metu. Likusiu laisvu laiku aikštės yra atviros visą parą ir neatlygintinai prieinamos visiems interesantams. Sporto treniruoklių paslaugos prieinamos penkiose vietose.

8 lentelė. Kupiškio r. sav. veikiančių sportinių treniruoklių ir sporto salių užimtumas, įkainiai, 2019 m.

Įstaigos tipas	Įstaigos pavadinimas, adresas	Salės užimtumas darbo dienomis, val.	Salės užimtumas savaitgaliais, val.	Salės nuomos /paslaugų kaina
Privačiuose sporto klubai	Reljefas, Krantinės g. 28, Kupiškis	13 val.	6 val.	15-19 Eur/mėn.

Įstaigos tipas	Įstaigos pavadinimas, adresas	Salės užimtumas darbo dienomis, val.	Salės užimtumas savaitgaliais, val.	Salės nuomos /paslaugų kaina
	Sveikatingumo studija „Treniruotės jums“, Gedimino g. 27, Kupiškis	6 val.	-	20-45 Eur/mėn.
	Klubas Positive Gym, Lauko g. 5, Kupiškis	13 val.	13 val.	20-35 Eur/mėn.
Bendrojo ugdymo mokyklose	Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija	4 val.	2 val.	Nenuomojama
	Šepetos Almos Adamkienės pagrindinė mokykla	2 val.	-	10,00

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracija

Iš pateiktos informacijos matyti, kad sporto salių bei sportinių treniruoklių salės yra gyventojams prieinamos tiek darbo dienomis, tiek savaitgaliais.

1.1.2.1. Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centras

Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centro (toliau tekste – Kupiškio r. KKSC) pagrindinė paskirtis – neformaliojo vaikų švietimo mokykla ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokykla. Kita centro paskirtis – neformaliojo suaugusiųjų švietimo grupės sportinio ugdymo mokykla.

9 lentelė. Kupiškio r. KKSC rekvizitai

Pavadinimas	Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centras
Adresas	Lauko g. 5A, Kupiškio m., Kupiškio r. sav.
Įstaigos kodas	190083299
Teisinė forma	Biudžetinė įstaiga
Telefonas/faksas	(8 459) 51346
El. pašto adresas	kupiskiosportocentras@gmail.com
Interneto svetainės adresas	www.kupiskiokksc.lt

Šaltinis: www.kupiskiokksc.lt

Kupiškio r. kūno kultūros ir sporto centre vaikams yra siūloma sportuoti vieną iš šių sporto šakų: futbolą, krepšinį, stalo tenisą, lengvąją atletiką, imtynes, irklavimą. Įstaigos infrastruktūrą sudaro lauko teniso kortai, krepšinio aikštelė, futbolo aikštė, metimo sektorius, keturi bėgimo takai. Visa infrastruktūra yra geros būklės, tačiau Kupiškio KKSC neturi uždaroje patalpose įrengtų savo atsakomybėje valdomos infrastruktūros.

Mokestis už neformalųjį vaikų švietimą papildančio ugdymo paslaugą yra renkamas pagal Kupiškio r. kūno kultūros ir sporto centro direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 29 d. patvirtintą įsakymą Kupiškio r. kūno kultūros ir sporto centro mokesčio už vaikų švietimą papildantį ugdymą rinkimo, mokėjimo ir lengvatų taikymo tvarkos aprašą Nr. V-17. Mokestis už vaiko (mokinio) ugdymą yra 4 Eur/mėn., o esant lengvatinėms sąlygoms sumažinamas 50 proc.

10 lentelė. Kupiškio kūno kultūros ir sporto centrą lankančių asmenų statistika mokslo metų pabaigoje

Sporto šaka/metai	2014 m. m. pab.		2015 m. m. pab.		2016 m. m. pab.		2017 m. m. pab.		2018 m. m. pab.		Patalpos/erdvė	Patalpos/erdvė
	Vaikai	Suaugę	Vaikai	Suaugę	Vaikai	Suaugę	Vaikai	Suaugę	Vaikai	Suaugę		
Futbolas	57	30	51	28	56	30	29	100	28	120	Miesto stadionas, Povilo Matulionio progim. sporto salės ir daigafunkcinės sporto aikštelės.	Miesto stadionas, Povilo Matulionio progim. sporto salė ir daigafunkcinė sporto aikštelė, paplūdimio futbolo aikštė prie Kupiškio marių.
Imtynės	15	-	13	-	26	-	19	-	20	-	Subačiaus gim. salė.	
Irklavimas	29	-	23	-	34	-	36	-	32	-	Kupiškio technologijų ir verslo mokyklos salė, Kupiškio marios.	
Krepšinis	94	24	82	22	79	20	92	16	85	16	Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gim. sporto salė, Povilo Matulionio progim. sporto salė, aikštynas miesto stadione.	Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gim. sporto salė, Povilo Matulionio progim. sporto salė, aikštynas miesto stadione.
L. atletika	20	-	24	-	23	-	18	-	29	-	Miesto stadionas, Povilo Matulionio progim. sporto salė.	
Stalo tenisas	22	-	17	-	14	-	11	-	3	-	Povilo Matulionio progim. mažoji sporto salė.	
Tinklinis	-	40	-	56	-	60	-	20	-	20		Povilo Matulionio progimnazijos sporto salė, Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gim. sporto salė, paplūdimio tinklinio aikštelė prie Kupiškio marių, tinklinio klubo „PAGARDAI“ aikštelė.
Šaškės/šachmatai	-	26	-	25	-	26	-	24	-	26		Povilo Matulionio progim. mažoji salė.
Viso:	237	190	210	131	232	136	205	160	197	182		

Šaltinis: Kupiškio r. KKSC

Pastaraisiais metais BKKSC lankančių vaikų skaičius kito netolygiai, tačiau vidutinis metinis rodiklis sudarė 216. Sportuojančiųjų suaugusių asmenų skaičius taip pat kito netolygiai tuo pačiu laikotarpiu, vidutinis metinis rodiklis sudarė 160. Taigi bendras ir vaikų, ir suaugusiųjų skaičius per metus sudarė apie 376. Daugiausiai lankančiųjų vaikų kultivavo krepšinio sporto šaką, mažiausiai – stalo teniso. Visgi suaugusieji aktyviai dalyvauja sportinėse futbolo ir tinklinio veiklose, kai būna palankios oro sąlygos treniruotes rengti lauke. Pastebėtina, kad Kupiškio r. KKSC veiklą vykdo miesto stadiono ir skirtingų bendrojo ugdymo įstaigų aikštėse pagal 2012 m. pasirašytas neterminuotas sutartis. Sutarties nuomos objektas yra sporto salė, persirengimo kambariai, sanitariniai mazgai. Sutarties pagrindais išnaudojamas sporto salių nuomos laikas detaliau nurodomas priede nr. 7. Kupiškio r. KKSC treniruočių tvarkaraštis nuolat yra derinamas su mokyklų, kurių sporto salėse vyksta treniruotės, užimtumu.

Kupiškio r. KKSC mokinių meistriškumo tobulinimo grupės 2018-2019 mokslo metų pradžioje lankė 20 proc. (41), meistriškumo ugdymo – 58 proc. (106), pradinio ugdymo – 22 proc. visų mokinių (37).

11 lentelė. Kupiškio r. KKSC lankančių mokinių pasiskirstymas pagal ugdymo grupes

Metai, rugsėjo 1 d.	Pradinio ugdymo	Meistriškumo ugdymo	Meistriškumo tobulinimo	Viso
2014 m.	117	83	18	<u>218</u>
2015 m.	110	74	12	<u>196</u>
2016 m.	119	92	-	<u>211</u>
2017 m.	23	139	14	<u>176</u>
2018 m.	37	106	41	<u>184</u>

Šaltinis: Kupiškio r. KKSC

Remiantis 11 lentelės pateiktais duomenimis matyti, kad Kupiškio r. KKSC didėja sportuojančiųjų meistriškumas. Pastarosios tendencijos reiškia, kad turi didėti ir ugdymo valandų skaičius (iki 4-5 treniruočių per savaitę). Tačiau meistriškumo tobulinimo (toliau – MT) treniruotės vyksta 3, meistriškumo ugdymo (toliau MU) – 2, pradinio ugdymo – 2 kartus per savaitę. Kupiškio r. KKSC administracija nurodo, kad valandų skaičiaus didinimą riboja nuosavos uždaro ištiesus metus prieinamos sporto salės trūkumas. Dėl sporto salės trūkumo nėra galimybių plėtoti naujų sporto šakų pasiūlos ir tokiu būdu sportiniu užimtumu sudominti daugiau tiek mokyklinio amžiaus vaikų, tiek suaugusiųjų. Taigi, net 78 proc.¹ Kupiškio r. KKSC mokinių susiduria su kokybiškos sporto infrastruktūros prieinamumo problema siekiant ugdyti sportinį meistriškumą. 2018 metų eigoje 6 Kupiškio r. KKSC mokiniai papildomai vykdavo į Panevėžį sportiniam meistriškumui tobulinti/išlaikyti.

Analizuojant Kupiškio r. KKSC vietinių renginių/varžybų ir jų dalyvių skaičių 2017-2018 m. matyti, 2018 m. ženkliai išaugo krepšinio varžybų skaičius, atitinkamai padidėjo ir dalyvių rodiklis. Be to, renginių skaičius (išskyrus krepšinio sporto šaką) per daug nepakito 2018 m. lyginant su 2017 m., tačiau dalyvių skaičius padidėjo ženkliai. Pastarosios tendencijos atspindi sportuojančiųjų susidomėjimą sporto renginiais ir norą juose dalyvauti.

12 lentelė. Kupiškio r. KKSC vietinių renginių ir jų dalyvių skaičius (vaikų ir suaugusiųjų)

Žaidynių formatas/sporto šaka	2018 m.		2017 m.	
	Renginių/varžybų skaičius	Dalyvių skaičius	Renginių/varžybų skaičius	Dalyvių skaičius
Krepšinis	202	2043	156	1637
Futbolas	4	185	4	164
Imtynės	1	50	1	43
Šachmatai/šachės	2	22	2	37
Lengvoji atletika	6	365	5	298

¹ 58 proc. meistriškumo ugdymo ir 20 proc. meistriškumo tobulinimo ugdymo grupių mokinių

Stalo tenisas	4	154	4	152
Tinklinis	26	106	26	106
Smiginis	2	26	2	26
Irklavimas	2	242	3	280
Viso:	249	3193	203	2743

Šaltinis: Kupiškio r. KKSC administracija

Didžiąją dalį dalyvių vietos renginiuose/varžybose sudaro vietiniai mokiniai ar gyventojai. Svečių procentinė dalis sudaro apie 30 proc.

Išvykstamųjų sporto renginių ir juose dalyvaujančių asmenų skaičius buvo ženkliai didesnis 2018 m. lyginant su 2017 m. duomenimis. Kupiškio r. KKSC mokiniai neturi sąlygų rengti didesnės apimties sporto varžybas, kurių metu teikiamas sportininkų apgyvendinimo sąlygos. Be to, sporto infrastruktūros, kurią būtų galima kuo universaliau panaudoti ištisus metus, taip pat nėra. Atsižvelgiant į esamas sąlygas, KKSC mokiniai vis dažniau dalyvauja varžybose už savo rajono ribų siekiant išlaikyti ir kelti sportinio meistriškumo lygį.

13 lentelė. Kupiškio r. KKSC išvykstamųjų sporto renginių ir jų dalyvių skaičius

Sporto šaka	2018 m.		2017 m.	
	Renginių/varžybų skaičius	Išvykusiųjų dalyvių skaičius	Renginių/varžybų skaičius	Išvykusiųjų dalyvių skaičius
Futbolas	30	380	20	240
Imtynės	33	135	26	104
Irklavimas	28	140	16	48
Krepšinis	42	500	32	320
L .atletika	30	100	28	140
Stalo tenisas	8	50	2	20

Šaltinis: Kupiškio r. KKSC administracija

Kupiškio r. KKSC kasmet organizuoja įvairius sporto renginius rajono seniūnijose (atskirų sporto šakų varžybos ir turnyrai, taip pat įvairios sportinės rungtys kultūrinių renginių metu). Įstaiga 2018 m. surengė 79 sporto renginius, kuriuose dalyvavo apie 1850 asmenų, 2017 m. – 72 (1800 dalyviai), 2016 m. – 57 (1755 dalyviai). Taigi, matyti, kad sportinis užimtumas suburia vietos gyventojus ir įtraukia į sportines veiklas kasmet vis aktyviau.

Taigi, Kupiškio r. KKSC veiklos rodikliai leidžia formuluoti išvadą, kad nors sportuojančiųjų bendras skaičius įstaigoje 2018 m. sumažėjo lyginant su 2014 m., tačiau sporto renginių/varžybų skaičius auga kartu dalyvaujančiųjų skaičiumi. Be to, vaikų, lankančių aukštesnio meistriškumo grupes Kupiškio r. KKSC, skaičius didėja, o tai rodo poreikį didinti ugdymo valandas tam pačiam asmenų kiekiui.

Kūno kultūros ir sporto centrų paslaugų pasiūla Panevėžio apskrities teritorijoje

Šiuo metu Panevėžio apskrities teritorijoje kiekvienoje savivaldybėje, išskyrus Panevėžio rajono, veikia po 1 kūno kultūros ir sporto centrą. Apgyvendinimo paslaugas sportuojantiems siūlo tik Panevėžio KKSC ir Rokiškio raj. KKSC. Tačiau būtina paminėti, kad Rokiškio raj. KKSC apgyvendinimo paslaugas siūlo vienoje iš miesto gimnazijų bei aplinkinėse kaimo turizmo sodybos, t. y. paslaugas siūlo ne savo valdomu turtu.

14 lentelė. Apgyvandinimo paslaugų pasiūla sporto renginių metu Panevėžio apskrities teritorijoje

Sporto centras	Siūlomos apgyvendinimo paslaugos	Kaina	Vietų skaičius	Siūloma geros kokybės ištisus metus prieinama infrastruktūra
Rokiškio rajono kūno kultūros ir sporto centras	Kaimo turizmo sodybos	16-20 Eur/ asm. parai	Apie 50	○ Baseinas ○ Bendrojo ugdymo mokyklų sporto salės
	J. Tumo-Vaižganto gimnazijos Bendrabučio kambario vieta	7,30 Eur	Apie 170	
Panevėžio kūno kultūros ir sporto centras	Bendrabučio kambario vieta	9-12 Eur (priklausomai nuo kambario tipo)	76	○ Krepšinio salės ○ Baseinas ○ Ledo arena ○ Rankinio salės ○ Lengvosios atletikos maniežas ir kt.
Biržų rajono kūno kultūros ir sporto centras	-	-	-	○ Bendrojo ugdymo mokyklų sporto salės
Pasvalio sporto mokykla	-	-	-	○ Baseinas ○ Pramankštos salė ○ Bėgimo takeliai ○ Bokso salė ○ Treniruoklių salė ○ Sporto (krepšinio salė) su žiūrovų vietomis ○ Bendrojo ugdymo mokyklų sporto salės
Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centras	-	-	-	○ Bendrojo ugdymo mokyklų sporto salės

Sudaryta autorių

Iš pateiktos lentelės duomenų matyti, kad ilgesnius nei 1 dienos sporto renginius turi galimybės organizuoti tik Panevėžio mieste veikiantis kūno kultūros ir sporto centras, iš dalies – Rokiškio raj. KKSC. Tačiau Rokiškio rajono kūno kultūros ir sporto centras neturi kokybiškų sporto salių, kuriose būtų galima organizuoti kuo įvairesnių sporto šakų varžybas. Paminėtina, kad kiekvienoje iš Panevėžio apskrities savivaldybių yra bent po vieną modernią bendrojo ugdymo sporto salę, tačiau jos neatitinka tarptautinėms varžyboms keliamų reikalavimų (aikštelių užribiai, žiūrovų vietos, rezultatų fiksavimo įranga ir pan.). Taigi vienintelė Panevėžio apskrityje esanti vieta, sudaranti sąlygas rengti sportinio užimtumo renginius su apgyvendinimo paslaugomis, yra tik Panevėžio miestas.

Remiantis Kūno kultūros ir sporto departamento specialistų skaičiavimais bei kitų šalių patirtimi, racionalu, kai daigafunkciai centrai statomi vienas nuo kito ne mažiau kaip 40 km atstumu. Panevėžys nuo Kupiškio nutolęs apie 50 km atstumu.

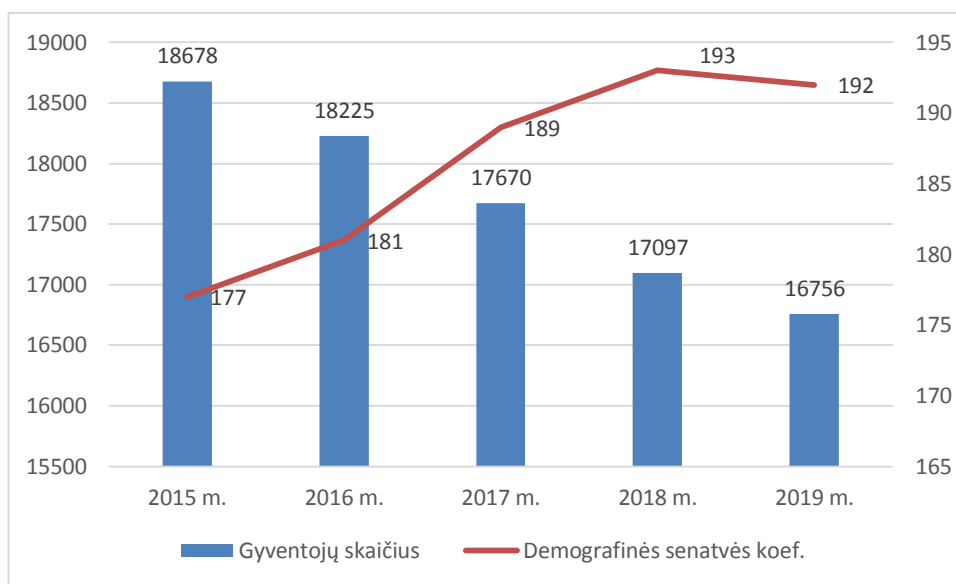
1.1.3. Paslaugos paklausa

Projekto apimtyje analizuojama sportinio užimtumo paslauga yra viešojo, už kurios teikimą Kupiškio rajone atsakingi tiek viešojo, tiek privataus sektoriaus ūkio subjektai. Paslaugos gavėjai – visi Kupiškio rajono gyventojai ir svečiai. Pagrindiniai veiksniai, aktualūs vertinant sportinio užimtumo bei sveikatinimo paslaugų Savivaldybėje paklausą, yra demografinės ir socialinės-ekonominės tendencijos tiek Kupiškio rajone, tiek visoje Panevėžio apskrityje.

Demografinės tendencijos

Viena didžiausių problemų, kurias patiria Lietuva, taip pat ir Kupiškio rajono savivaldybė, yra prastėjantys demografiniai rodikliai: mažėjantis gyventojų skaičius, didėjanti emigracija ir senėjanti visuomenė. Emigracijos tempai mažina darbingo amžiaus gyventojų skaičių, didina vidutinį darbo rinkos dalyvių amžių, spartina visuomenės senėjimą.

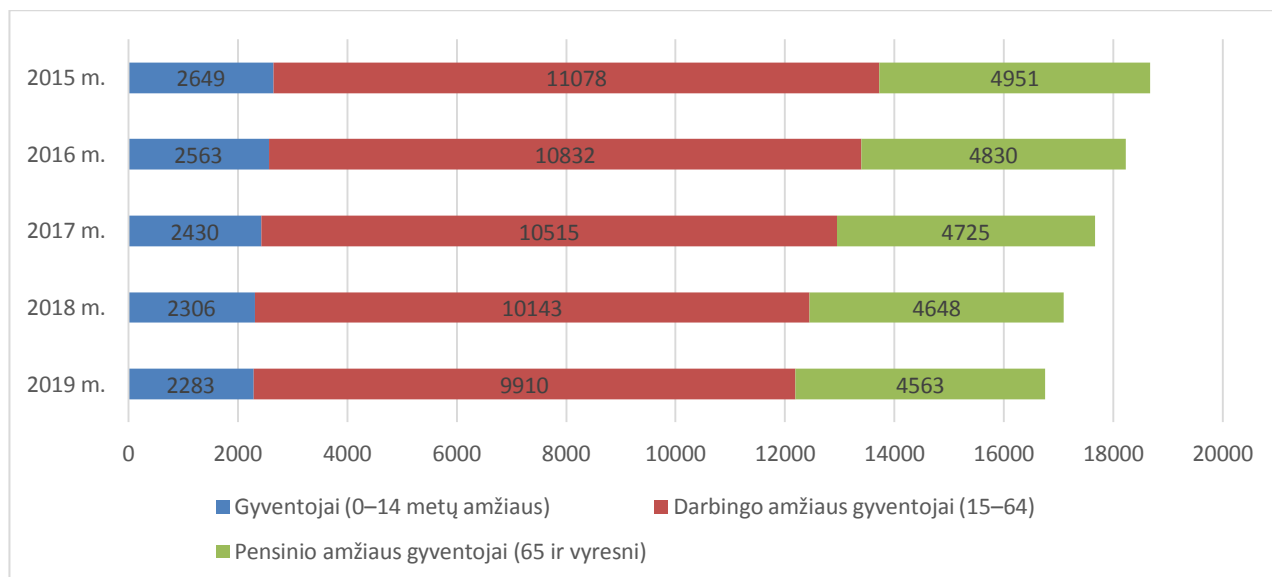
Gyventojų skaičius Kupiškio rajono savivaldybėje kasmet sumažėjo apytiksliai po 2 proc., kai tuo tarpu demografinės senatvės koeficientas padidėjo apie 1,7 proc. (žr. 2 pav.).

2 pav. Gyventojų skaičiaus ir demografinės senatvės koeficiento dinamika Kupiškio r. 2015-2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Pastebima, kad per pastaruosius 5 metus Kupiškio rajone gyventojų 0-14 m. amžiaus pokytis sudarė 16 proc., darbingo amžiaus gyventojų 15-64 m. amžiaus – 11,8 proc., pensinio amžiaus nuo 65 m. – 8,5 proc.

3 pav. Gyventojų amžiaus struktūros dinamika Kupiškio raj. (metų pradžios duomenys), 2015-2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

0-15 m. amžiaus asmenų grupės kitimo tendencijos yra labiausiai priklausomos nuo socialinių-ekonominių sąlygų rajone, kurias dalinai įtakoja politiniai veiksmai šalyje bei Savivaldybės priimami nauji sprendimai (pvz. išmokų didinimas šeimai gimus naujam vaikui, NVŠ krepšelio didinimas, darbo užmokesčio didinimas). Šiuo metu politiniai veiksmai 5 ar 10 metų perspektyvoje negali būti numatomi, todėl objektyvi gyventojų prognozė negalima.

Gyventojų skaičiaus pokyčiai, gimstamumo ir mirtingumo disbalansas, vidaus bei užsienio migracijos rodikliai mieste ir rajone didina socialines, jaunimo užimtumo ir darbo rinkos problemas. Remiantis aktualiais Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2018 m. Kupiškio rajono savivaldybės neto migracijos rodiklis sudarė -162, 2017 m. - -419, 2016 m. - -364, 2015 m. - -253, 2014 m. - -182. Emigrantų skaičius 2014-2017 m. laikotarpiu ženkliai didėjo, tačiau 2018 m. pastebimos mažėjimo tendencijos: 2014 m. – 283, 2015 m. – 758, 2016 m. – 879, 2017 m. – 862, 2018 m. – 727. Didžioji dalis išvykusiųjų – jauni, darbingi asmenys.

Iš pateiktos informacijos matyti, kad Kupiškio rajono savivaldybė sparčiai praranda demografinį potencialą, o tai savo ruožtu daro neigiamą įtaką verslo, paslaugų sektoriaus plėtros galimybių mažėjimui. Mažiau palankios ekonominio vystymosi prielaidos sukelia ženkliai užimtumo problemas, lemia mažą vietinį ekonominį aktyvumą. Augančioje, klestinčioje ekonomikoje gyventojų kiekis didėja, nes žmonės renkasi palankesnes sąlygas gyvenimui ir darbui. Taigi gyventojų skaičiaus pokytis yra tiesiogiai susijęs su savivaldybės kuriamomis ekonominėmis, socialinėmis ir kitomis gerovės sąlygomis².

Be to, būtina pastebėti, kad Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centrą lankančių asmenų (vaikų) statistika, pateikta lentelėse nr. 10-13, vertinama kaip pakankamai stabili, nors tuo pačiu metu bendras rajono gyventojų skaičius sumažėjo 10 proc., o 0-15 m. amžiaus asmenų – 16 proc. Akivaizdu, kad mažėjantis Kupiškio rajono savivaldybės gyventojų skaičius nedaro įtakos sportinio užimtumo organizavimui Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centre.

Mokiniai ir jų užimtumo tendencijos

Kupiškio rajono savivaldybėje mažėjant bendram gyventojų skaičiui, mažėjo ir bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius. Kupiškio rajono bendrojo ugdymo mokyklų 2014-2015 m. m. – 2019 m. m. bendras mokinių skaičius sumažėjo 24 proc. Šį rodiklį labiausiai įtakoja gyventojų emigracija tiek vietiniu, tiek tarptautiniu mastu.

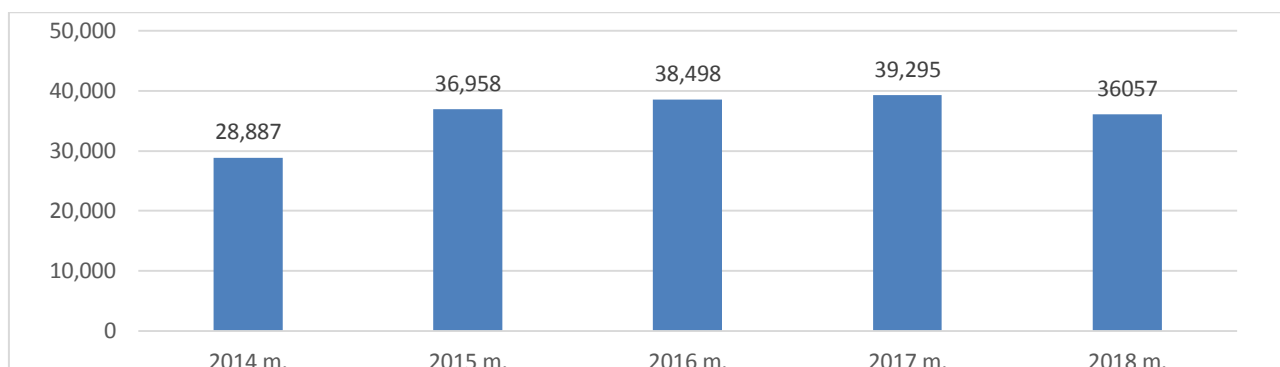
² Lietuvos savivaldybių indeksas 2016 m., Lietuvos laisvosios rinkos institutas

15 lentelė. Mokinių Kupiškio rajono mokyklose skaičius

Mokslo metai	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Bendras mokinių skaičius	2260	2108	1988	1830	1717

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pastebėtina, kad Kupiškio r. KKSC lankančių mokinių skaičiaus pokytis 2014 m. lyginant su 2018 m. sudarė 17 proc., o 2015 m. su 2018 m. tik 6 proc. Taigi bendras mokinių skaičiaus mažėjimas rajone mažai įtakoja Kupiškio r. KKSC bendrą mokinių skaičių. Tai patvirtinta ir mokinių, pasirenkančių sporto srities užimtumą neformalaus ugdymo įstaigose, statistinės tendencijos visoje šalyje. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 metais sporto sritį pasirinko virš 36 tūkst. mokinių Lietuvoje (žr. paveikslą 4). Per pastaruosius 5 metus pastebimas ženklus pokytis, rodantis, kad bendra paklausa sportui neformaliojo švietimo įstaigose išlieka stabili.

4 pav. Mokinių skaičiaus dinamika neformaliojo švietimo įstaigose (sritis - sportas)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Sportinio užimtumo stovyklų organizavimo tendencijos

Daugiausiai sportinio užimtumo stovyklų yra surengiama Panevėžio miesto savivaldybėje (2015 m. – 111, 2016 m. – 217, 2017 m. – 261) lyginant su kitomis apskrities savivaldybėmis. Atitinkamai šioje savivaldybėje sugeneruojamas ir didžiausias dalyvių skaičius (2015 m. – 2005, 2016 m. – 5751, 2017 m. – 7140).

16 lentelė. Sporto stovyklų duomenys Panevėžio apskrities savivaldybėse 2015-2017 m.³

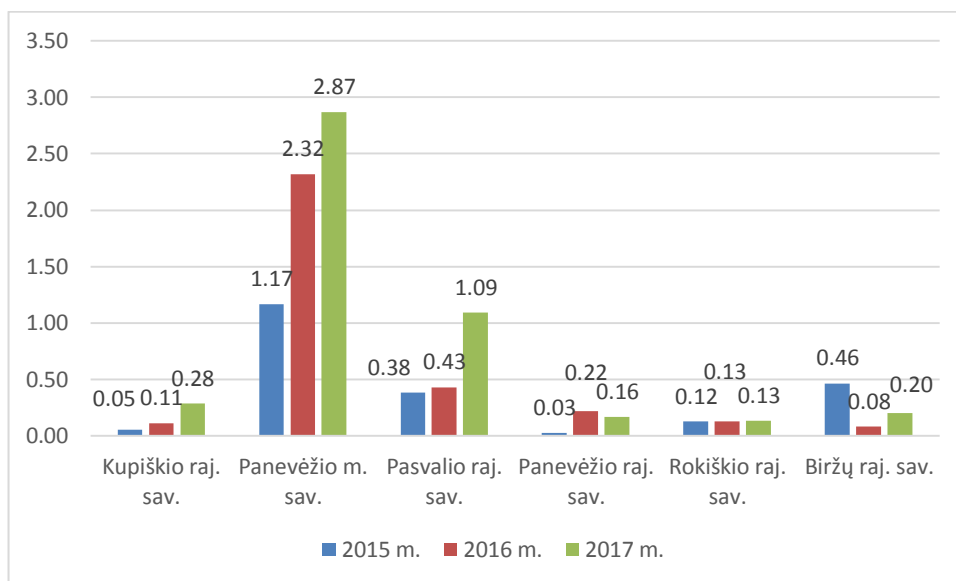
Savivaldybės teritorija	Sporto stovyklų skaičius			Stovyklų trukmė, dienos			Dalyvių skaičius		
	2017 m.	2016 m.	2015 m.	2017 m.	2016 m.	2015 m.	2017 m.	2016 m.	2015 m.
Kupiškio raj. sav.	5	2	1	10	7	2	134	52	70
Panevėžio m. sav.	261	217	111	2728	1437	510	7140	5751	2005
Pasvalio raj. sav.	27	11	10	190	105	87	2510	2260	2707
Panevėžio raj. sav.	6	8	1	26	18	7	117	113	105
Rokiškio raj. sav.	4	4	4	26	26	27	332	329	362
Biržų raj. sav.	5	2	12	98	10	250	1058	30	90
Viso:	308	244	139	3078	1603	883	11291	8535	5339

Šaltinis: Lietuvos sporto statistikos metraščiai (skelbiami buvusio Kūno kultūros ir sporto departamento prie LRV)

Galima būtų manyti, kad ženkliai išsiskiriančius Panevėžio miesto savivaldybės rodiklius labiausiai įtakoja didžiausias gyventojų skaičius lyginant su kitomis apskrities savivaldybėmis. Tačiau įvertinus sporto

³ Naujausi skelbiami duomenys portale <http://kksd.lrv.lt/>

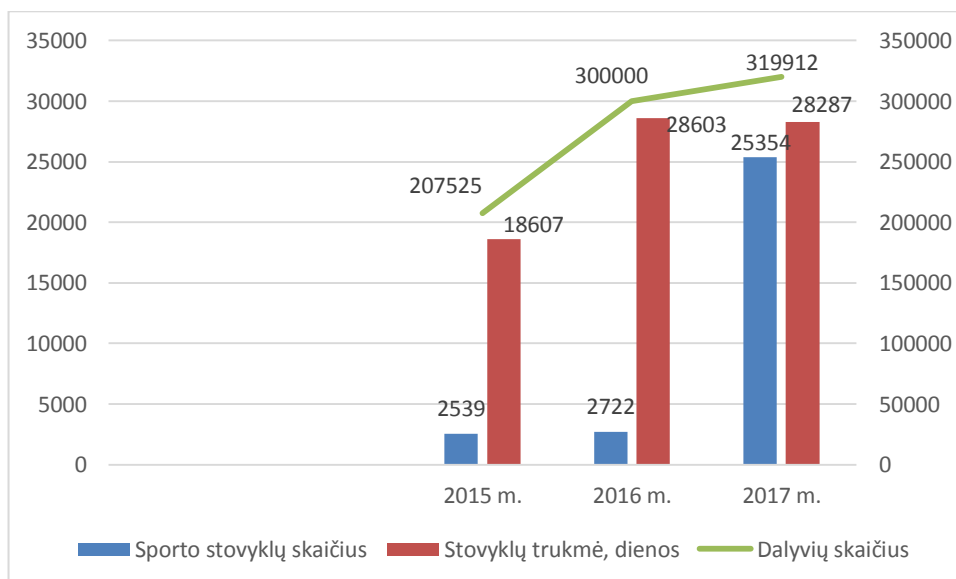
stovyklų skaičių, tenkanti 1000-iui gyventojų, galima daryti išvadą, kad sporto stovyklų skaičiaus gyventojų apimtį rodikliai neįtakoja. Tikėtina, kad Panevėžio miesto savivaldybės analizuojamas rodiklis yra glaudžiai susijęs su kokybiška ir įvairios paskirties sporto infrastruktūros pasiūla.

5 pav. Sporto stovyklų skaičius, tenkantis 1000-iui gyventojų, 2015-2017 m.

Sudaryta autorių remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Taip pat būtina pastebėti, kad stovyklų skaičius 2015-2017 m. didėjo visose Panevėžio apskrities savivaldybėse, išskyrus Biržų rajoną. Vidutinis Panevėžio m. savivaldybės sporto stovyklų dalyvių skaičius 2017 m. sudarė 27, 2016 m. – 26,5, 2015 m. – 18. Sporto stovyklų skaičiaus augimo tendencijas galima pastebėti ir įvertinus bendrus visos šalies atitinkamus rodiklius (žr. 6 pav.).

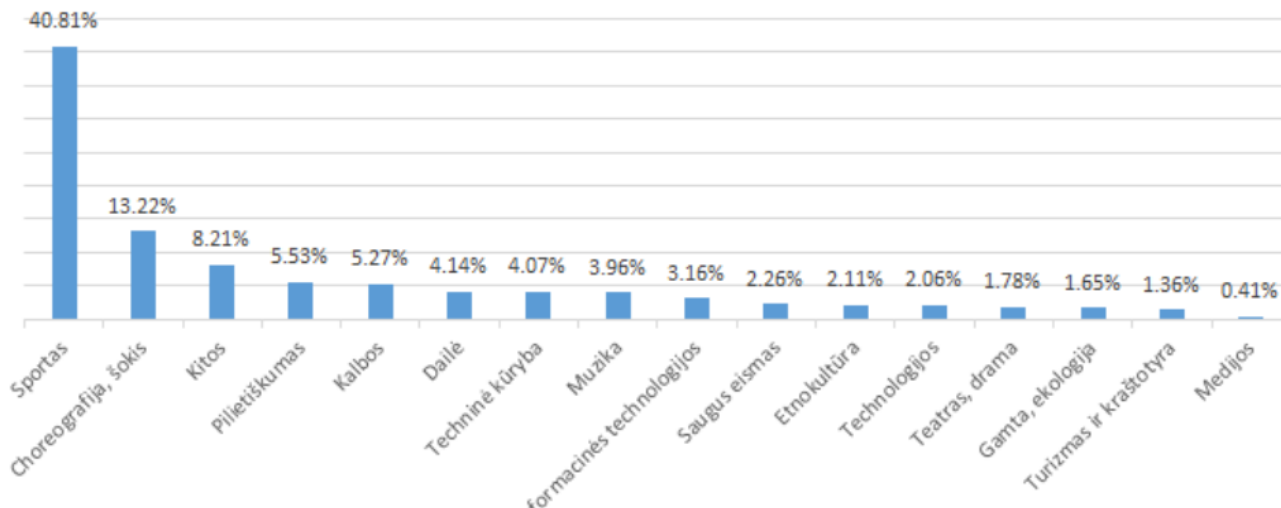
6 pav. Sporto stovyklų duomenys 2015-2017 m. visoje šalyje

Sudaryta autorių remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis

Remiantis aukščiau pateikto paveikslo duomenimis, matyti, kad 2017 m. sparčiai išaugo sporto stovyklų skaičius (nuo 2539 stovyklų 2015 m. iki 25354 stovyklų 2017 m.). Pagrindinė to priežastis – 2015 m.

pabaigoje įvestas neformalaus vaikų švietimo krepšelis, kuris paskatino daugiau vaikų įsitraukti į neformalias veiklas, taip pat ir sportines.

Artimiausio laikotarpio tendencijos, tikėtina, išliks ženkliai nepakitusios. Tą patvirtinta ir tai, kad didžiausia procentinė dalis vaikų, dalyvavusių sportinio ugdymo srityje naudojantis NVŠ tikslinio finansavimo programa, 2018 m. buvo sporto ugdymo kryptis (žr. 7 pav.)

7 pav. Vaikų skaičius procentais pagal kryptis visoje šalyje

Šaltinis: Nacionalinis švietimo NVO tinklas

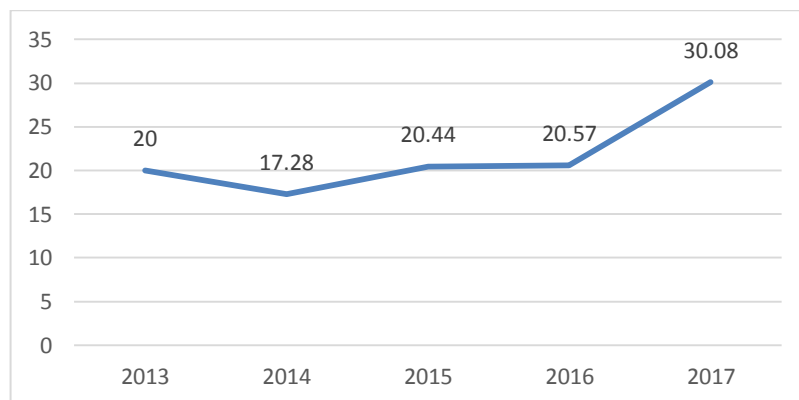
Nacionalinis švietimo NVO tinklas 2018 m. parengė NVŠ tikslinio finansavimo programų įgyvendinimo rezultatų analizę. Gauti rezultatai rodo, kad neformaliojo vaikų švietimo sritis stokoja kokybinės pažangos. Viena iš susidariusios situacijos priežasčių yra tai, kad neformaliojo vaikų švietimo sritis nėra orientuota į kompetencijų, reikalingų vėlesniam gyvenimui, ugdymą, o yra tiesiog laiko praleidimo forma. Vienas iš esamos problemos sprendimų būdų yra kokybiškesnis vaikų stovyklų organizavimas, kuomet yra vykdoma tikslinga edukacinė programa, vaikai prasmingai leidžia laisvalaikį, ugdo savarankiškumą bei bendrąsias kompetencijas.

Socialinės-ekonominės tendencijos

Sportinė veikla, pramogų ir poilsio organizavimo veikla Lietuvoje 2013-2017 m. generavo vis didesnę pridėtinę vertę. Remiantis 2014 m. skelbtais DNB banko duomenimis⁴, sportas, kaip ūkio sritis, mažose valstybėse negali būti pelningas. Pridėtinę vertę gali sukurti su juo bendradarbiaujančios vadinamosios palydovinės įmonės. Pavyzdžiui, didžiausią įtaką ženkliam pridėtinės vertės pokyčiui 2017 m. lyginant su 2016 m. turėjo padidėjusi sportinių transporto priemonių ir įrangos gamybos, sportinė ir sporto organizacijų veiklų pridėtinė vertė⁵. Visgi didžiausia sporto sektoriaus pridėtinės vertės dalis yra sukuriamą švietimo veikloje (2017 m. – 36,9 proc., 2016 m. – 40,9 proc., 2015 m. – 38,4 proc.).

⁴ Šaltinis: <https://www.lzinios.lt/ekonomika/sportas-pelningiausias-palydovams/178702>

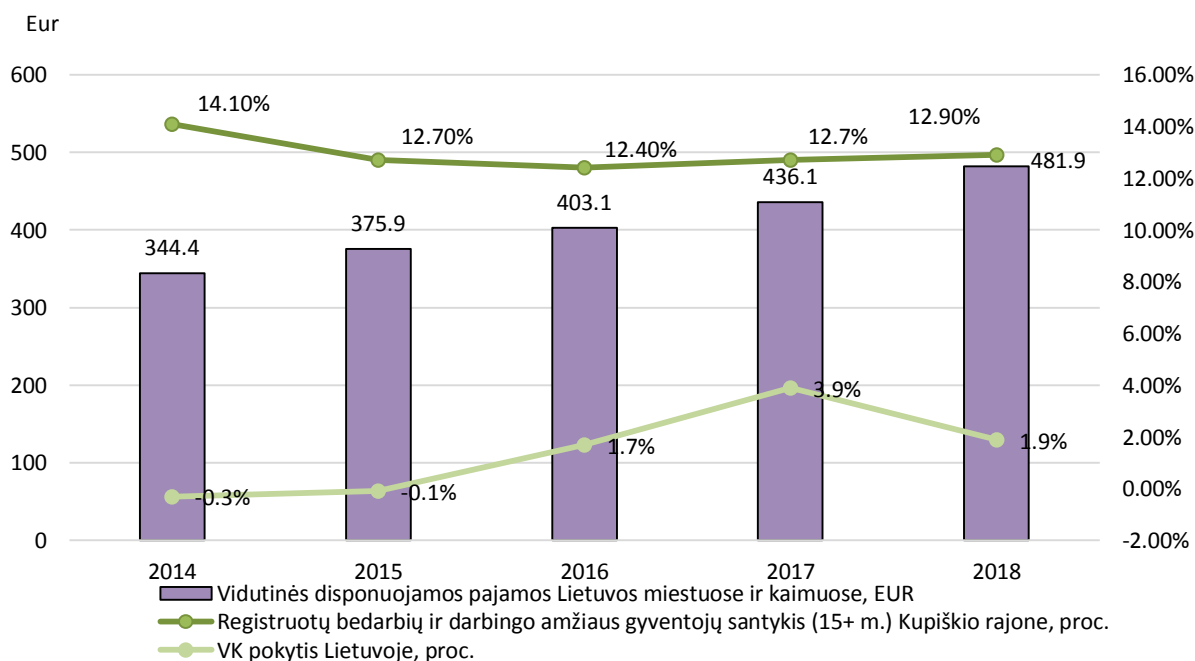
⁵ Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

8 pav. Sporto sektoriaus pridėtinė vertė, mln. Eur

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Sporto ir sveikatinimo paslaugų prieinamumą rinkoje taip pat įtakoja ir socialinė-ekonominė situacija šalyje bei mieste. Pagrindiniai rodikliai, nusakantys gyventojų padėtį – disponuojamų pajamų dydis, vartojimo kainų (toliau – VK) pokyčiai⁶, nedarbo lygis bei jų dinamika. Paveiksle nr. 9 pateikiama pastarųjų 5 metų šių dydžių tendencija.

9 pav. Socialiniai-ekonominiai šalies ir Kupiškio rajono rodikliai, 2014-2018 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Analizuojamu laikotarpiu pastebimas disponuojamų pajamų vidutinis 8,1 proc. metinis augimas, kurio dydis 2018 metais siekė 481,9 Eur. Atkreiptinas dėmesys, kad ženklus disponuojamų pajamų augimas nuo 2014 m. neįtakojo vartojimo kainų, kurių vidutinis metinis augimas siekė 0,003 proc. Daroma išvada, kad Kupiškio rajono gyventojų perkamoji galia kasmet augo vidutiniu 8,1 proc. dydžiu. Socialinė-ekonominė situacija Kupiškio rajone taip pat pagerėjo dėl mažėjančio registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykio lyginant 2014 m. ir 2018 m., tačiau pastarasis rodiklis nuo 2017 m. linkęs vėl didėti.

⁶ Apskaičiuoti pagal vartotojų kainų indeksą

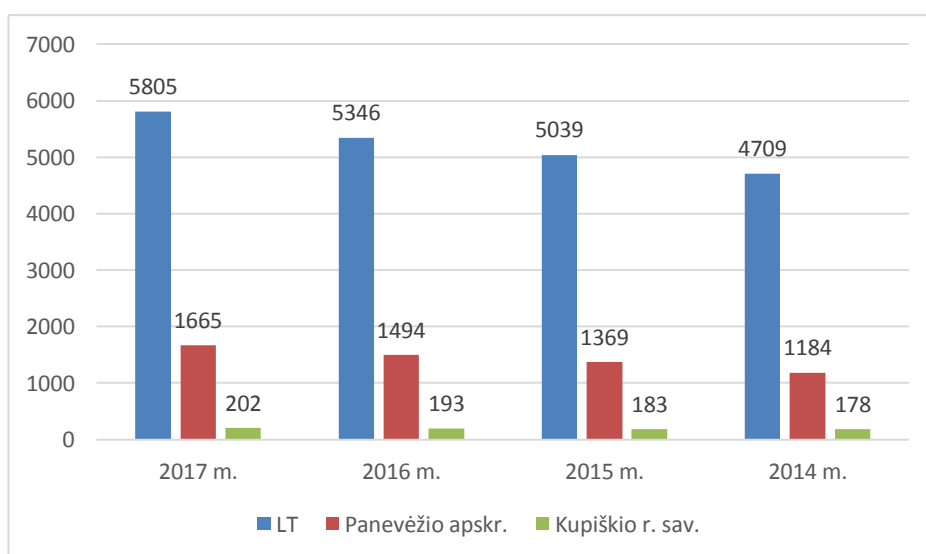
Kupiškio rajone dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas. Smulkus ir vidutinis verslas yra vienas svarbiausių ekonomikos augimo veiksnių, turintis esminį poveikį bendrai šalies ūkio raidai ir socialiniam stabilumui. Šis ūkio sektorius sugeba greičiausiai pajusti paklausos ir pasiūlos pokyčius rinkoje, prisitaikyti prie jų, kurti naujas darbo vietas tose veiklose, kurių produktai ir paslaugos konkrečiu laikotarpiu turi didžiausią paklausą. Kupiškio r. savivaldybėje 2019 m. pradžioje veikė 315 ūkio subjektų. Lyginant su 2015 m. duomenimis šis rodiklis išaugo 18 proc., kai tuo pačiu metu Panevėžio apskrityje šis skaičius padidėjo 14 proc., o visoje šalyje – 13 proc. Įregistruotų ūkio subjektų skaičius Kupiškio rajono savivaldybėje 2019 m. pradžioje siekė 778, taigi veikiantys subjektai sudarė 34,3 proc. visų ūkio subjektų, kai vidutiniškai Lietuvoje šis rodiklis tuo pačiu metu siekė 42,3 proc., o Panevėžio apskrityje – 44,3 proc. Iš pateiktų duomenų matyti, kad Kupiškio rajono savivaldybėje būtina sudaryti sąlygas aktyvesnei ūkinės veiklos plėtotei.

17 lentelė. Įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų skaičius 2015–2019 m. (vnt.)

Teritorija	Struktūra	2019 m.	2018 m.	2017 m.	2016 m.	2015 m.	Veikiančių ūkio sub. dalis 2019 m., proc.
Lietuvos Respublika	Įregistruoti ūkio subjektai	23272	22566	21899	225544	220044	42,3
	Veikiantys ūkio subjektai	9	7	4			
Panevėžio apskritis	Įregistruoti ūkio subjektai	10509	10411	10407	99200	93017	44,3
	Veikiantys ūkio subjektai	3	7	4			
Kupiškio r. sav.	Įregistruoti ūkio subjektai	12759	12528	12325	12903	12714	34,3
	Veikiantys ūkio subjektai	6406	6394	6403	5982	5628	
	Įregistruoti ūkio subjektai	798	769	760	787	778	34,3
	Veikiantys ūkio subjektai	315	318	326	290	267	

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

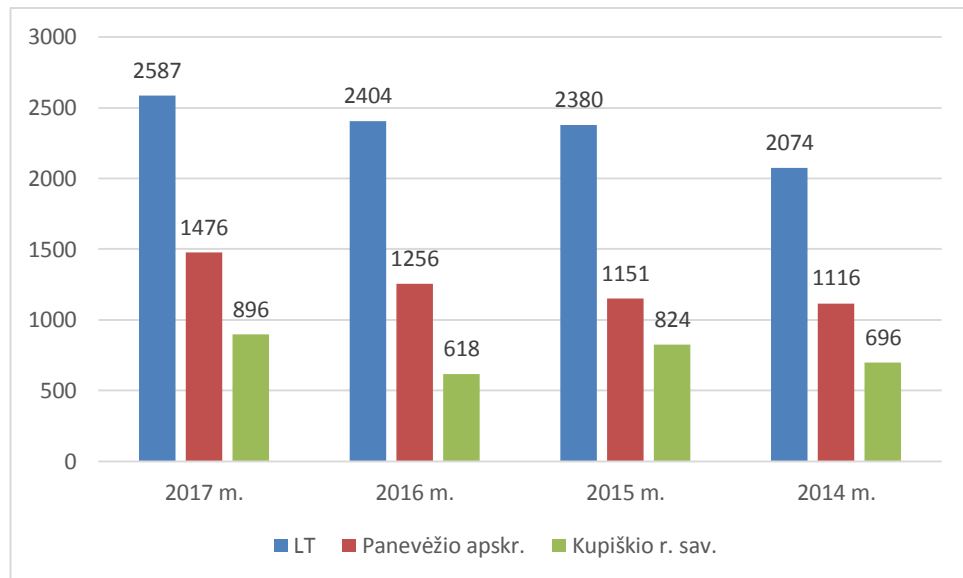
Tiesioginių užsienio investicijų, tenkančių vienam gyventojui, srautai 2014-2018 m. laikotarpiu Kupiškio rajono savivaldybėje praktiškai nekito ir metinis vidurkis tesiekė vos 189 Eur/1 gyv. Tuo pačiu metu Lietuvoje šis rodiklis nuo 4709 Eur/1 gyv. padidėjo iki 5805 Eur/1 gyv. ir metinis vidurkis sudarė 5225 Eur/1 gyv.

10 pav. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, Kupiškio r. savivaldybėje, Panevėžio apskrities teritorijoje ir Lietuvoje 2014-2017 m., EUR

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Materialinės investicijos (tai investicijos ilgalaikiam materialiajam turtui sukurti, įsigyti arba jo vertei padidinti) 2014-2017 m. tendencingai augo visoje Lietuvoje, Panevėžio apskrityje taip pat didėjo, o Kupiškio rajono savivaldybėje praktiškai išliko nepakitęs.

11 pav. Materialinės užsienio investicijos Kupiškio r. savivaldybėje, Panevėžio apskrities teritorijoje ir Lietuvos Respublikoje 2014–2017 m., EUR

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Taigi, remiantis pateikta statistika, galima teigti, kad Kupiškio r. savivaldybėje būtina spręsti investicijų pritraukimo problemas bei sudaryti sąlygas aktyvesnei ūkinės veiklos plėtotei. Sporto ir sveikatingumo infrastruktūros vystymas prisidėtų prie pastarųjų problemų sprendimo.

Paslaugos paklausos elastingumas laikui

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2015-2019 m. deklaruotų gyventojų skaičius Kupiškio rajone sumažėjo 1922 gyventojais, vadinasi vidutinis metinis gyventojų skaičiaus mažėjimo tempas yra apie 384 gyventojai/metus. Atsižvelgiant į esamas gyventojų kaitos tendencijas, formuluojami trys gyventojų ir viešųjų paslaugų vartotojų (vartotojais laikomi Kupiškio rajono gyventojai) paklausos prognozės iki 2041 m. (atsižvelgiant į ataskaitinį projekto laikotarpį – 20 metų) scenarijai:

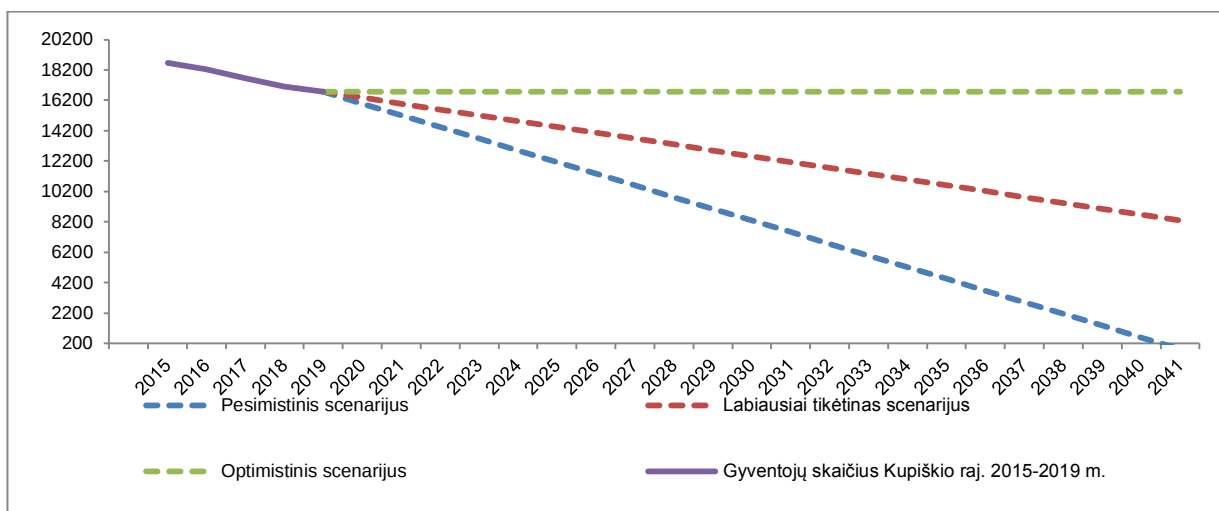
- 1) **Pesimistinis** – gyventojų skaičius mažės kasmet dvigubai didesniais tempais nei mažėjo 2015-2019 m. laikotarpiu (-768 gyventojai per metus);
- 2) **Labiausiai tikėtinas** – gyventojų skaičiaus kaitos tempai kasmet išliks, kaip 2015-2019 m. laikotarpiu (-384 gyventojai per metus);
- 3) **Optimistinis** – gyventojų skaičius išliks nekintantis, toks pat kaip ir 2019 m. (0 gyventojų skaičiaus kaita per metus).

Tikėtina, kad pasireikš labiausiai tikėtinas scenarijus, nes esminę įtaką jam daro šie veiksniai:

- neigiama natūrali gyventojų kaita;
- neigiama neto migracija.

Nepaisant numatomos Kupiškio rajono gyventojų mažėjimo tendencijos (žr. 12 pav.), akivaizdu, kad ši teritorija 2036 metais vis dar išliks gyvybinga. Visoje šalyje pagrindiniai gyventojų skaičiaus mažėjimo faktoriai yra nepakankamas gyventojų prieaugis ir emigracija. Tačiau, tikėtina, senėjančios visuomenės

tendencijos pristabdys teritorijos emigracijos srautus, kadangi pastaroji grupė yra sėslesnė, o vyresnio amžiaus asmenų skaičius ateityje turėtų ženkliai išaugti.

12 pav. Sporto ir sveikatinimo infrastruktūros paklausos prognozė Kupiškio rajone iki 2041 m., atsižvelgiant į gyventojų skaičių

Šaltinis: sudaryta autorių

Taigi ilgalaikiu laikotarpiu viešojo sporto ir sveikatinimo infrastruktūra Kupiškio rajone išliks patraukli, kokybiškos fiziniam aktyvumui būtinos infrastruktūros paklausa išliks. Technologiniu požiūriu, atliekant einamuosius sukurtos infrastruktūros būklės priežiūros darbus, taip pat galima tikėtis geros ją supančios aplinkos būklės.

1.2. TEISINĖ APLINKA

Įgyvendindama LR Vietos savivaldos įstatymo jai paskirtas savarankiškąsias ir valstybės perduotas funkcijas, Kupiškio rajono savivaldybė planuoja savo trumpalaikę ir ilgalaikę veiklą. Šiuo metu savivaldybė įgyvendina Kupiškio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano, Kupiškio rajono 2019-2021 m. strateginio veiklos plano tikslus, uždavinius ir sprendinius, kurie turi užtikrinti miesto socialinius, ekonominius, technologinius, aplinkosauginius, inžinerinius ir kitus poreikius. Visi Kupiškio rajono savivaldybės strateginiai planavimo dokumentai yra suderinti tarpusavyje ir daugeliu atveju atitinka Lietuvos Respublikos strateginius plėtros tikslus ir uždavinius.

Projekto įgyvendinimas yra tiesiogiai susijęs tiek su Kupiškio rajono strateginiais veiklos ir plėtros tikslais, tiek su Kupiškio rajono savivaldybės tiesioginėmis veiklos funkcijomis. Remiantis LR Vietos savivaldos įstatymu, savivaldybė yra atsakinga už viešųjų paslaugų teikimą gyventojams. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos apima: vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimą, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimą, sąlygų savivaldybės teritorijoje gyvenančių neįgaliųjų socialiniam integravimui į bendruomenę sudarymą, savivaldybių sveikatinimo priemonių planavimą ir įgyvendinimą, paramą savivaldybės gyventojų sveikatos priežiūrai ir kt.

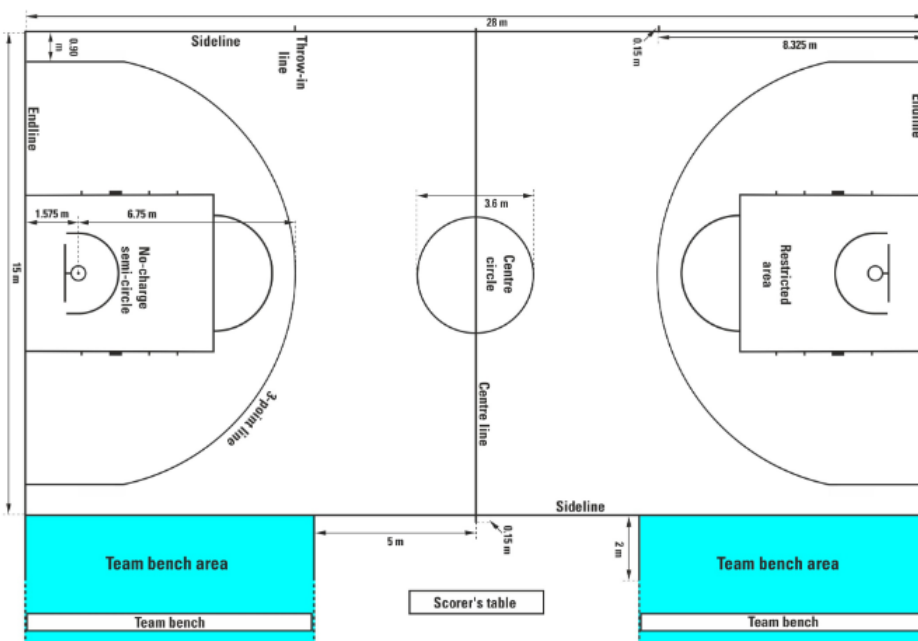
Projektas atitinka ir 2011–2020 metų Valstybinės sporto plėtros strategijos (patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. kovo 24 d. nutarimu Nr. XI-1296) 4 tikslo „Sukurti bazinę sporto infrastruktūrą mėgėjams ir didelio meistriškumo sportininkams“ 4.5 uždavinio „Derinti viešojo ir privataus sektorių investicijų lėšas universalios sporto infrastruktūros tinklui optimizuoti nacionaliniu ir regionų mastu“ 4.5.4. priemonę „Sporto infrastruktūros plėtrai ir jos naudojimui taikyti ir tobulinti Lietuvos Respublikos koncesijos įstatyme apibrėžtus teisinius mechanizmus, siekiant į viešųjų sporto bazių statybą, įrengimą ir naudojimą plačiau įtraukti privačius subjektus (vertinimo kriterijus: sporto bazių, kurias Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo nustatyta tvarka administruoja privatus subjektai, skaičius“).

Be to 2011–2020 metų Valstybinės sporto plėtros strategijos 4 tikslu numatyta, kad siekiama sukurti ir/ar renovuoti bazinę kūno kultūros ir sporto infrastruktūrą, kad ji būtų tolygiai išvystyta visuose Lietuvos regionuose, prieinama kiekvienam gyventojui jo aplinkoje ir sudarytų tinkamas sąlygas įgyvendinti įvairių amžiaus grupių fizinį ugdymą, organizuoti visuotinį sportavimą ir vystyti mėgėjišką bei didelio meistriškumo sportą. Minėto tikslo pasiekimas vertinamas rajonų savivaldybių sveikatingumo ir sporto bazių skaičiaus rezultato kriterijumi, kai siektina reikšmė 2020 m. numatyta 100. Šiuo metu Kupiškio rajono savivaldybėje nėra nei vienos ištisus metus prieinamos sporto infrastruktūros, tinkamos tiek mėgėjiško, tiek didelio meistriškumo sportininkams.

Taip pat įgyvendinant Projektą būtų prisidedama prie valstybinio sporto plėtros tarpinstitucinio veiklos plano, kuris yra parengtas siekiant skatinti tarpinstituciniu bendradarbiavimu grindžiamą ir koordinuotą požiūrį į visų Lietuvos Respublikos gyventojų fizinio aktyvumo skatinimą ir sporto plėtrą, užtikrinti racionalų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, skirtų kūno kultūros ir sporto politikai įgyvendinti, naudojimą. Plane numatomi atitinkami strateginiai tikslai, siektini rezultatai ir valstybės biudžeto asignavimai. Vienas iš siejamų tikslų – sudaryti tinkamas sąlygas Lietuvos Respublikos gyventojų fiziniam aktyvumui ir sportavimui, kuriam yra suformuotas uždavinys – atnaujinti sporto infrastruktūrą. Priemonė – statyti ir (ar) rekonstruoti savivaldybių sporto infrastruktūros objektus – stadionus, plaukimo baseinus, sporto sales, sporto ir sveikatingumo kompleksus. 2019-2021 metų laikotarpiu šiai priemonei suplanuota skirti 26,18 mln. Eur.

FIBA reikalavimai

Krepšinio varžybų čempionatai organizuojami pagal tarptautinės krepšinio federacijos FIBA (pranc. *Fédération internationale de basket-ball*) įstatus. Krepšinio aikštės turi atitikti šios organizacijos nustatytus reikalavimus (pvz., aikštelės dydis privalomas 28 m X 15 m, linijų plotis – 5 cm, komandą lydintis personalas turi būti nutolęs nuo aikštelės mažiausiai 2 m atstumu ir kt.).

13 pav. Krepšinio aikštelės įrengimo reikalavimai

Šaltinis: <http://www.fiba.basketball/documents/official-basketball-rules.pdf>

Įrenginėjant sporto ir sveikatinimo infrastruktūrą Kupiškio rajone, bus atsižvelgta į šiuos reikalavimus siekiant vystyti ryšius su šia organizacija ir remiantis tarptautine patirtimi, kelti Lietuvos trenerių ir instruktorių kvalifikaciją. Tokiu būdu užtikrinant aukštos kokybės paslaugas sporto komplekso lankytojams. Būtina paminėti, kad reikalaujami krepšinio aikštelės išmatavimai yra tinkami salės futbolo bei rankinio varžyboms rengti.

Higienos normos

Sporto klubo paslaugų sveikatos saugos reikalavimus nustato HN 123:2013 „Sporto klubo paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. V-145. Higienos normoje pateikiami reikalavimai įrenginiams, profilaktikai ir tyrimams, persirengimo patalpoms, dušo, tualetų patalpų grindims, patalpų, įrangos, inventoriaus valymui ir dezinfekcijai bei kt.

Apgyvendinimo paslaugas reglamentuoja Lietuvos higienos norma HN 118:2011 „Apgyvendinimo paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. V-82. Ši higienos norma privaloma asmenims, projektuojantiems, statantiems, įrengiantiems, rekonstruojantiems statinius ir patalpas, kuriose teikiamos apgyvendinimo paslaugos, paslaugų teikėjams bei kontroliuojančioms institucijoms.

Įgyvendinant Projektą bus atsižvelgta į reikalavimus apibrėžiančias normas. Tokiu būdu bus užtikrintos saugios bei kokybiškos sąlygos vietos gyventojams ir svečiams organizuoti sportinį užimtumą bei apgyvendinimą.

Teisės į infrastruktūrą

Projekto sklypo vieta – K. Šimonio g. 1A, Kupiškis (sklypo kad. Nr. 5720/0007:50). Žemės sklypas nuosavybės teisėmis priklauso Lietuvos Respublikai, patikėjimo teisėmis perduotas Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos, o panaudos sutartis sudaryta su Kupiškio rajono savivaldybe 2015 m. gruodžio 30 d. Nr. 22SUN-4-(14.22.56), sutarties terminas numatytas iki 2114-12-30.

Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo⁷ 16 straipsnio 2 dalies 26 punktu bei Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 12 straipsnio 1 dalimi, Turto perdavimo klausimą sprendžia Savivaldybės taryba.

Automobilių stovėjimo reglamentavimas

Statinio ar statinių grupės automobilių stovėjimo vietos įrengiamos statinio ar statinių grupei priklausančio žemės sklypo ribose⁸. Tam yra nustatytas minimalus automobilių stovėjimo vietų skaičius prie įvairios paskirties statinių. Sporto paskirties pastatams, tiksliau – stadionuose, arenose, aikštelėse, viena automobilių stovėjimo vieta tenka 10 m² tribūnų ploto, o sporto klubams – viena vieta tenka 30 m² pagrindinio ploto. Taip pat Kupiškio rajono savivaldybė gali suskirstyti miesto teritorijas į zonas, nustatydamą jose automobilių stovėjimo vietų skaičiaus koeficientus.

Jei statinyje įrengiamos skirtingų paskirčių patalpos, statiniui reikalingas automobilių stovėjimo vietų skaičius nustatomas sumuojant kiekvienos paskirties patalpoms reikalingą automobilių stovėjimo vietų skaičių, nustatytą pagal automobilių stovėjimo reglamentavimo tvarką.

⁷ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas. *Valstybės žinios*, 1994-07-20, Nr. 55-1049.

⁸ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymo Nr. D1-933 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2011 „Gatvės. Bendrieji reikalavimai.“ patvirtinimo pakeitimas. *TAR*, 2014-06-17, Nr. 7690.

Remiantis LR aplinkos ministro patvirtintu techniniu reglamentu STR 2.01.02:2016⁹, statomų pastatų, kuriems prašymas išduoti leidimą statyti naują statinį ar rašytinį įgalioto valstybės tarnautojo pritarimą statinio projektui pateiktas po 2016 m. lapkričio 1 d., kai statybą leidžiantys dokumentai neprivalomi, – statybos darbai pradėti po 2016 m. lapkričio 1 d., energinio naudingumo klasė turi būti ne žemesnė kaip A.

Pastatų energinio naudingumo vertinimo ir projektavimo principai

Vadovaujantis statybos techninio reglamento STR 2.01.02:2016 VI skyriaus 14 punktu, A energinio naudingumo klasės pastatams (jų dalims) priskiriami pastatai (jo dalys), kurie atitinka šiuos reikalavimus:

1. pastato (jo dalies) energijos vartojimo efektyvumo rodiklių C_1 ir C_2 vertės turi atitikti Reglamento 15 punkto reikalavimus;
2. pastato (jo dalies) atitvarų skaičiuojamieji savitieji šilumos nuostoliai turi atitikti Reglamento 2 priedo 86 punkto reikalavimus;
3. jei pastate (jo dalyje) įrengta mechaninio vėdinimo su rekuperacija sistema, rekuperatoriaus naudingumo koeficientas turi būti ne mažesnis už 0,65, o rekuperatoriaus ventiliatorių naudojamas elektros energijos kiekis neturi viršyti 0,75 Wh/m³;
4. pastato (jo dalių) pertvarų ir tarpaukštinių perdenginių šiluminės savybės turi atitikti Reglamento IX skyriaus reikalavimus;
5. pastato (jo dalies) sandarumas turi atitikti Reglamento X skyriaus reikalavimus;
6. šiluminės energijos sąnaudos pastatui (jo daliai) šildyti turi atitikti Reglamento 2 priedo XXIX skyriaus reikalavimus;
7. ilginių šiluminių tiltelių skaičiuojamosios šilumos perdavimo koeficientų vertės turi būti pagrįstos skaičiavimais, atitinkamai įvardytais VIII skyriaus 30 punkte.

1.3 SPRENDŽIAMOS PROBLEMOS IR JŲ ATSIKIRADIMO PRIEŽASTYS

Pasaulyje didžioji dalis žmonių gyvena urbanizuotose miesto vietovėse. 2014 m. 54 proc. pasaulio populiacijos gyveno miestuose, kai tuo tarpu 1950 m. miesto gyventojų tebuvo 30 proc. Manoma, jog 2050 m. apie 66 proc. pasaulio gyventojų gyvens miestuose.¹⁰ Šiuo metu labiausiai urbanizuoti regionai yra Šiaurės Amerika (82 proc. gyvena miestuose 2014m.), Lotynų Amerika ir Karibai (80 proc.) bei Europa (73 proc.). Kadangi globaliai urbanizacijos mastas tik didės, tvarios plėtros problemos susitelks į miestų teritorijas, ypač šalyse su mažesnėmis pajamomis, kuriose urbanizacijos augimas itin spartus. Būtina atsižvelgti ir imtis integruotų politinių priemonių, kuriomis būtų gerinamos miesto ir kaimo gyventojų gyvenimo sąlygos.

Tarptautinio tyrimo, atlikto 142 šalyse (reprezentuojant 93 proc. pasaulio populiacijos), duomenys¹¹ atskleidžia, jog fizinio pasyvumo kaina sveikatos sistemai tarptautiniu mastu 2013 m. kainavo 53,8 mlrd. JAV dolerių. Papildomai, dėl mirčių, susijusių su fiziniu pasyvumu, tais pačiais metais buvo patirtas 13,7 mlrd. JAV dolerių nuostolis. Bendras nuostolis pasauliniu mastu bei fizinis pasyvumas kas dieną kainavo 13,4 mln. dolerių. Tyrimo metu paaiškėjo, jog mirčių priežastingumas dėl fizinio aktyvumo tarptautiniu

⁹ Statybos techninio reglamento STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ patvirtinimas. TAR, 2016-12-01, Nr. 27896.

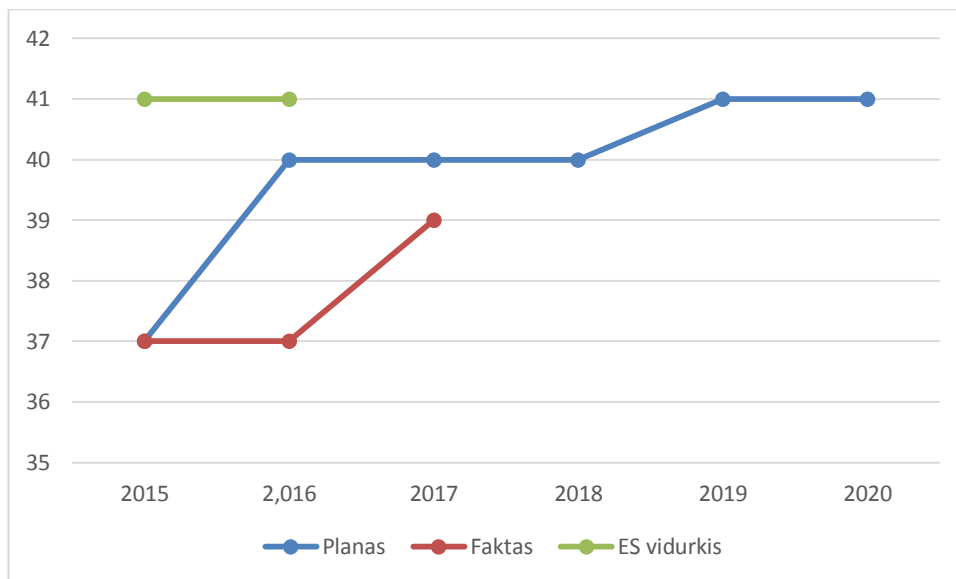
¹⁰ United Nations Department of Economic and Social Affairs. World Urbanization Prospects. The 2014 Revision Highlights.

¹¹ Dig Ding, Kenry D. Lasan, Tracy L Kolbe-Alexander, Eric A Finkelstein, Peter T Katzmarzyk, Willem van Mechelen, Michael Pratt, for the Lancet Physical Activity series 2 Executive Committee. The economic burden of physical inactivity: a global analysis of major non-communicable disease. The Lancet, 2016.

mastu pasiskirsto tokiu būdu: 4 proc. koronarinės širdies ligos, 4,5 proc. insultas, 4,9 proc. 2 tipo diabetas, 7,1 proc. krūties vėžys, 7 proc. storosios žarnos vėžys.

Atsižvelgiant į esamą urbanizacijos lygmenį bei fizinio pasyvumo keliamas problemas, pastaraisiais dešimtmečiais populiarėja sveika gyvensena ir aktyvus laisvalaikio praleidimo būdas. Visuomenėje atsiranda vis daugiau sportuojančių, besimančių kultivuoti įvairias sporto šakas asmenų ar net bendruomenių. Augant sportuojančiųjų skaičiui vis aktualesne tema tampa esama sporto infrastruktūra bei jos būklė, nes nuo to neretai priklauso ir sportuojančių susidomėjimas viena ar kita sporto šaka bei jų aktyvumas.

Lietuvoje 2017 metų lapkričio mėn. buvo atlikta gyventojų apklausa „Lietuvos gyventojų fizinis aktyvumas“. Remiantis šios apklausos duomenimis matyti, kad Lietuvoje reguliariai, t. y. ne mažiau kaip du kartus per savaitę, sportuojančių šalies gyventojų procentas 2017 m. padidėjo 2 proc. ir siekė 39 proc.

14 pav. Sportuojančių ir besimankštinančių Lietuvos gyventojų dalis, procentais

Šaltinis: Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, 2017 m. veiklos ataskaita

Pateiktame grafike matyti, kad Lietuvos gyventojų fizinis aktyvumas nesiekia Europos Sąjungos vidurkio (41 proc.), tai yra planas, kurį numatoma pasiekti jau artimiausiu metu – 2020 m. Tačiau 2011–2020 metų Valstybinės sporto plėtros strategijoje konstatuojama, kad valstybė viena neturi galimybių sukurti tinkamų sąlygų mėgėjų sportui ir sveikai gyvensenai plėtoti; švietimo įstaigų ir savivaldybių institucijų tvarkoma sporto infrastruktūra yra nepakankama, jos atnaujinimo ir plėtros tempai per lėti.

Pastebėtina, kad Kupiškio rajono savivaldybėje nėra nei vienos ištisus metus prieinamos universalios krepšinio, futbolo ar tinklinio sporto varžybos pritaikytos salės, kurioje varžybas galėtų stebėti bent keli šimtai žiūrovų. Visos sporto salės yra įrengtos bendrojo ugdymo mokyklose, o Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centro, kuriame sportuoja didžiausias mokinių skaičius, turi derinti savo įstaigos mokinių užimtumą su bendrojo ugdymo mokyklų administracijomis. Be to, visoje Panevėžio apskrities teritorijoje kokybišką ir varžybos (ne plaukimo) pritaikytą infrastruktūrą gali pasiūlyti tik kūno kultūros ir sporto centrai, veikiantys Panevėžio miesto bei Pasvalio rajono savivaldybėse.

Toliau lentelėje yra pateikiama suformuluota problema ir pagrindinės jos atsiradimo priežastys.

18 lentelė. Projekto problema ir pagrindinės priežastys

Problema	Pagrindinės priežastys
<u>Neužtikrintas kokybiškas sporto</u>	Vienintelis Panevėžio miesto savivaldybėje veikiantis Panevėžio kūno

Problema	Pagrindinės priežastys
<u>ir sveikatinimo paslaugų prieinamumas nei Kupiškio rajone, nei Panevėžio apskrityje</u>	kultūros ir sporto centras gali pasiūlyti sporto infrastruktūros bei apgyvendinimo paslaugų paketą. <u>Sparčiai didėjantis sporto stovyklų, trunkančių ilgiau nei 1 dieną, populiarumas visose Panevėžio apskrities savivaldybėse¹².</u> Kupiškio rajono, Rokiškio rajono, Biržų rajono savivaldybėse nėra universalios sporto salės, prieinamos ištisus metus ir tinkamomis sąlygomis organizuoti tarptautines, šalies ar rajono sporto varžybas. Esama Kupiškio, Biržų ir Rokiškio rajonuose veikiančių kūno kultūros ir sporto centrų bei didžiosios daugumos bendrojo ugdymo mokyklų sportinio užimtumo infrastruktūra yra fiziškai bei morališkai pasenusi, nepritaikyta tarptautinių varžybų, sporto stovyklų su apgyvendinimo paslaugomis organizavimui. Kupiškio r. KKSC mokiniai neturi sąlygų kelti sportinio meistriškumo dėl sporto infrastruktūros trūkumo. <u>Tai riboja galimybes organizuoti daugiau nei 3 treniruotes per savaitę.</u> <u>Kupiškio r. KKSC neturi nuosavo sporto salės, pritaikytos skirtingoms sporto šakoms kultivuoti, jų įvairovei didinti. Moksleivių ir suaugusiųjų sporto treniruotės rengiamos bendrojo ugdymo mokyklų sporto salėse derinantis prie mokyklų užimtumo tvarkaraščių.</u> Kupiškio rajono savivaldybės lėšų trūkumas sporto infrastruktūros vystymui.

Problemos sprendimo būdas – didinti kokybiškos sporto ir sveikatinimo paslaugų infrastruktūros prieinamumą plėtojant sporto ir sveikatingumo infrastruktūrą Kupiškio mieste.

Pagrindinės projekto metu kylančių problemų priežastys – vien Kupiškio rajono biudžeto lėšomis yra sudėtinga užtikrinti greitą ir kompleksinę sporto infrastruktūros plėtros ir atnaujinimo procesą. Pažymėtina ir tai, kad plėtojant sporto infrastruktūrą, kartu su šiais darbais bus patiriami ne tik kapitalo kaštai, tačiau kartu į ateitį suformuojamas papildomų išlaidų dengimo būtinumas, pvz., įrengus apgyvendinimo patalpas, jas nuolatos reikės prižiūrėti, remontuoti ir tam skirti papildomas lėšas.

Įgyvendinus investicijų projektą „Sporto ir sveikatingumo centro Kupiškio mieste įrengimas“ būtų sudarytos galimybės išspręsti susidariusią kokybiškos sporto ir sveikatinimo infrastruktūros trūkumo problemą ir teikiamų susijusių paslaugų prieinamumą. Tokiu būdu ženkliai pagerėtų Kupiškio rajono gyventojų laisvalaikio užimtumo galimybės, taip pat Panevėžio apskrities sportuojančiųjų asmenų užimtumo su apgyvendinimo paslaugomis organizavimo sąlygos.

Skyriaus apibendrinimas. Planuojama inicijuojamo projekto kryptis – Kupiškio rajono gyventojų sportinis užimtumas, kurių pagrindiniai paslaugos gavėjai – mokyklinio amžiaus vaikai. Papildomos paslaugų gavėjų grupės – suaugę asmenys ir, miesto svečiai. Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje nėra nei universalios sporto arenos, nei sporto komplekso, teikiančių skirtingas paslaugas įvairioms vartotojų grupėms. Savivaldybės mokiniai neturi sąlygų kelti sportinio meistriškumo dėl sporto infrastruktūros trūkumo, o tinkama bei prieinama sporto infrastruktūra yra vienas svarbiausių motyvatorių įsitraukti į sportinę veiklą.

Nors Kupiškio rajono savivaldybėje bendras gyventojų skaičius pastaraisiais metais mažėjo, tačiau akivaizdu, kad ši teritorija 2040 metais vis dar išliks gyvybinga. Projektu siekiama išspręsti problema – neužtikrintas kokybiškas sporto ir sveikatinimo paslaugų prieinamumas nei Kupiškio rajone, nei Panevėžio apskrityje. Problemos sprendimo būdas – didinti kokybiškos sporto ir sveikatinimo paslaugų infrastruktūros

¹² Išskyrus Biržų rajono

prieinamumą plėtojant sporto ir sveikatingumo infrastruktūrą Kupiškio mieste. Teisinių apribojimų, nevertinant statybų techninių reglamentų, higienos ir aplinkos apsaugos normų laikymosi, nėra nustatyta.

2. PROJEKTO TURINYS

2.1. PROJEKTO TIKSLAS IR UŽDAVINYS

Projekto tikslas – gerinti Kupiškio rajono savivaldybės sveikatinimo paslaugų kokybę ir didinti sporto infrastruktūros prieinamumą Kupiškio rajono bei Panevėžio apskrities gyventojams.

Projekto uždavinys – modernizuoti sporto paslaugų ir infrastruktūros sąlygas Kupiškio mieste.

Inicijuojamas projektas padės ne tik išspręsti projektą nustatytą problemą, tačiau kartu Kupiškio rajono gyventojai ir svečiai turės naują traukos centrą.

2.2. PROJEKTO SĄSAJOS SU KITAIS PROJEKTAIS

Numatomas įgyvendinti projektas tiesioginių sąsajų su anksčiau įgyvendintais projektais neturi. Kupiškio rajono savivaldybės administracija per paskutiniuosius 7-8 metus įgyvendino įvairius viešosios infrastruktūros modernizavimo projektus, tačiau jie neturi tiesioginių sąsajų su planuojamu įgyvendinti investicijų projektu „Sporto ir sveikatingumo centro Kupiškio mieste įrengimas“.

2.3. PROJEKTO TIKSLINĖS GRUPĖS IR RIBOS

Investicijų projekto „Sporto ir sveikatingumo centro Kupiškio mieste įrengimas“ tikslinės grupės yra pateikiamos toliau nurodytoje lentelėje.

19 lentelė. Projekto tikslinės grupės ir jų poreikiai

Tikslinės grupės	Dydis	Tikslinių grupių poreikiai ir projekto poveikis
<u>Kupiškio kūno kultūros ir sporto centro mokiniai, lankantys meistriškumo ugdymo ir meistriškumo tobulinimo grupes</u>	147 ¹³	<u>Kupiškio kūno kultūros ir sporto centro mokinių, lankančių meistriškumo ugdymo ir meistriškumo tobulinimo grupes, pagrindinis poreikis yra kelti savo meistriškumą sportuojant daugiau nei 3 kartus per savaitę, dalyvauti sportinio ugdymo veikloje kokybiškomis sąlygomis, rengti įvairaus lygio varžybas, sporto stovyklas. Įgyvendintas projektas užtikrins ne tik kokybišką sporto infrastruktūrą, pritaikytą stovyklų ir varžybų su žiūrovais organizavimui, bet ir didesnį nei šiuo metu įmanoma surengti treniruočių skaičių per savaitę (4-5 k.). Taigi įgyvendintas projektas įtakos šios tikslinės grupės pasiekimus, o tai skatins daugiau rajono mokinių įsitraukti į sportinio užimtumo veiklas. Sportinių stovyklų organizavimas taip pat prisidės prie vaikų kompetencijų, reikalingų vėlesniam gyvenimui, ugdymo.</u>
<u>Kupiškio kūno kultūros ir sporto centro mokiniai, lankantys pradinio ugdymo grupes</u>	37	<u>Pagrindinis šios tikslinės grupės poreikis yra turėti galimybes treniruotis kokybiškoje ištisus metus prieinamoje sporto infrastruktūroje. Įgyvendinus projektą, bus siekiama tenkinti šios tikslinės grupės poreikius ir užtikrinti galimybes kelti sportinio meistriškumo lygį.</u>
<u>Kupiškio kūno kultūros ir sporto centrą lankantys suaugusieji</u>	156 ¹⁴	<u>Pagrindinis šios tikslinės grupės poreikis yra turėti kokybišką nepriklausomai nuo metų laiko prieinamą infrastruktūrą, treniruotis, kelti meistriškumo lygį, dalyvauti ir rengti įvairaus lygmens varžybas. Įgyvendintas projektas patenkins Kupiškio r. KKSC suaugusiųjų poreikius, nes įrengtoje salėje bus galima žaisti salės futbolą, vienu metu rengti daugiau nei 1 krepšinio ir</u>

¹³ Remiantis Kupiškio r. KKSC 2018 m. rugsėjo 1 d. duomenimis

¹⁴ Nevertinami suaugusieji, žaidžiantys šachmatais ir šaškėmis (skaičiuojami 120 – futbolo, 16 – krepšinio, 20 – tinklinio sporto šakų sportininkai)

Tikslinės grupės	Dydis	Tikslinių grupių poreikiai ir projekto poveikis
		<u>tinklinio/badmintono treniruotes, organizuoti varžybas su žiūrovų publika.</u>
<u>Badmintono ir rankinio sporto šakų sportininkai</u>	40	<u>Pagrindinis šios tikslinės grupės poreikis yra turėti kokybišką nepriklausomai nuo metų laiko prieinamą infrastruktūrą, treniruotis, kelti meistriškumo lygį, dalyvauti varžybose. Įgyvendinus projektą, bus sudarytos sąlygos kultivuoti naujas badmintono ir rankinio sporto šakas, kurių iki projekto įgyvendinimo rajone nebuvo siūloma. Vertinama, kad bus sudarytos galimybės suburti po dvi 20-ties mokinių kiekvienos sporto šakos grupes. Taigi, įgyvendintas projektas patenkins tikslinės grupės poreikius, nes bus sudarytos prieinamumo sąlygos, o tai skatins daugiau mokinių dalyvauti sporto pamokose ir tokiu būdu didins Kupiškio rajone esančio sportinio užimtumo sąlygų efektyvumą.</u>
<u>Panevėžio apskrityje rengiamų sporto stovyklų dalyviai</u>	11291 ¹⁵	<u>Pagrindinis šios tikslinės grupės poreikis yra dalyvauti sportinio užimtumo programoje ilgiau nei 1 dieną ir tokiu būdu efektyviau kelti sportinio meistriškumo lygį. Įgyvendintas projektas patenkins šios tikslinės grupės poreikius, nes projektu siekiama sukurti sportinio užimtumo infrastruktūrą su apgyvendinimo paslaugomis.</u>

Sudaryta autorių

Netiesioginė projekto tikslinė grupė yra Kupiškio r. KKSC pradinio ugdymo mokiniai. Šios tikslinės grupės pagrindinis poreikis yra sportinio užimtumo alternatyvų įvairovė, galimybės tobulėti dalyvaujant sporto stovyklose, o pasiekus meistriškumo ugdymo ar meistriškumo tobulinimo lygį treniruotis kokybiškomis sąlygomis. Įgyvendintas projektas patenkins Kupiškio r. KKSC pradinio ugdymo mokinių poreikius, nes meistriškumo ugdymo ir meistriškumo tobulinimo grupės rengs treniruotes atskirai numatomose įrengti patalpose (tokiu būdu atsilaisvins bendrojo ugdymo mokyklose užimamas plotas), bus sudarytos sąlygos organizuoti badmintono ir rankinio treniruotes, sportinio užimtumo stovyklas.

Taip pat netiesioginė projekto tikslinė grupė yra Kupiškio rajono gyventojai (16756), kurių pagrindinis poreikis yra susijęs su kokybiškos sporto infrastruktūros prieinamumu ištisus metus siekiant būti fiziškai aktyviais tiek individualiai, tiek grupėmis. Įgyvendintas projektas patenkins Kupiškio rajono gyventojų poreikius, nes galės lankyti kokybiškai įrengtą ir šiuolaikinius poreikius atitinkantį sporto kompleksą, rinktis įvairius grupinius užsiėmimus, kompleksinius paslaugų paketus (kai teikiamos kompleksinės paslaugos, pvz., treniruoklių salė, sporto salė, maitinimo paslaugos), organizuoti aktyvų laisvalaikį su visa šeima. Be to įgyvendintas projektas skatins daugiau gyventojų užsiimti aktyvia fizine veikla, domėtis sporto renginiais, vykstančiais Kupiškio mieste, bei juose dalyvauti kaip žiūrovams.

Projektas bus įgyvendinamas kaip vienas projektas, kurio pareiškėjas yra Kupiškio rajono savivaldybės administracija.

Remiantis 1.3. poskyryje atlikta problemų, kurioms spręsti yra rengiamas investicijų projektas, analize, nustatytos projekto **geografinės ribos** – Kupiškio rajono savivaldybė.

Teisinės projekto ribos: teisinės projekto ribos aprašytos projekto 1.2. poskyryje „Teisinė aplinka“.

Finansinės projekto ribos: Projektą svarstoma įgyvendinti viešos ir privačios partnerystės būdu (VPSP). Įgyvendinant projektą VPSP, Kupiškio rajono savivaldybė atliktų tik privataus investuotojo atrankos konkursą ir perduotų tiesiogines inicijuojamo projekto veiklų įgyvendinimo funkcijas atrinktam privačiam subjektui. Tokiu atveju Kupiškio rajono savivaldybė tik kontroliuotų kaip pagal jos nustatytus kriterijus,

¹⁵ Bendras Panevėžio apskrityje 2017 m. užfiksuotas sporto stovyklų dalyvių skaičius

reikalavimus ir terminus yra atliekami visi numatyti darbai (koreguojamas techninis projektas, vykdomas projekto įgyvendinimas numatytu grafiku ir apimtis bei pan.). Šiuo atveju Kupiškio rajono savivaldybė perduotų projektavimo korekcijų, statybų, įrengimo ir eksploatacijos funkcijas privačiam subjektui. Jei projektą įgyvendinti būtų numatyta tradiciniu būdu (Kupiškio rajono savivaldybė pati atliktų visas aukščiau išvardintas veiklas), tai už sukurtą turto eksploatavimą ir priežiūrą būtų atsakinga pati savivaldybė.

Vertinant projekto poveikį visuomenei tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu, galima išskirti, kad bus patiriama nauda dėl sportinio užimtumo infrastruktūros pasiūlos didėjimo.

Bendrai įvertinus projekto ribas, nustatoma, jog tolimesnės ir nedalomos projekto ribos apims reikalingos sporto infrastruktūros projektavimą, įrengimą, eksploataciją ir administravimą.

2.4. PROJEKTO ORGANIZACIJA

Projekto organizacija – Kupiškio rajono savivaldybė. Projekto įgyvendinimu rūpinasi Kupiškio rajono savivaldybės administracija, kuri atlieka ir projekto pareiškėjo funkcijas. Kupiškio rajono savivaldybės administracija yra biudžetinė įstaiga, kurios veikla skirta įstatymams ir kitiems norminiams teisės aktams įgyvendinti, vietos savivaldos institucijų sprendimams įgyvendinti priimant administracinius sprendimus, teikiant įstatymų numatytas administracines paslaugas, administruojant viešųjų paslaugų teikimą Kupiškio rajono savivaldybėje ir atliekant Kupiškio rajono savivaldybės administracijos vidaus administravimą. Projekto pareiškėjo, Kupiškio rajono savivaldybės administracijos, rekvizitai pateikiami toliau esančioje lentelėje.

20 lentelė. Pareiškėjo rekvizitai

Pavadinimas	Kupiškio rajono savivaldybės administracija
Adresas	Vytauto g. 2, LT-40115, Kupiškis
Įstaigos kodas	188774975
Teisinė forma	Biudžetinė įstaiga
Steigėjas	Kupiškio rajono savivaldybės taryba
Telefonas	(8 459) 35500
Faksas	(8 459) 35510
El. pašto adresas	savivaldybe@kupiskis.lt
Interneto svetainės adresas	www.kupiskis.lt
Institucijos vadovas	Administracijos direktorius Marius Mališauskas

Kupiškio rajono savivaldybėje 2018 m. gruodžio 31 d. buvo fiksuojamas 139 darbuotojų skaičius. Detalesnis darbuotojų etatų pasiskirstymas 2016-2018 m. nurodomas toliau esančioje lentelėje.

21 lentelė. Kupiškio rajono savivaldybės darbuotojų sudėtis

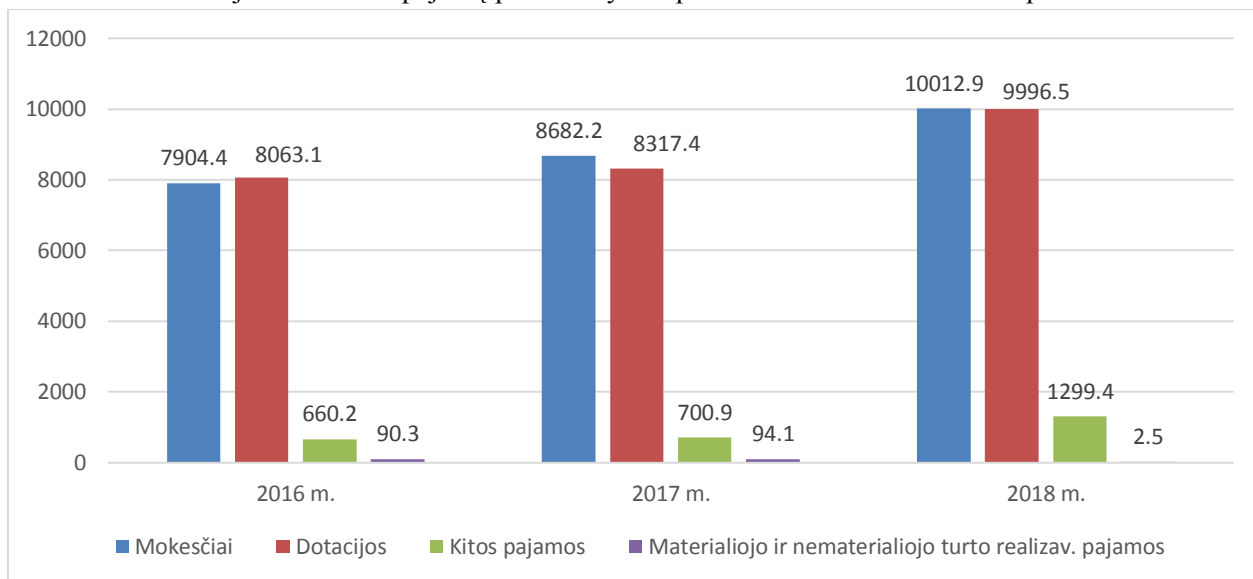
	2016-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Etatai	144,75 (iš jų 2 politinio pasitikėjimo, 56 valstybės tarnyba)	141,25 (iš jų 2 politinio pasitikėjimo, 51,5 valstybės tarnyba)	140,75 (2 politinio pasitikėjimo, 48,5 valstybės tarnyba)
Užimti etatai	133,75 (iš jų 1 politinio pasitikėjimo, 50 valstybės tarnyba)	129,25 (iš jų 1 politinio pasitikėjimo, 43 valstybės tarnyba)	129,25 (1 politinio pasitikėjimo, 39 valstybės tarnyba)
Darbuotojų skaičius	144	142	139

Šaltinis Kupiškio rajono savivaldybės administracijos metinė 2018 m. veiklos ataskaitos

Kupiškio rajono savivaldybės administracija įgyvendina LR Vietos savivaldos įstatyme jai pavestas funkcijas ir užduotis. Kupiškio rajono savivaldybė, siekdama įgyvendinti projektą vadovaujasi ne tik projekto metu sprendžiama problematika, tačiau ir Kupiškio rajono savivaldybės strateginio planavimo dokumentais.

Kupiškio rajono savivaldybės administracija turi didelę patirtį įgyvendinant ir valdant įvairius infrastruktūros modernizavimo ir kūrimo projektus viešųjų pastatų modernizavimo, šilumos tinklų, komunalinių atliekų tvarkymo, viešųjų erdvių tvarkymo ir kitose srityse. 2007-2014 m. laikotarpiu Kupiškio rajono savivaldybės administracija įgyvendino daugiau nei 30 skirtingų projektų, finansuotų ES struktūrinių fondų ir nuosavomis lėšomis.

Kupiškio rajono savivaldybės metinės biudžeto pajamos 2018 m. sudarė 21311,3 tūkst. Eur, 2017 m. – 17794,6 tūkst. Eur, 2016 m. – 16718,0 tūkst. Eur. Taigi savivaldybės biudžeto pajamų surinkimas kiekvienais metais didėjo. Detalesnis pajamų pasiskirstymas pateikiamas toliau esančiame paveiksle.

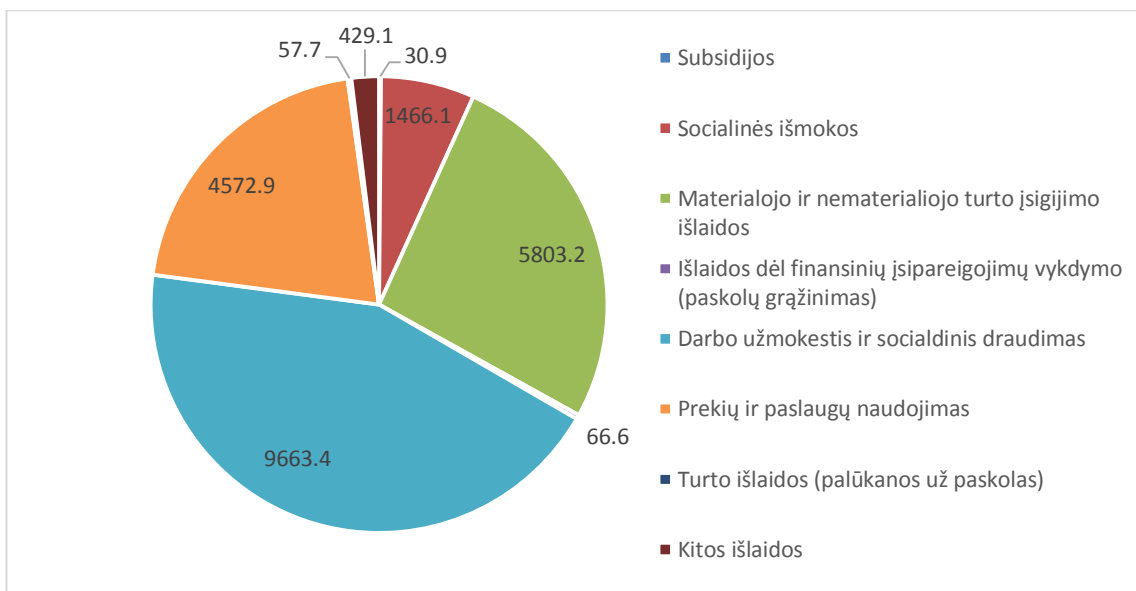
15 pav. Kupiškio rajono savivaldybės biudžeto pajamos 2016-2018 m., tūkst. Eur

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracijos metinės veiklos ataskaitos

Didžiausia Kupiškio rajono savivaldybės biudžeto išlaidų dalis kasmet skiriama švietimui ir socialinei apsaugai:

- švietimui 2016 m. buvo panaudota 43,2 proc., 2017 m. – 40,1 proc., 2018 m. – 32,5 proc. visoje Savivaldybės biudžeto išlaidų struktūroje;
- socialinei apsaugai 2016 m. buvo panaudota 14,7 proc., 2017 m. – 14,9 proc., 2018 m. – 14,5 proc. visoje Savivaldybės biudžeto išlaidų struktūroje.

Pagal ekonominę biudžeto išlaidų klasifikaciją didžiausia savivaldybės biudžeto dalis skiriama darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms mokėti. Detalesnis išlaidų pasiskirstymas pagal ekonominę biudžeto išlaidų klasifikaciją pateikiamas toliau esančiame paveiksle.

16 pav. Kupiškio rajono savivaldybės biudžeto išlaidos 2018 m., tūkst. Eur

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracijos metinė veiklos ataskaita

Savivaldybės bendra skola (bankų paskolos ir kiti įsipareigojimai) 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 4752,2 tūkst. eurų arba 48,3 proc. (negali viršyti 60 proc.) Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu patvirtintų prognozuojamų pajamų. Savivaldybės suteiktos garantijos 2018 m. gruodžio 31 d. – 211 tūkst. eurų, tai sudarė 2,1 proc. (negali viršyti 10 proc.). Savivaldybė neviršijo Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatytų skolos, skolinimosi ir garantijų limitų.

2.4. PROJEKTO SIEKIAMŲ REZULTATŲ

Įgyvendinus projekto uždavinį, planuojami pasiekti kiekybiniai rezultatai, kuriuos bus galima nesudėtingai išmatuoti lyginant juos su pradine situacija.

22 lentelė. Siekiami projekto rezultatai

Problema	Pagrindinės priežastys	Siekiami minimalūs rezultatai
<u>Neužtikrintas kokybiškas sporto ir sveikatinimo paslaugų prieinamumas nei Kupiškio rajone, nei Panevėžio apskrityje</u>	Vienintelis Panevėžio miesto savivaldybėje veikiantis Panevėžio kūno kultūros ir sporto centras gali pasiūlyti sporto infrastruktūros bei apgyvendinimo paslaugų paketą. <u>Sparčiai didėjantis sporto stovyklų, trunkančių ilgiau nei 1 dieną, populiarumas visose Panevėžio apskrities savivaldybėse¹⁶.</u> Kupiškio rajono, Rokiškio rajono, Biržų rajono savivaldybėse nėra universalios sporto salės, prieinamos ištisus metus ir tinkamomis sąlygomis organizuoti tarptautines, šalies ar rajono sporto varžybas. Esama Kupiškio, Biržų ir Rokiškio rajonuose veikiančių kūno kultūros ir sporto centrų bei didžiosios daugumos bendrojo ugdymo mokyklų sportinio užimtumo infrastruktūra yra fiziškai bei morališkai pasenusi, nepritaikyta tarptautinių varžybų, sporto stovyklų su apgyvendinimo paslaugomis organizavimui. Kupiškio r. KKSC mokiniai neturi sąlygų kelti sportinio meistriškumo dėl sporto infrastruktūros trūkumo. <u>Tai riboja galimybes organizuoti daugiau nei 3 treniruotes per savaitę.</u> <u>Kupiškio r. KKSC neturi nuosavo sporto salės, pritaiktos skirtingoms sporto šakoms kultivuoti, jų įvairovei didinti. Moksleivių ir suaugusiųjų sporto treniruotės rengiamos bendrojo ugdymo mokyklų sporto salėse derinantis prie mokyklų užimtumo tvarkaraščių.</u> Kupiškio rajono savivaldybės lėšų trūkumas sporto infrastruktūros vystymui.	• <u>Sudaryta galimybė rengti sporto stovyklas su ne mažiau nei apgyvendinimo 20 vietų.</u> • <u>Užtikrinta infrastruktūra, kuri atitiktų FIBA ir FIFA reikalavimus dėl jos dydžio ir varžybų organizavimo įrangos.</u> • <u>Suteikta galimybė ne mažiau nei 147 vaikams ugdyti bei tobulinti sportinį meistriškumą organizuojant daugiau nei 3 treniruotes per savaitę.</u> • <u>Sudarytos sąlygos kultivuoti bent 2 naujas sporto šakas.</u> • <u>Sudarytos sąlygos sporto renginius stebėti ne mažiau nei 300 žiūrovų.</u> • <u>Užtikrintos sąlygos organizuoti sportinį užimtumą A++ energinio efektyvumo klasės patalpose.</u>

Sudaryta autorių

¹⁶ Išskyrus Biržų rajono

Taip pat kokybinis projektu siekiamas rezultatas – pagerėjusi viešoji visuomenės sporto, sveikatinimo ir aktyvaus laisvalaikio paslauga Kupiškio rajono gyventojams ir svečiams.

Tiesioginiai projekto rezultatai, kuriuos pajus projekto organizacija / savininkas (Kupiškio rajono savivaldybė) – įrengta sporto ir sveikatingumo infrastruktūra bei tokiu būdu padidinta viešosios paslaugos kokybė.

Tiesioginiai projekto rezultatai, kuriuos pajus projekto tikslinės grupės – [užtikrintas kokybiškos sporto ir sveikatinimo infrastruktūros prieinamumas, išplėstas šių paslaugų skaičius](#). Sudarytos įvairesnės bei kokybiškesnės sportinio užimtumo organizavimo sąlygos gerins ne tik viešosios paslaugos kokybę, bet ir Kupiškio rajono bei visos Panevėžio apskrities teritorijos įvaizdį bei, tikėtina, sportinius Kupiškio rajono ir apskrities mokinių pasiekimus.

Uždavinių kiekybinių rezultatų kokybei užtikrinti numatoma, kad visos veiklos ir siekiama sukurti infrastruktūra privalomai turės atitikti jai taikomus statybos techninius reglamentus ir higienos normas. Darbams atlikti naudojamos medžiagos bus sertifikuotos kokybės ir aplinkos apsaugos reikalavimų atžvilgiais. Įranga atitiks jiems taikomus reikalavimus. Projekto kokybiniai rodikliai bus užtikrinti projekto metu numatytus rangos darbus atliekant pagal galiojančius įstatyminius ir poįstatyminius reikalavimus.

Skyriaus apibendrinimas. Projekto tikslas – gerinti Kupiškio rajono savivaldybės sveikatinimo paslaugų kokybę ir didinti sporto infrastruktūros prieinamumą Kupiškio rajono bei Panevėžio apskrities gyventojams. Projekto tikslui pasiekti numatomas uždavinys – modernizuoti sporto paslaugų ir infrastruktūros sąlygas Kupiškio mieste. Projekte yra išskirtos šios tiesioginės tikslinės grupės: [Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centro mokiniai, Panevėžio apskrityje rengiamų sporto stovyklų dalyviai](#). Projektas įgyvendinamas kaip vienas projektas, kurio pareiškėjas yra Kupiškio rajono savivaldybės administracija. Žemės naudojimo sutartys yra tinkamos įgyvendinti inicijuojamą investicijų projektą. Projektu bus pasiekti minimalūs rezultatai bei kiekybinė ir kokybinė nauda.

2. GALIMYBĖS IR ALTERNATYVOS

3.1. ESAMA SITUACIJA

Jei Kupiškio rajono savivaldybė neįgyvendintų viešųjų paslaugų plėtros projekto, esanti rajono sporto ir sveikatinimo infrastruktūra neprisidėtų prie gyvenimo kokybės ir aplinkos gerinimo, paslaugų sektoriaus vystymosi. Tokiu būdu vietos gyventojų sveikatinimas, sportinis užimtumas, fizinis aktyvumas nebūtų skatinamas per viešųjų paslaugų sektorių, nebūtų sudarytos sąlygos kurtis naujoms paslaugų sektoriaus darbo vietoms. Tai neigiamai veiktų Kupiškio rajono savivaldybės bei regiono socialinius ir ekonominius rodiklius.

Kadangi investicijų projekto tikslas – *gerinti Kupiškio rajono savivaldybės sveikatinimo paslaugų kokybę ir didinti sporto infrastruktūros prieinamumą Kupiškio rajono bei Panevėžio apskrities gyventojams*, tai investicijų projekto atskaitos taškas bus nulis, nes nevykdant projekto, viešųjų paslaugų sektorius nebus modernizuotas ir tokiu būdu nebus prisidedama prie gyvenimo kokybės ir aplinkos gerinimo, verslo sektoriaus vystymosi galimybių didinimo Kupiškio rajone.

3.2. GALIMOS PROJEKTO VEIKLOS

Remiantis „Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika“¹⁷, rengiamo investicijų projekto vertė yra ne mažesnė nei 300 tūkst. Eur, bet neviršija 15 mln. Eur, todėl vertinamų alternatyvų skaičius ir turinys iš karto gali būti pasirenkamas atsižvelgiant į minėtos metodikos 4 priede nurodytą projekto investavimo objektų ir alternatyvų sąrašą.

3.3. VEIKLŲ VERTINIMO KRITERIJAI

Galimų projekto veiklų sąrašas nėra sudaromas, todėl neišskiriami ir veiklų vertinimo kriterijai.

3.4. TRUMPASIS VEIKLŲ SĄRAŠAS IR PROJEKTO ĮGYVENDINIMO ALTERNATYVOS

Alternatyvų skaičius ir turinys bus parenkamas pagal Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodikos 4 priede pateiktą Projekto investavimo objektų ir alternatyvų sąrašą. Inicijuojamo projekto investavimo objektas (daugiau kaip 56 proc. planuojamo projekto biudžeto išlaidų) yra ilgalaikis turtas, t. y. pastatai / patalpos. Minimaliai privalomos išnagrinėti ir palyginti projekto įgyvendinimo alternatyvos yra šios:

- Naujų pastatų statyba (taip pat ir pradėto statyti pastato užbaigimas)
- Nuotolinis projekto tikslinių grupių aptarnavimas
- Pastatų / patalpų nuoma / panauda
- Pastatų / patalpų įsigijimas
- Optimizavimas (taikoma tik jau teikiamai paslaugai)
- Kooperacija
- Esamo/-ų pastato(-ų)/patalpų techninių savybių gerinimas (rekonstrukcija, kapitalinis remontas, paprastas remontas, bendrojo ploto padidinimas, paskirties keitimas, įrangos įsigijimas trūkstantiems techninėms savybėms užtikrinti)

Remiantis minimaliu nagrinėtinu alternatyvų sąrašu, pateikiamas alternatyvų įgyvendinimo galimumo vertinimas.

¹⁷ Aktuali redakcija nuo 2019 m. rugpjūčio 14 d. įsakymo Nr. 2019/8-214 redakcija

23 lentelė. Trumpasis veiklų sąrašas ir detalus aprašymas

Alternatyva	Alternatyvos įgyvendinimo galimumas	Alternatyvos tikslingumas nagrinėti toliau
Naujų pastatų statyba	Siekiant patenkinti tikslinių grupių poreikius ir sukurti aplinkybes sportinio užimtumo bei sveikatinimo viešųjų paslaugų plėtrai Kupiškio rajone, šios alternatyvos įgyvendinimo atveju numatoma statyti naują sporto ir sveikatingumo centrą sklypo, adresu K. Šimonio g. 1A, Kupiškis, teritorijoje. Statybos darbus numatoma vykdyti pagal 2016 m. parengto techninio projekto „Sveikatingumo ir sporto komplekso (8.14) K. Šimonio g. 1A, Kupiškis statybos projektas“ II etapą prieš tai atlikus techninio projekto koregavimą. Alternatyvos įgyvendinimo metu numatoma universalios sporto salės su papildomomis patalpomis statyba. Reikalavimai patalpų įrangimui numatyti šie: • Iki 2900 kv. m patalpų ploto skirti sporto salei, persirengimo kabinoms, dušams, administracinėms patalpoms, imtynių salei, treniruoklių salei. • Sporto salė turi atitikti minimalius FIBA reikalavimus. Be šių sporto šakų, salė pritaikyta sporto šakoms: salės futbolas; rankinis; badmintonas; įvairūs gimnastikos užsiėmimai; stalo tenisas. • 300 vietų mobilios tribūnos. • Numatyti švieslentės įrengimo projektą. • Suprojektuoti garso sistemą varžyboms organizuoti. • Numatyti sklypo tvarkymą, įvažiavimus į teritoriją, automobilių stovėjimo vietas, pėsčiųjų takus, žaliuosius plotus. • <u>Pastato energetinė klasė – A++.</u> • Numatytos maitinimo paslaugoms teikti skirtos patalpos. • Numatyti apgyvendinimo kambariai (10 dviviečių kambarių ir keli papildomi vienviečiai). Pirmame aukšte projektuojamos šios patalpos: persirengimo patalpos, patalpos administracijai, inventarinė, sporto salė. Salė įrengta taip, kad joje vienu metu galėtų treniruotis 3 komandos (3 krepšinio aikštės dydžio zonos), atskirtos sportinėmis užuolaidomis. Antrame aukšte projektuojamos šios patalpos: apgyvendinimo kambariai, užsiėmimų patalpa, rytų kovų menų salė. Paminėtina, kad Kupiškio rajono savivaldybės direktorius 2016 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. ADV-461 patvirtino techninį projektą nr. PRC16-482-TP „Dėl Sveikatingumo ir sporto komplekso (8.14) K. Šimonio g. 1A, Kupiškyje statybos techninio projekto patvirtinimo“. Taigi technologiniu požiūriu alternatyva galima ir nėra kliūčių jos įgyvendinimui. Žemės sklypas, adresu K. Šimonio g. 1A, žemės panaudos sutartimi yra perduotas Kupiškio rajono savivaldybei. Valstybinės žemės panaudos sutartyje, sudarytoje 2015 m. gruodžio 30 d. nr. 22SUN-4-(14.22.56.), numatytas leidimas statyti naujus statinius, jeigu tokia statyba neprieštarauja nustatytam teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimui ir nustatyta tvarka gavusi tokią statybą leidžiantį dokumentą. Teisiniu požiūriu alternatyvos įgyvendinimas neturi jokių apribojimų. Projekto įgyvendinimas nepakeis nuosavybės ir disponavimo teisių, lyginant su pradine projekto situacija.	Toliau tikslinga nagrinėti

Alternatyva	Alternatyvos įgyvendinimo galimumas	Alternatyvos tikslingumas nagrinėti toliau
	Socialiniu-ekonominiu požiūriu alternatyva sprendžia įvertintą problematiką. Įgyvendinus projektą bus įrengtas modernus bei funkcionalus sporto ir sveikatingumo centras, kuriame bus užtikrinamos sveikos, saugios, kokybiškos, patogios ir palankios sporto ir aktyvaus laisvalaikio praleidimo sąlygos profesionaliems ir neprofesionaliems sportininkams bei sveikatingumo sričių atstovams. <u>Alternatyvos įgyvendinimas prisidės prie Kupiškio r. KKSC mokinių ir suaugusiųjų (t. y. tikslinių grupių žr. 2.3. skyrių) poreikių tenkinimo tokiu būdu darbo dienomis iki 20 h rugsėjo-gegužės mėn.:</u> - <u>Sudarytos sąlygos meistriško tobulinimo grupių treniruotes rengti 5 kartus per savaitę, kai sporto salėje vienu metu treniruojasi 41 moksleivis;</u> - <u>Sudarytos sąlygos 3 meistriško ugdymo grupėms treniruotes rengti 3 kartus per savaitę, kai sporto salėje vienu metu treniruojasi apie 35 moksleivius;</u> - <u>Sudarytos sąlygos 2 kartus per savaitę rengti badmintono ir rankinio treniruotes, kai sporto salėje vienu metu treniruojasi 40 moksleivių;</u> - <u>Sudarytos sąlygos 2 kartus per savaitę rengti pradinio ugdymo treniruotes, kai sporto salėje vienu metu treniruojasi apie 37 moksleivius;</u> - <u>Sudarytos sąlygos 2 kartus per savaitę rengti suaugusiųjų krepšinio ir tinklinio treniruotes, kai sporto salėje vienu metu treniruojasi 36 asmenys;</u> - <u>Sudarytos sąlygos 4 suaugusiųjų grupėms 2 kartus per savaitę rengti futbolo treniruotes, kai sporto salėje vienu metu treniruojasi 30 asmenų.</u> - <u>VISO moksleiviams numatyta 18 treniruočių, o suaugusiems – 10 (detalesnis pateikimas priede nr. 8).</u> <u>Alternatyvos įgyvendinimas taip pat prisidės prie Panevėžio apskrityje rengiamų sporto stovyklų dalyvių (t. y. tikslinės grupės, žr. 2.3. skyrių) poreikių tenkinimo tokiu būdu:</u> - <u>Sudarytos sąlygos 18 kartų rugsėjo-gegužės mėn. laikotarpiu surengti 2 dienų su 2 nakvynėmis sporto stovyklas;</u> - <u>Sudarytos sąlygos 8 kartus vasaros laikotarpiu surengti 6 dienų trukmės sporto stovyklas.</u> Apibendrintai vertintina, kad alternatyva šios įstaigos atžvilgiu yra galima.	
Nuotolinis projekto tikslinių grupių aptarnavimas	Alternatyvos įgyvendinimo atveju būtų siekiama nuotoliniu būdu suteikti sveikatinimo ir sportinio užimtumo paslaugas. Tačiau technologiniu bei ekonominiu atžvilgiais tai nėra įmanoma, nes nei fizinių, nei finansinių pajėgumų organizuoti sporto ir sveikatingumo paslaugas nuotoliniu būdu visoms projekto tikslinėms grupėms Kupiškio rajono savivaldybės administracija neturi. Dėl šių priežasčių alternatyva „Nuotolinis projekto tikslinių grupių aptarnavimas“ nėra tinkama toliau analizuoti.	Toliau nagrinėti netikslinga
Pastatų / patalpų nuoma / panauda	Alternatyvos įgyvendinimo atveju būtų nuomojama Kupiškio rajono savivaldybėje veikianti minimaliai FIBA standartus atitinkanti sporto salė su papildomomis sportiniam užimtumui tinkamomis	Toliau nagrinėti netikslinga

Alternatyva	Alternatyvos įgyvendinimo galimumas	Alternatyvos tikslingumas nagrinėti toliau
	patalpomis, ir išnuomota infrastruktūra naudojama viešųjų paslaugų teikimui. Technologiniu atžvilgiu tai nėra įmanoma, nes Kupiškio rajono savivaldybėje nėra nei vienos FIBA reikalavimus atitinkančios sporto salės, kurioje būtų 300 vietų žiūrovų tribūnos. Dėl šių priežasčių alternatyva „Pastatų / patalpų nuoma / panauda“ nėra tinkama toliau analizuoti.	
Pastatų / patalpų įsigijimas	Alternatyvos įgyvendinimo atveju būtų perkama Kupiškio rajono savivaldybėje veikianti minimaliai FIBA standartus atitinkanti sporto salė su papildomomis sportiniam užimtumui tinkamomis patalpomis, ir įsigyta infrastruktūra naudojama viešųjų paslaugų teikimui. Technologiniu atžvilgiu tai nėra įmanoma, nes Kupiškio rajono savivaldybėje nėra nei vienos FIBA reikalavimus atitinkančios sporto salės, kurioje būtų 300 vietų žiūrovų tribūnos. Dėl šios priežasties alternatyva „Pastatų / patalpų įsigijimas“ nėra tinkama toliau analizuoti.	Toliau nagrinėti netikslinga
Optimizavimas (taikoma tik jau teikiamai paslaugai)	Alternatyvos įgyvendinimo atveju būtų keičiami Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centro veiklos įgyvendinimo principai, būdai, sportinio užimtumo procedūros, veiklą vykdančios asmenys. Tačiau įgyvendinus minėtus pokyčius, sporto salės, atitinkančios minimaliai FIBA reikalavimus ir turinčios 300 vietų žiūrovams, neatsirastų. Taigi, technologiniu požiūriu alternatyva nėra tinkama analizuoti. Alternatyvos įgyvendinimo atveju būtų padidintas esančių sporto salių užimtumas vykdant veiklą didesniu darbo valandų skaičiumi tiek darbo dienomis, tiek savaitgaliais. Ekonominio požiūriu tai nebūtų efektyvu, nes padidintų darbo užmokesčio sąnaudas, salių nuomos sąnaudas, be to, savaitgaliais dažniausiai yra organizuojamos įvairios sporto varžybos, kuomet laiko sporto treniruotėms nebelieka. Socialiniu požiūriu alternatyva dalinai išspręstų projekto problemas, tačiau tikslinių grupių poreikius tenkintų tik iš dalies. Teisiniu požiūriu alternatyvos įgyvendinimas neturi jokių apribojimų. Apibendrinant, kad technologiniu požiūriu alternatyva nėra tinkama analizuoti, o socialiniu ir ekonominiu požiūriais projekto problematiką sprendžia tik iš dalies, vertinama, kad alternatyva „Optimizavimas“ nėra tinkama toliau analizuoti.	Toliau nagrinėti netikslinga
Kooperacija	Alternatyvos įgyvendinimo atveju būtų sutelktos dviejų ar daugiau nesusijusių pavaldumo ryšiais juridinių asmenų sutelkimas bendrai veiklai siekiant to paties projekto tikslo. Tačiau Kupiškio rajone nėra tinkamų projekto įgyvendinimui dviejų ar daugiau juridinių asmenų, kurie kooperacijos būdu pasiektų siekiamų projekto rezultatų, užtikrintų tikslinių grupių poreikius bei sukurtų socialinę ekonominę naudą. Taigi, nei socialiniu-ekonominiu, nei technologiniu ar teisiniu požiūriais projekto alternatyva „Kooperacija“ nėra tinkama toliau analizuoti.	Toliau nagrinėti netikslinga
Esamo(-ų) pastato(-ų)/patalpų techninių savybių gerinimas	Kupiškio rajono savivaldybėje nėra pradėto statyti ir nebaigto modernaus statyti sporto komplekso pastato. Be to, Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centras turi tik administracijai skirtas patalpas, o sportiniam užimtumui reikalingas erdves naudoja bendrojo ugdymo įstaigose. Taigi, nei technologiniu, nei teisiniu požiūriais nėra galimybių atlikti esamo pastato techninių savybių gerinimo. Socialiniu ekonominiu požiūriu projekto problema	Toliau nagrinėti netikslinga

Alternatyva	Alternatyvos įgyvendinimo galimumas	Alternatyvos tikslingumas nagrinėti toliau
	nesprendžiama. Vertinama, kad alternatyva „Esamo/-ų pastato(-ų)/patalpų techninių savybių gerinimas“ nėra tinkama toliau analizuoti.	

Sudaryta autorių

Siekiant įvertinti bent 2 projektui įgyvendinti tinkamas alternatyvas, suformuojama papildoma alternatyva „Naujų pastatų statyba pasirinkus skirtingą technologinį sprendinį“. Taigi siekiant patenkinti tikslinių grupių poreikius ir sukurti aplinkybes sportinio užimtumo bei sveikatinimo viešųjų paslaugų plėtrai Kupiškio rajone bei Panevėžio apskrityje, alternatyvos „Naujų pastatų statyba“ įgyvendinimo atveju numatoma statyti naują sporto ir sveikatingumo centrą sklypo, adresu K. Šimonio g. 1A, Kupiškis, teritorijoje. Statybos darbus numatoma atlikti tokia pačia apimtimi kaip ir alternatyvos „Naujų pastatų statyba“, išskyrus tribūnų įrengimo sprendinį. Alternatyvos „Naujų pastatų statyba“ atveju numatomos mobilios teleskopinės tribūnos, kurias galima sustumti ir jų vietoje rengti papildomus sportinius užsiėmimus, o alternatyvos „Naujų pastatų statyba pasirinkus skirtingą technologinį sprendinį“ atveju – stacionarios, kurios nesudaro sąlygų didinti treniruotėms skirtą universalios sporto salės plotą nesant žiūrovų. Technologiniu ir teisiniu požiūriu tokia alternatyva yra galima ir jos įgyvendinimui kliūčių nekyla, atitinka Kupiškio r. KKSC mokinių ir suaugusiųjų (t. y. tikslinių grupių žr. 2.3. skyrių) poreikius ir lūkesčius darbo dienomis iki 20 h rugsėjo-gegužės mėn. tokiu būdu:

- Sudarytos sąlygos meistriškumo tobulinimo grupių treniruotes rengti 6 kartus per savaitę, kai sporto salėje vienu metu treniruojasi 21 moksleivis (papildomas treniruotėms reikalingas laikas numatomas bendrojo ugdymo įstaigų salėse);
- Sudarytos sąlygos 3 meistriškumo ugdymo grupėms treniruotes rengti 3 kartus per savaitę, kai sporto salėje vienu metu treniruojasi apie 35 moksleivius;
- Sudarytos sąlygos 2 kartus per savaitę rengti badmintono ir rankinio treniruotes, kai sporto salėje vienu metu treniruojasi 40 moksleivių;
- Sudarytos sąlygos 1 kartą per savaitę rengti pradinio ugdymo treniruotes, kai sporto salėje vienu metu treniruojasi apie 37 moksleivius (papildomas treniruotėms reikalingas laikas numatomas bendrojo ugdymo įstaigų salėse);
- Sudarytos sąlygos 2 kartus per savaitę rengti suaugusiųjų krepšinio ir tinklinio treniruotes, kai sporto salėje vienu metu treniruojasi 36 asmenys;
- Sudarytos sąlygos 4 suaugusiųjų grupėms 2 kartus per savaitę rengti futbolo treniruotes, kai sporto salėje vienu metu treniruojasi 30 asmenų.
- VISO moksleiviams numatyta 18 treniruočių, o suaugusiems – 10 (detalesnis pateikimas priede nr. 8).

Alternatyvos įgyvendinimas taip pat prisidės prie Panevėžio apskrityje rengiamų sporto stovyklų dalyvių (t. y. tikslinės grupės, žr. 2.3. skyrių) poreikių tenkinimo tokiu būdu:

- Sudarytos sąlygos 18 kartų rugsėjo-gegužės mėn. laikotarpiu surengti 2 dienų su 2 nakvynėmis sporto stovyklas;
- Sudarytos sąlygos 8 kartus vasaros laikotarpiu surengti 6 dienų trukmės sporto stovyklas.

Alternatyvos „Naujų pastatų statyba pasirinkus skirtingą technologinį sprendinį“ įgyvendinimas leidžia žymiai prisidėti prie 1.3 investicijų projekto dalyje identifikuotų problemų sprendimo.

Apibendrintai vertintina, kad tinkamos toliau analizuoti šios alternatyvos:

- 1) Naujų pastatų statyba (I alternatyva)
- 2) Naujų pastatų statyba pasirinkus skirtingą technologinį sprendinį (II alternatyva)

3.5. ANALIZĖS METODO PASIRINKIMAS

Projekto įgyvendinimo alternatyvų vertinimas ir palyginimas atliekamas SNA metodu, nes įgyvendintas projektas turės įtakos esamos paslaugos turiniui, formai, teikimo apimčiai, vartotojų skaičiui.

Skyriaus apibendrinimas. Remiantis *Investicijų projektu, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika, rengiamo investicijų projekto vertė yra mažesnė nei 15 mln. Eur, todėl toliau yra identifikuojamos tinkamiausios veiklos, kurios naudojamos tolesniam Projekto įgyvendinimo alternatyvų vertinimui ir analizei:*

- 3) *Naujų pastatų statyba (I alternatyva)*
- 4) *Naujų pastatų statyba pasirinkus skirtingą technologinį sprendinį (II alternatyva)*

Šios alternatyvos toliau vertinamos finansiniu ir socialiniu-ekonominiu aspektais. Planuojama Kupiškio sporto ir sveikatingumo centro įrengimo vieta – K. Šimonio g. 1A, Kupiškis. Šiame sklype šiuo metu nėra jokių pastatų ar inžinerinės infrastruktūros.

3. FINANSINĖ ANALIZĖ

Finansinės analizės tikslas yra išnagrinėti finansinius IP įgyvendinimo alternatyvų pinigų srautus.

4.1. PROJEKTO ATASKAITINIS LAIKOTARPIS

Remiantis Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ ar valstybės biudžeto, lėšų rengimo metodika, patvirtinta VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337, 2019 m. rugpjūčio 14 d. įsakymo Nr. 2019/8-214 redakcija, projekto „Sporto ir sveikatingumo centro Kupiškio mieste įrengimas“ ataskaitinis laikotarpis – 15 metų, nes projektas yra priskiriamas prie sektorių „kiti“.

Planuojama, kad pirmieji projekto išlaidų metai bus 2021 m. (nuliniai), [projekto įgyvendinimo trukmė – 15 m.](#)

4.2. FINANSINĖ DISKONTO NORMA

Remiantis Europos Komisijos kaštų-naudos rengimo rekomendacijomis (*Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects*), Lietuvoje įgyvendinamiems investicijų projektams finansinė diskonto norma (FDN) turi būti nustatyta atskiru Finansų ministerijos priimtu teisės aktu. Tokiu atveju, atliekant finansinę analizę, reikėtų taikyti Finansų ministerijos nustatytą FDN. Tol, kol valstybės lygmeniu FDN nenustatyta, finansinėje analizėje taikytina **4 proc. FDN**.

4.3. PROJEKTO LĖŠŲ SRAUTAI

Projekto lėšų srautų analizė apima projekto investicijų, projekto investicijų likutinės vertės, projekto veiklos pajamų, projekto veiklos išlaidų, projekto mokesčių ir projekto finansavimo analizę.

4.3.1. Investicijų išlaidos

Projekto investicijos – tai visos projekto veikloms įgyvendinti reikalingos išlaidos, kurias planuojama patirti sukuriant apibrėžtus projekto rezultatus. Šioje investicijų projekto dalyje yra realiai įvertintas investicijų lėšų poreikis ir suplanuota reali investicijų išlaidų patyrimo eiga, dalis ir proporcijos.

Abiejų projekto įgyvendinimo alternatyvų bendra investicijų vertė yra skirtinga dėl skirtingų technologinių sprendinių, kai pirmos projekto alternatyvos statybos darbų investicijos yra vertinamos numatant įrengti mobilies teleskopines 300 vietų žiūrovų tribūnas.

Toliau yra pateikiama investicinių išlaidų pasiskirstymo lentelė.

24 lentelė. Projekto galimų įgyvendinti alternatyvų investicijos, Eur su PVM

Investicijos	I alternatyva	II alternatyva
Techninio projekto korekcijos	8 243	8 181
Techninio projekto korekcijų ekspertizės paslaugos	801	795
Rangos darbai	4 579 411	4 544 926
Statybos darbai	4 075 493	4 041 008
Lauko inžineriniai tinklai	503918	503 918
Techninė projekto vykdymo priežiūra	32 056	31 814
Projekto vykdymo priežiūra	16 028	15 907
Įranga	219113	219113
Švieslentė	37081	37081
Sporto salės treniruoklių įranga	133950	133950
Baldai:	48082	48082
Vienvietės lovos (23 vnt.)	3320	3320
Dvigulė lova (1 vnt.)	323	323

Investicijos	I alternatyva	II alternatyva
<i>Vienguliai čiužiniai (23 vnt.)</i>	2967	2967
<i>Dviguliai čiužiniai (1 vnt.)</i>	118	118
<i>Patalynės komplektai (50 vnt.)</i>	1167	1167
<i>Spintelės (25 vnt.)</i>	32292	32292
<i>Minkštasuoliai (26 vnt.)</i>	4862	4862
<i>Stalo ir kėdžių komplektas (13 vnt.)</i>	1829	1829
<i>Biuro stalas (3 vnt.)</i>	620	620
<i>Biuro spinta (3 vnt.)</i>	586	586
VISO:	4 855 652	4 820 737

Šaltinis: sudaryta autorių

Preliminarus **pirmos projekto alternatyvos** statybos skaičiuojamosios kainos nustatymas parengtas vadovaujantis sąmatiniais II etapo skaičiavimais, pateiktais Sveikatingumo ir sporto komplekso (8.14) K. Šimonio g. 1A, Kupiškis statybos projekte (UAB „Projektų rengimo centras“). Kadangi techniniame projekte pateiktos sąmatos yra apskaičiuotos pagal 2016 m. kovo mėn. normatyvus, tai investicijų projekto rengimo metu yra taikomas statybos sąnaudų elementų kainų bei inžinerinių statinių elementų kainų indeksavimas pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis (atitinkamai 2016 m. kovo mėn. – 99,8433, 2019 m. rugpjūčio mėn. – 113,6661, 2016 m. kovo mėn. – 99,9844, 2019 m. rugpjūčio mėn. – 111,7871). **Antros projekto alternatyvos atveju** statybos darbų kaina vertinama remiantis minėtais pirmos projekto alternatyvos sąmatiniais skaičiavimais, tačiau išminusuojant investicijas, reikalingas mobilių teleskopinių tribūnų įrengimui. Remiantis UAB „Vaigora“ žodine apklausa, vykdyta 2019 m. sausio 22 d., mobilių teleskopinių 300 vietų tribūnų įrengimo kaina yra 34485 Eur su PVM (1 kėdės kaina – 95 Eur be PVM).

Techninio projekto vykdymo priežiūros, techninės rangos darbų priežiūros kainos pirmos ir antros alternatyvų įgyvendinimo atvejais nustatytos vadovaujantis bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamosios kainos nustatymui. Inžinerinių paslaugų išlaidoms skiriami 5 proc. bendros rangos darbų vertės, iš jų 14 proc. priskiriant techninei priežiūrai, projekto vykdymo priežiūrai – 7 proc. Techninio projekto korekcijų paslaugos vertinamos darant prielaidą, kad išlaidos joms nesieks daugiau nei 5 proc. nuo bendrųjų ekonominių normatyvų statinių statybos skaičiuojamosioms kainoms.

Abiejų projekto alternatyvų įgyvendinimo metu numatoma įsigyti švieslentę, sporto salės treniruoklius ir baldus¹⁸. Švieslentės įsigijimo kaštai grindžiami UAB „RGGLED“ komerciniu pasiūlymu (žr. priedą nr. 3), sporto salės treniruoklių įrangos – UAB „Euro atletas“ komerciniu pasiūlymu (žr. priedą nr. 5). Įrangos kainos yra grindžiamos nurodytu komerciniu pasiūlymu, kuris buvo gautas iki 2019 m. Remiantis Lietuvos statistikos departamento skelbiamais kainų pokyčių indeksais, įrangos kainos yra indeksuojamos ir apskaičiuojamos bendrame projekto alternatyvų biudžete (vertinamas indeksas informacijos ir ryšių paslaugoms 2017 m. spalio mėn. – 98,0676, 2019 m. spalio mėn. – 92,9629; indeksas pagamintų produktų 2017 m. spalio mėn. – 99,7559, 2019 m. spalio mėn. – 100,007).

Abiejų projekto alternatyvų įgyvendinimo atvejais numatomos reinvesticijos pagal konkrečius materialiojo turto nusidėvėjimo normatyvus, patvirtintus Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus, kai kompiuterių ir jų įrangos normatyvas yra 4-7 metai, baldų – 6-10 metų. Taigi reinvesticijos numatomos: 2 kartus per ataskaitinį laikotarpį į baldus kas 8 metus (I ir II alternatyvų atvejais baldų reinvesticijų vertė – 48082 Eur), kompiuterinę įrangą – kas 7 metus (I ir II alternatyvų atvejais įrangos investicijų vertė – 37081 Eur, reinvesticijoms numatoma 50 proc. pradinių investicijų dėl numatomo poreikio atnaujinti ne visą įrangą, bet tik programinę dalį). Pastebėtina, kad sporto treniruokliai priskiriami prie kitų mašinų ir įrenginių kategorijos, kuriai taikomas 13-20 metų nusidėvėjimo normatyvas, tačiau reinvesticijos šioms išlaidoms

¹⁸ Sąmatiniuose skaičiavimuose, priede nr. 2, yra pateikiama sportinės įrangos investicijų eilutė. Šios investicijos yra vertinamos kaip lėšos, už kurias numatoma įsigyti smulkų fizinio užimtumo veiklai užtikrinti būtiną inventorių, pvz., krepšinio kamuolius, krepšinio stovai, rankinio ar teniso tinklai, plaukimo reikmenys ir pan.

projekto ataskaitiniu laikotarpiu nenumatomos, nes likęs laikas iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos reinvesticijoms yra per trumpas (1-2 metai).

Reinvesticijos į rangos darbus nėra vertinamos, nes pastatų, kurių sienos – iki 2,5 plytos storio, blokų, monolitinio gelžbetonio pastatai, stambių blokų, perdengimai ir denginiai – gelžbetoniniai, betoniniai arba mediniai, nusidėvėjimo normatyvas, remiantis minėtais ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nusidėvėjimo normatyvais, yra 60-100 metų. Ilgesnis nei 15 metų laikotarpis nepatenka į projekto ataskaitinį laikotarpį, todėl šios reinvesticijos nėra toliau vertinamos. Taip pat šio projekto ribose nėra vertinamos reinvesticijos į lauko infrastruktūrą, nes betoninių, gelžbetoninių ir akmens infrastruktūros statinių nusidėvėjimo normatyvas yra 60 metų, metalinių – 30-40 metų. Be to, inžineriniai statiniai statomi pagal modernius ir griežtus kokybinius standartus, kas leidžia užtikrinti, kad kuriamos infrastruktūros palaikymas bus minimalus, o saugaus ir patikimo tarnavimo laikas sieks bent 15 metų. Taigi reinvesticijos sutvarkytos lauko viešosios infrastruktūros rekonstrukcijai projekto ataskaitiniu laikotarpiu nenumatomos.

4.3.2. Investicijų likutinė vertė

Investicijų likutinė vertė – tai ilgalaikio turto vertė, pasibaigus projekto ataskaitiniam laikotarpiui. Likutinė vertė apskaičiuojama tik tam turtui, kuriam įsigyti ar sukurti numatytos IP investicijos.

Likutinė vertė skaičiuojama tik tuomet, kai turto naudingo tarnavimo laikotarpis yra ilgesnis už projekto ataskaitinį laikotarpį. Likutinė vertė lygi turto sukūrimo savikainai, iš kurios atimama atsižvelgiant į nusidėvėjimo normatyvus apskaičiuota nusidėvėjimo vertė, sukaupta per projekto ataskaitinį laikotarpį.

Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą pagal racionalų sukurtos infrastruktūros dėvėjimosi intensyvumą ir reinvesticijoms būtiną laikotarpį. Vertinama, kad po 15 metų, kai bus baigtos įgyvendinti projekto veiklos, bus reikalingos ženklios investicijos visai infrastruktūrai atnaujinti ir užtikrinti modernius ir griežtus kokybinius standartus.

Naujai pastatyto pastato likutinė vertė nurodoma projekto alternatyvų ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, kai PVM netraukiamas į likutinę vertę.

25 lentelė. Investicijų ir reinvesticijų likutinė vertės apskaičiavimas I projekto alternatyvos atveju

Likutinė vertė	Investicijos, Eur	Taikomas nusidėvėjimo laikotarpis, m	Vertinamas nusidėvėjimo laikotarpis, m	Likutinė vertė, Eur
Pastatai	4 075 493	<u>15</u>	<u>13</u>	<u>543 399</u>
Lauko teritorija	503 918 43	<u>15</u>	<u>13</u>	<u>67 189</u>
Baldai	48 082	8	3	18 031
Kompiuterinė įranga	37081	7	4	10 595
Treniruokliai	133950	16,5	16,5	0

Šaltinis: sudaryta autorių

26 lentelė. Investicijų ir reinvesticijų likutinė vertės apskaičiavimas II projekto alternatyvos atveju

Likutinė vertė	Investicijos, Eur	Taikomas nusidėvėjimo laikotarpis, m	Vertinamas nusidėvėjimo laikotarpis, m	Likutinė vertė, Eur
Pastatai	4 041 008	<u>15</u>	<u>13</u>	<u>538 801</u>
Lauko teritorija	503 918 43	<u>15</u>	<u>13</u>	<u>67 189</u>
Baldai	48 082	8	3	18 031
Kompiuterinė įranga	37081	7	4	10 595
Treniruokliai	133950	16,5	16,5	0

Šaltinis: sudaryta autorių

Bendra likutinė rangos ir įrangos turto vertė pirmos projekto alternatyvos įgyvendinimo atveju – [656 531 Eur](#), antros – [651 933 Eur](#).

4.3.3. Veiklos pajamos

Projekto veiklos pajamas sudaro pajamos, kurios yra tiesiogiai gaunamos iš vartotojų už prekes ir (arba) paslaugas, kurios sukuriama įgyvendinant projektą. Abiejų projekto alternatyvų įgyvendinimo metu bus gaunamos pajamos. Pajamas kiekvienu atveju sudarys šios paslaugų grupės:

- Universalios sporto salės užimtumo veikla
- Sportinių treniruoklių salės užimtumo veikla
- Apgyvandinimo paslaugų veikla
- Nuomojamų patalpų veikla

Universalios sporto salės užimtumo veikla bus organizuojama užtikrinant fizinį aktyvumą Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centro mokiniams bei privatiems lankytojams; sportinių treniruoklių salės užimtumo bei apgyvendinimo paslaugų veikla – visiems Kupiškio rajono gyventojams ir svečiams.

Pirma projekto įgyvendinimo alternatyva.

Universalios sporto salės ir apgyvendinimo paslaugų generuojamos pajamos. Universalios sporto salės lankytojų pasiskirstymas rugsėjo-gegužės mėn. laikotarpiu darbo dienomis, šeštadieniais ir sekmadieniais yra pateikiamas toliau esančioje lentelėje.

27 lentelė. Sporto salės užimtumas rugsėjo-gegužės mėn.

Laikotarpis (mėnesiai)	Savaitės dienos	Kupiškio rajono KKSC užimtumas		Privatūs asmenys		
		Laikas	Mokinių skaičius per dieną	Laikas	Užimta valandų	Lankytojų skaičius per dieną
Rugsėjis- gegužė	Darbo dienos	I, III, V - 11:00- 20:00 II, IV – 12:30- 20:00	<u>175-210</u>	20:00- 23:00	3	60
	Šeštadieniai	-	0	8:00- 23:00	15	300
	Sekmadieniai	-	0	9:30- 20:00	10,5	180

Sudaryta autorių

Prognozuojama, kad universalios sporto salės nuomos kaina sieks apie 58 Eur/1 val. Pastaroji kaina grindžiama įvertinus įvairių Lietuvoje veikiančių panašaus pobūdžio sporto salių įkainius (žr. priedą nr. 4). Bendros pajamos darbo dienomis, kai rugsėjo-gegužės mėnesių laikotarpis sudaro apie 36 savaites, sudaro **31320 Eur** per metus, t. y. privačių lankytojų 3 užimtų valandos * 5 d. d. * 36 savaitės * 58 Eur. Savaitgaliais sporto salės nuomos kaina prognozuojama taip pat 58 Eur/1 val. įvertinant, kad apie 18 savaitgalių rugsėjo-gegužės mėn. nebus prieinami pavieniams privatiems lankytojams (prognozuojama, kad apie 2 kartus per mėnesį savaitgaliais bus rengiamos įvairių sporto rinktinių ar vaikų klubų sportinio užimtumo stovyklos su nakvyne). Bendros pajamos už universalios sporto salės nuomą privatiems lankytojams savaitgaliais rugsėjo-gegužės mėn. sudaro apie **26622 Eur**, t. y. privačių lankytojų 25,5 užimtų valandos per šeštadienį ir sekmadienį * 58 Eur * 18 savaitgalių.

Kaip jau buvo minėta, numatoma kad rugsėjo-gegužės mėn. kiekvieną mėnesį po 2 kartus bus organizuojamos sportinio užimtumo stovyklos, kurių metu bus nuomojama universali sporto salė bei

perkamos apgyvendinimo paslaugos. Universalios aikštės nuoma visai dienai grindžiama įvertinus įvairių Lietuvoje veikiančių panašaus pobūdžio sporto salių įkainius (žr. priedą nr. 4). Apgyvendinimo paslaugų kaina vienam asmeniui taip pat įvertinta remiantis Lietuvoje veikiančių panašaus pobūdžio įstaigų viešai skelbiamais įkainiais (žr. priedą nr. 4). Vidutinis vaikų, dalyvaujančių stovykloje, skaičius (apie 20) grindžiamas siūlomu apgyvendinimo vietų skaičiumi (20 vietų dviviečiuose kambariuose ir 3-4 vienviečiais kambariais) bei Panevėžio m. savivaldybėje 2015-2017 m. fiksuojamu vidutiniu dalyvių skaičiumi vienoje stovykloje (žr. skyrių 1.1.3. Paslaugos paklausa).

28 lentelė. Išeitiniai sporto stovyklų organizavimo duomenys savaitgalių metu ir pajamos rugsėjo-gegužės mėn.

Paslaugos	Kaina	Poreikis	Paslaugos gavėjų skaičius	Paslaugos suteikimo kartai	Pajamos, Eur
Sporto salė	637 Eur/diena	2 dienos	-	18	22 932
Apgyvendinimas	10,15 Eur/asm./nakvynė	2 nakvynės	20	18	7 308

Sudaryta autorių

Sporto ir sveikatingumo centro užimtumas vasaros metu prognozuojamas skirtingu būdu – numatant, kad birželio-rugpjūčio mėnesiai bus skirti tik sporto stovyklų organizavimui su apgyvendinimo paslaugomis. Prognozuojama, kad minėtu laikotarpiu bus surengta apie 8 sporto stovyklas po 6 dienas/6 nakvynės, kai vienos stovyklos metu susirenka apie 20 asmenų.

29 lentelė. Išeitiniai sporto stovyklų organizavimo duomenys ir pajamos birželio-rugpjūčio mėn.

Paslaugos	Kaina	Poreikis	Paslaugos gavėjų skaičius	Paslaugos suteikimo kartai	Pajamos, Eur
Sporto salė	637 Eur/diena	6 dienos	-	8	30576
Apgyvendinimas	10,15 Eur/asm./nakvynė	6 nakvynės	20	8	9744

Sudaryta autorių

Taip pat numatoma, kad universali sporto salė bent 4 kartus per metus bus išnuomota komerciniams sporto renginiams. Tokiu būdu pajamos už universalios sporto salės nuomą sieks apie **2728 Eur** per metus, t. y. 4 k. * 637 Eur.

Sportinių treniruoklių salės generuojamos pajamos. Sportinių treniruoklių salės lankytojų srautas prognozuojamas remiantis atitinkamas paslaugas teikiančia įstaiga VšĮ „Sveikatos oazė“ Anykščiuose. Remiantis šios įstaigos 2016 m. metinės veiklos ataskaita, matyti, kad 2016 m. sporto salėje lankytojų srautas per metus siekė 14784. Šios sporto salės lankytojų srautas, tenkantis 1000-iiui Anykščių rajono gyventojų, sudaro 626. Atsižvelgiant į pastarąjį rodiklį, yra prognozuojamas naujai įrengtos Kupiškio sporto ir sveikatingumo centro sportinių treniruoklių salės lankomumas, kai Kupiškio rajono gyventojų skaičius 2019 m. pradžioje buvo 16756. Taigi vertinamas treniruoklių salės lankytojų skaičius per metus sudaro 10489, t. y. $16756/1000 * 626$. Tikėtina, kad vienas unikalus lankytojas sporto salėje apsilanko bent 2 kartus per savaitę, taigi unikalių lankytojų skaičius sieks apie 109 (kai apie 109 unikalių lankytojų lankosi 2 kartus per savaitę, 8 kartus per mėn. ir 96 kartus per metus).

Prognozuojama, kad apie 70 proc. unikalių lankytojų, iš kurių 70 proc. sudarys suaugę asmenys, 20 proc. mokiniai ir 10 proc. pensininkai bei neįgalieji, sporto klubą lankys nusipirkę mėnesinį abonementą, o 30 proc. – vienkartinis bilietas (atitinkamas pasiskirstymas tarp amžiaus grupių). Prognozuojami įkainiai skirtingoms vartotojų grupėms grindžiami Biržų, Druskininkų ir Birštono KKSC skelbiamų įkainių vidurkiais (žr. priedą nr. 4).

30 lentelė. Sportinių treniruoklių salės generuojamos pajamos ištisus metus

Sportinių treniruoklių salės pajamos	Asm.	Eur/mėn.	Eur/metus
Lankytojų, įsigijusių abonementą, pasiskirstymas pagal amžiaus grupes:	76		
<i>Suaugę</i>	53	16,7	7965,9
<i>Mokiniai</i>	15	8	1080
<i>Pensininkai ir neįgalieji</i>	8	8	576
Lankytojų, įsigijusių vienkartinį bilietą, pasiskirstymas pagal amžiaus grupes:	33		
<i>Suaugę</i>	23	3,2	662,4
<i>Mokiniai</i>	7	1,75	110,25
<i>Pensininkai ir neįgalieji</i>	3	1,75	47,25
VISO:			10 441,80

Sudaryta autorių

Papildomos pajamos iš kitų veiklų. Įgyvendinus projektą numatoma dalį patalpų ploto skirti maitinimo paslaugoms teikti. Kupiškio rajono savivaldybė numato šias patalpas išnuomoti maitinimo paslaugų įmonei už vidutinę rinkos kainą, t. y. apie 7,5 Eur/kv. m (žr. priedą nr. 4), kai plotas – 150 kv. m, laikotarpis per metus – 12 mėn. Pajamos už patalpų nuomą sudarys apie **10785,6 Eur**.

31 lentelė. Pirmos alternatyvos pajamų apibendrinimas

Paslaugų grupės	Pajamų šaltinis	Rugsėjo-gegužės mėn.	Gegužės-rugpjūčio mėn.	Viso per metus, Eur
Universali sporto salė	Privatūs pavieniai lankytojai darbo dienomis	32 320	-	31 320
	Privatūs pavieniai lankytojai savaitgaliais	26 622	-	
	Stovyklos	22 932	30 576	53 508
	Komerciniai renginiai	2 728		2 728
Apgyvendinimo paslaugos	Stovyklos	7 308	9 744	17 052
Sportinių treniruoklių salė	Privatūs pavieniai lankytojai	10 441,80		10 441,80
Nuomojamos patalpos	Privatūs subjektai	10 785,60		10 785,60
<u>Naujų sporto treniruočių generuojamos pajamos</u>	<u>Kupiškio r. KKSC mokiniai</u>	<u>1360</u>		<u>1360</u>
VISO:				<u>153 817,40</u>

Sudaryta autorių

Bendros pirmos projekto alternatyvos generuojamos pajamos siekia 153 817 Eur per metus.

Antra projekto įgyvendinimo alternatyva. Antros projekto alternatyvos atveju lankytojų srautas skirsis tik organizuojant universalios sporto salės užimtumą. Įrengus stacionarias tribūnas, tikėtina, kad privačių

lankytojų rugsėjo-gegužės mėnesiais bus mažiau nei pirmos projekto alternatyvos įgyvendinimo atveju¹⁹. Toliau yra įvertinamos tik universalios sporto salės generuojamos pajamos pasirinkus įgyvendinti antrąją alternatyvą.

32 lentelė. Sporto ir sveikatingumo centro užimtumas rugsėjo-gegužės mėn.

Laikotarpis (mėnesiai)	Savaitės dienos	Kupiškio rajono KKSC užimtumas		Privatūs asmenys		
		Laikas	Mokinių skaičius per dieną	Laikas	Užimta valandų	Lankytojų skaičius per dieną
Rugsėjis-gegužė	Darbo dienos	I, III, V - 11:00-20:00 II, IV – 12:30-20:00	<u>155-186</u>	20:00-23:00	3	45
	Šeštadieniai	-	0	8:00-23:00	15	225
	Sekmadieniai	-	0	9:30-20:00	10,5	158

Sudaryta autorių

Pajamos už universalios sporto salės nuomą pakis lyginant su pirmąją projekto alternatyva, nes dėl mažesnio žaidybinio ploto valandinis nuomos įkainis įvertinamas 43,5 Eur/h. Šis nuomos dydis apskaičiuotas įvertinus vienam privačiam lankytojui tenkančios 1 valandos nuomos kainos dalis pirmos alternatyvos atveju, t. y. 58 Eur/h / 20 lankytojų = 2,9 Eur/asm./h; antros alternatyvos atveju prognozuojamas privačių lankytojų skaičius sudaro 15, tad nuomos kaina siekia 43,5 Eur/h (15 asm. X 2,9 Eur/asm.)). Visos kitos pajamos atitinka pirmos alternatyvos aprašyme numatytus pagrindimus, išskyrus sporto salės nuomos įkainį.

33 lentelė. Antros alternatyvos pajamų apibendrinimas

Paslaugų grupės	Pajamų šaltinis	Rugsėjo-gegužės mėn.	Gegužės-rugpjūčio mėn.	Viso per metus, Eur
Universali sporto salė	Privatūs pavieniai lankytojai darbo dienomis	<u>23 490</u>	-	<u>23 490</u>
	Privatūs pavieniai lankytojai savaitgaliais	<u>19 996,5</u>	-	<u>19 966,5</u>
	Stovyklos	<u>15 319</u>	<u>20 425</u>	<u>35 744</u>
	Komerciniai renginiai	<u>1 882</u>		<u>1 882</u>
Apgyvadinimo paslaugos	Stovyklos	7 308	9 744	17 052
Sportinių treniruoklių salė	Privatūs pavieniai lankytojai	<u>9 153</u>		<u>9 153</u>
Nuomojamos patalpos	Privatūs subjektai	10 785,6		10 785,6
<u>Naujų sporto</u>	<u>Kupiškio r.</u>	<u>1360</u>		<u>1360</u>

¹⁹ Mobilios tribūnos, numatomos pirmos projekto alternatyvos įgyvendinimo atveju, sudaro sąlygas nesant žiūrovų užimti didesnį sporto salės plotą fizinėms veiklos organizuoti

Paslaugų grupės	Pajamų šaltinis	Rugsėjo-gegužės mėn.	Gegužės-rugpjūčio mėn.	Viso per metus, Eur
<u>treniruočių generuojamos pajamos</u>	<u>KKSC mokiniai</u>			
				VISO: 119 433,1

Sudaryta autorių

Taigi bendros antros projekto alternatyvos generuojamos pajamos siekia 119 433 Eur per metus.

4.3.4. Veiklos išlaidos

Projekto veiklos išlaidos – išlaidos, kurios patiriamos eksploatuojant IP įgyvendinimo metu sukurtą turtą viešajai paslaugai teikti.

Abiejų projekto alternatyvų įgyvendinimo atvejais bus patiriamos šios veiklos išlaidos:

- sporto ir sveikatingumo centro eksploatacija,
- personalo darbo užmokestis,
- būtinos veiklos užtikrinimo sąnaudos.

Didžiausias naujo pastato eksploatacines sąnaudas sudarys šildymui skirtos išlaidos. Remiantis Sveikatingumo ir sporto komplekso K. Šimonio g. 1A, Kupiškis techniniu projektu, matyti, kad šildymas numatytas dviem būdais: geoterminis ir centralizuotų miesto tinklų.

34 lentelė. Šildymo sąnaudų įvertinimas remiantis techninio projekto duomenimis

Šildymo būdas	Mwh	KWh	Sezoninio naudingumo koeficientas	Energijos poreikis, kWh	Eur/kWh	Kaina per metus, Eur
Metinis šilumos poreikis šildymui (geoterminis)	382	382000	3	127333	0,14	17827
Metinis šilumos poreikis vėdinimui (centralizuoti tinklai)	251	251000	1	251000	0,056	14056
VISO:						31883

Elektros sąnaudos bus patiriamos ne tik naudojant geoterminį šildymo būdą, bet ir už patalpų apšvietimą. Remiantis minėtu techniniu projektu, įvertinti apšvietimo lempučių kiekiai bei galingumai, numatytas vidutinis švietimo valandų skaičius per parą, vidutinis dienų skaičius per metus, naudojamas elektros įkainis už 1 kWh ir tokiu būdu apskaičiuotos bendros išlaidos.

35 lentelė. Elektros sąnaudos naudojant vidaus patalpų ir lauko apšvietimą

Elektros sąnaudos už apšvietimą	Vidaus patalpų apšvietimas								Lauko apšvietimas			VISO, Eur
Galingumas, W	108	47,9	48	248	38	16	152	37,6	37	23	14	
Kiekis, vnt.	122	34	4	13	6	34	36	4	7	5	5	
Vidutinis švietimo valandų skaičius per parą	10	10	10	10	10	10	10	10	8	8	8	
Dienų skaičius per metus	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	
Kainas, Eur/kwh	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	
Metinės išlaidos, Eur	5534	684	81	1354	96	228	2298	63	87	39	24	10487

Sudaryta autorių

Pastebėtina, kad nors pirmos projekto alternatyvos įgyvendinimo atveju numatoma įrengti mobilių konstrukcijų tribūnas, kurių eksploatacijai yra reikalinga elektra, tačiau šių tribūnų naudojimo metu elektros sąnaudos nėra ženklios, todėl atskirai nėra vertinamos. Taigi elektros energijos sąnaudos sutampa abiejų projekto alternatyvų atvejais, todėl atskirai jos nėra detalizuojamos.

Taip pat bus patiriamos ir vandens suvartojamo išlaidos. Šios išlaidos priklauso nuo lankytojų srauto. Vertinama, kad vienas asmuo duše suvartoja apie 8 l per 1 minutę, kai vidutinis asmens laikas duše – 5 minutės. Pirmos projekto alternatyvos atveju numatomas bendras vandens vartotojų skaičius siekia 56 940 per metus, o sąnaudos už vandens suvartojimą ir nuotekų tvarkymo paslaugas – 6 332 Eur.

36 lentelė. Vandens ir nuotekų sąnaudų išlaidos I alternatyvos atveju

Išlaidos	Suvartojamas kiekis, l/asm./min.	Vidutinis laikas 1 asm. duše, min	Vartotojų skaičius per metus, asm.	Geriamojo vandens tiekimo kaina, Eur su PVM/kub. m	Nuotekų tvarkymo kaina, Eur su PVM/kub. m	Viso, Eur su PVM per metus
Geriamojo vandens suvartojimas	8	5	<u>56940</u>	1,1		<u>2505,36</u>
Nuotekos					1,68	<u>3826,37</u>

Sudaryta autorių

Antros projekto alternatyvos atveju numatomas bendras vandens vartotojų skaičius siekia 47 922 per metus, o sąnaudos už vandens suvartojimą ir nuotekų tvarkymo paslaugas – 5 329 Eur.

37 lentelė. Vandens ir nuotekų sąnaudų išlaidos II alternatyvos atveju

Išlaidos	Suvartojamas kiekis, l/asm./min.	Vidutinis laikas 1 asm. duše, min	Vartotojų skaičius per metus, asm.	Geriamojo vandens tiekimo kaina, Eur su PVM/kub. m	Nuotekų tvarkymo kaina, Eur su PVM/kub. m	Viso, Eur su PVM per metus
Geriamojo vandens suvartojimas	8	5	<u>47922</u>	1,1		<u>2109</u>
Nuotekos					1,68	<u>3220</u>

Sudaryta autorių

Įgyvendinus projektą, numatoma patirti naujas darbo užmokesčio išlaidas. Siekiant kuo efektyviau įveikinti naują sporto kompleksą, užtikrinti visų paslaugų prieinamumą ir higienos normas, numatoma sukurti 7 naujus etatus. Darbo užmokesčio išlaidos sutampa tiek pirmos, tiek antros projekto alternatyvų atvejais.

38 lentelė. Darbo užmokesčio sąnaudos įgyvendinus I ir II projekto alternatyvas

Naujai sukurtos darbo vietos	Etatų skaičius	Darbo laikotarpis per metus, mėn.	Bruto darbo užmokestis KRS 2019 K2, Eur ir MMA	Soc. draudimo įmoka	Įmokos į garantinį fondą	Įmoka į ilgalaikio darbo išmokų fondą	Kaina per metus, Eur
budintieji-kontrolieriai	2	12	993,70	1,45%	0,16%	0,16%	24271
Sporto treneriai	2	12	993,70	1,45%	0,16%	0,16%	24271
Valytojos	1,5	12	993,70	1,45%	0,16%	0,16%	18203
Inžinierius-elektrikas	0,25	12	993,70	1,45%	0,16%	0,16%	3034
Paslaugų administratorius	1	12	993,70	1,45%	0,16%	0,16%	12135
Rinkodaros specialistas	0,25	12	993,70	1,45%	0,16%	0,16%	3034

Naujai sukurtos darbo vietos	Etatų skaičius	Darbo laikotarpis per metus, mėn.	Bruto darbo užmokestis KRS 2019 K2, Eur ir MMA	Soc. draudimo įmoka	Įmokos į garantinį fondą	Įmoka į ilgalaikio darbo išmokų fondą	Kaina per metus, Eur
Viso:		7					84948

Šaltinis: sudaryta autorių

Būtina paminėti, kad projekto įgyvendinimo viešosios ir privačios partnerystės atveju, sporto trenerių nauji etatai būtų palikti Kupiškio r. KKSC veiklos apskaitoje. Šių trenerių paslaugos yra aktualios Kupiškio r. KKSC veiklai užtikrinti.

Pradėjus funkcionuoti Kupiškio sporto ir sveikatingumo centrui, veiklos išlaidas taip pat sudarys ir būtiniosios kanceliarinės, ryšių ir komunikacijos, draudimo ir kitų paslaugų išlaidos.

39 lentelė. Būtiniosios veiklos užtikrinimui sąnaudos pirmai ir antrai projekto alternatyvoms, Eur

Veiklos išlaidos viso sporto komplekso veiklai organizuoti	Eur (I ir II alt.)	Šaltinis/pagrindimas
Suvenyrai, apdovanojimai	2200	Remiantis Pasvalio sporto mokyklos viešųjų pirkimų 2018 m., Rokiškio baseino viešųjų pirkimų 2018 m., Anykščių VŠĮ „Sveikatos oazė“ viešųjų pirkimų 2018 m. vidurkiu
Reklamos ir rinkodaros išlaidos	3000	Remiantis Pasvalio sporto mokyklos viešųjų pirkimų 2018 m., Rokiškio baseino viešųjų pirkimų 2018 m., Anykščių VŠĮ „Sveikatos oazė“ viešųjų pirkimų 2018 m. vidurkiu
Kanceliarinės prekės	1367	Remiantis Pasvalio sporto mokyklos viešųjų pirkimų 2018 m., Rokiškio baseino viešųjų pirkimų 2018 m., Anykščių VŠĮ „Sveikatos oazė“ viešųjų pirkimų 2018 m. vidurkiu
Telefoninio ryšio paslaugos	1000	Remiantis Pasvalio sporto mokyklos viešųjų pirkimų 2018 m. duomenimis. http://www.pasvaliosm.lt/index.php/veikla/viesieji-pirkimai/2018m-viesieji-pirkimai
Kasos aparatų techninis aptarnavimas	500	Remiantis Pasvalio sporto mokyklos viešųjų pirkimų 2018 m. duomenimis. http://www.pasvaliosm.lt/index.php/veikla/viesieji-pirkimai/2018m-viesieji-pirkimai
Draudimo paslaugos	1100	Remiantis Rokiškio baseino viešųjų pirkimų 2018 m., Anykščių VŠĮ „Sveikatos oazė“ viešųjų pirkimų 2018 m. vidurkiu
Kitos išlaidos (10 proc. nuo bendrų veiklos išlaidų)	917	Vertinant projekto išlaidas pridėta 10 proc. galimų neįvertintų išlaidų, kurios gali būti patirtos vykdant veiklą
Viso:	10083	

Šaltinis: sudaryta autorių

Būtina paminėti, kad projekto įgyvendinimo viešosios ir privačios partnerystės atveju, suvenyrų, apdovanojimų ir kanceliarinių prekių išlaidos būtų paliktos Kupiškio r. KKSC veiklos apskaitoje. Šios sąnaudos yra aktualios Kupiškio r. KKSC veiklos efektyvumui užtikrinti.

Siekiant užtikrinti kokybišką sukurtos infrastruktūros priežiūrą, numatoma po 5 metų, kai bus baigtos įgyvendinti projekto investicijos, kasmet skirti 0,05 proc. lėšų infrastruktūros gerai būklei užtikrinti. Pirmos projekto alternatyvos atveju šios sąnaudos sieks 2428 Eur, antros – 2410 Eur per metus.

40 lentelė. Veiklos išlaidų apibendrinimas

Išlaidų kategorija	I alternatyva, Eur	II alternatyva, Eur
Šildymas	14 056	14 056
Elektra	28 314 ²⁰	28 314
Vanduo ir nuotekos	<u>6 332</u>	<u>5 329</u>
Darbo užmokestis	84 948,36	84 948,36
Veiklos užtikrinimo sąnaudos	10 083,34	10 083,34
Infrastruktūros geros būklės priežiūra	2 428	2 410
Viso per metus, Eur	<u>146 161</u>	<u>145 141</u>

Šaltinis: sudaryta autorių

Detalesnis projekto alternatyvų veiklos išlaidos apskaičiavimas pateikiamas sąnaudų ir naudos lentelės (skaičiuoklėje) darbalaukiuose „Sąnaudos“ ir „Sąnaudos (2)“.

4.3.5. Mokesčiai

Projekto mokesčiai – tai piniginiai srautai, kurie atsiranda dėl investicijų projekto veiklų įgyvendinimo. Projekto investicijų, pajamų ir išlaidų PVM išlaidos yra netraukiamos į finansinius srautus.

4.3.6. Finansavimas

Projekto įgyvendinimo alternatyvoms finansavimui vertinama, kad Kupiškio rajono savivaldybė naudotų skolintas lėšas. Priimama, kad abiejų alternatyvų atvejais, nuosavo ir skolinto kapitalo santykis sudarys 20 / 80, o paskolos terminas sieks 8 metus, 1-ais metais numatomas kredito dalies mokėjimo atidėjimas.

Alternatyvos I atveju Kupiškio rajono savivaldybės administracija turėtų skolintis iš finansinių kredito institucijų, kad galėtų savarankiškai įgyvendinti projektą. Žemiau pateikiamos prielaidos, kuriomis remiantis vertinama potenciali paskola projekto įgyvendinimui.

41 lentelė. Projekto finansavimo paskolos grąžinimo prielaidos Alternatyvos I atveju

Nuosavas kapitalas	20%							
Skolintas kapitalas	80%							
Paskolos terminas	8							
Metinė palūkanų norma	3 %							
Paskolos dydis	3 884 522 Eur							
Paskolos grąžinimas	Metai							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Paskolos grąžinimas	-	1 034	206 700	735 358	735 358	735 358	735 358	735 358
Palūkanų mokėjimas	217	37 237	116 505	110 304	88 243	66 182	44 121	22 061
Paskolos likutis	-	6 202	1 033 500	2 941 430	2 206 073	1 470 715	735 358	0

Šaltinis: sudaryta autorių

Alternatyvos II atveju Kupiškio rajono savivaldybės administracija turėtų skolintis iš finansinių kredito institucijų, kad galėtų savarankiškai įgyvendinti projektą. Žemiau pateikiamos prielaidos, kuriomis remiantis vertinama potenciali paskola projekto įgyvendinimui.

²⁰ Bendros elektros sąnaudos reikalingos geoterminiam šildymui (17827 Eur per metus) ir apšvietimo sąnaudos – 10487 Eur per metus

42 lentelė. Projekto finansavimo paskolos grąžinimo prielaidos Alternatyvos II atveju

Nuosavas kapitalas	20%							
Skolintas kapitalas	80%							
Paskolos terminas	8							
Metinė palūkanų norma	3 %							
Paskolos dydis	3 856 589 Eur							
Paskolos grąžinimas	Metai							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Paskolos grąžinimas	-	1 026	205 144	730 084	730 084	730 084	730 084	730 084
Palūkanų mokėjimas	215	36 957	115 667	109 513	87 610	65 708	43 805	21 903
Paskolos likutis	-	6 155	1 025 718	2 920 336	2 190 252	1 460 168	730 084	-

Šaltinis: sudaryta autorių

4.4. FINANSINIAI RODIKLIAI

Viešosioms paslaugoms būdinga tai, kad investavimas siekiant pagerinti viešosios paslaugos kokybinius parametrus lemia viešojo finansavimo poreikio padidėjimą pasibaigus projekto investicijų laikotarpiui. Dėl šios priežasties svarbu įvertinti, ar projekto savininkas yra pajėgus finansuoti projektą ir užtikrinti projekto tęstinumą.

4.4.1. Investicijų finansiniai rodikliai

Investicijų finansinė grynoji dabartinė vertė skaičiuojama siekiant įvertinti planuojamų investicijų naudą šiandien, t. y. grynoji dabartinė vertė parodo, ar verta investuoti į projektą. Iš viso atliekant sąnaudų ir naudos analizę, vertinamos trys grynosios dabartinės vertės reikšmės, ir pirmoji iš jų – investicijų finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV). Investicijų FGDV parodo, kokią finansinę naudą padeda gauti projekto investicijos per ataskaitinį laikotarpį ir kiek ši nauda verta šiandien. Jei investicijų FGDV < 0, tai reiškia, kad diskontuoti projekto grynųjų pajamų srautai nepadengia diskontuotų investicijų ir projektas per ataskaitinį laikotarpį finansiškai neatsiperka. Kai investicijų FGDV < 0, įgyvendinant projektą finansinė nauda nebus gauta. Esant teigiamai investicijų FGDV reikšmei, diskontuoti grynųjų pajamų srautai padengia diskontuotas investicijas, todėl projektas yra finansiškai patrauklus investuotojams. Kitaip sakant, jeigu investicijų FGDV teigiama, vadinasi, investicija atsipirks, projekto finansinė nauda padengs investuotų lėšų sumą.

Investicijų finansinė vidinė grąžos norma (FVGN) yra antrasis finansinės analizės rodiklis, vertinamas kartu su investicijų FGDV. Esant labai neigiamai investicijų FGDV, investicijų FVGN dažniausiai neskaičiuojama. Jeigu apskaičiuota investicijų FVGN didesnė už rinkoje esančią vidutinę palūkanų normą, vadinasi, projekto sukuriamą finansinę naudą didesnė už lėšų projektui įgyvendinti skolinimosi išlaidas.

Jei iš projekto gaunama pajamų, turi būti paskaičiuotas finansinis naudos ir išlaidų santykis (FNIS).

Skaičiuojant FGDV gautas pinigų srautas yra diskontuojamas 4 proc. diskonto norma. Lietuvoje įgyvendinamiems investicijų projektams finansinė diskonto norma (FDN) turi būti nustatyta atskiru Finansų ministerijos priimtu teisės aktu. Tokiu atveju, atliekant finansinę analizę, reikėtų taikyti Finansų ministerijos nustatytą FDN. Tol, kol valstybės lygmeniu FDN nenustatyta, finansinėje analizėje taikoma 4 proc. FDN.

Investicijų finansiniai rodikliai yra skaičiuojami remiantis Centrinės projekto valdymo agentūros (CPVA) rekomendacijomis (finansinių rodiklių skaičiuokle).

Atlikus alternatyvų skaičiavimus, paaiškėjo, kad abiejų projekto alternatyvų įgyvendinimas turi neigiamą finansinę grynąją dabartinę vertę investicijoms: I alt. – -4147339 EUR, II alt. – -4425273 EUR; finansinė vidinė grąžos norma investicijoms I alternatyvos atveju siekia -13,77 proc., II alt. – -15,89 proc.

4.4.2. Išvada dėl finansinio gyvybingumo

Projekto finansinis gyvybingumas vertinamas nagrinėjant projekto pajamas bei visas, su projektu susijusias veiklos išlaidas. Siekiant, kad projektas būtų gyvybingas, per visą projekto ataskaitinį laikotarpį sukauptas grynujų pinigų srautas turi būti ne neigiamas. Projekto sukauptasis grynujų pinigų srautas parodo, kaip projekto ataskaitiniu laikotarpiu numatomos įplaukos padengs išlaidas atitinkamu laikotarpiu. Kaupiant pinigų srautus kiekvienų metų pinigų likučiai perkeliama į paskesnius metus. Pagal sukauptajį grynujų pinigų srautą sprendžiama, ar įgyvendinant projektą pajėgiama užtikrinti reikalingus pinigų srautus per visą ataskaitinį laikotarpį. Esant situacijai, kai kuriuo nors momentu sukauptas grynujų pinigų srautas taps neigiamas, Kupiškio rajono savivaldybės administracija privalės surasti papildomų lėšų projekto išlaidoms padengti.

Įgyvendinus projekto alternatyvas, numatyta, kad projektas generuos pajamas.

Išlaidas, susijusias infrastruktūros būklės palaikymu, dengs Kupiškio rajono savivaldybė.

Atlikus skaičiavimus matome, kad nors FNIS rodiklis I alternatyvos atveju yra lygus 0,26, II alt. – 0,2. Projekto įgyvendinimas yra gyvybingas.

4.4.3. Kapitalo finansiniai rodikliai

Kapitalo finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV(K)) atskleidžia, kokią finansinę naudą per ataskaitinį laikotarpį sukuria jo savininko investuotas kapitalas. Kai investicijų projektą planuojama įgyvendinti viešajame sektoriuje ir projekto organizaciją sudaro viešojo sektoriaus subjektai, projekto savininkas yra Kupiškio rajono savivaldybė, kadangi prie projekto įgyvendinimo prisidedama biudžeto lėšomis. Jei $FGDV(K) < 0$, projekto savininkui finansiškai nėra naudinga vykdyti projektą, nes projekto generuojami diskontuoti pinigų srautai nepadengia savininko įnašo. Esant teigiamai FGDV(K) reikšmei, projekto savininkui naudingas projekto įgyvendinimas, nes projekto pinigų srautai padengia į projektą investuotą kapitalą. FVGN(K) skaičiuojama kaip antrasis rodiklis. Jeigu FVGN(K) didesnė už rinkoje esančią palūkanų normą, vadinasi, projektas duos didesnę naudą už kapitalo skolinimosi išlaidas.

Skaičiuojant kapitalo rodiklius valstybės, privatūs ir nuosavo privataus kapitalo įnašai suprantami kaip valstybės arba projekto savininko patiriamos projekto vykdymo sąnaudos, todėl įtraukiami su neigiamu ženklu (skirtingai nei skaičiuojant projekto finansavimo šaltinius ir projekto gyvybingumą).

Šiame projekte kapitalu yra laikomos Kupiškio rajono savivaldybės biudžeto lėšos.

FGDV(K) rodiklis visų nagrinėjamų projekto alternatyvų atvejais yra neigiamas: I alt. – -6398570 EUR, II alt. - -13695739 EUR. Tai rodo, kad projekto alternatyvų atvejais projekto savininkui nenaudinga įgyvendinti investicijų projekto, nes investicijų projekto pinigų srautai nepadengia į projektą investuotų sumų. Tai yra normali viešųjų paslaugų investicijų praktika. FVGN(K) rodiklis I ir II alternatyvų atvejais neskaiciuojamas.

5. EKONOMINĖ ANALIZĖ

Socialinė-ekonominė analizė įvertina projekto indėlį regiono ar visos šalies ekonominei gerovei.

Kaip jau buvo paminėta kituose investicijų skyriuose, socialinė ekonominė nauda viešosios infrastruktūros kūrimo ir modernizavimo atveju yra pagrindinė viešųjų investicijų projekto nauda. Atsižvelgiant į socialinės ekonominės naudos vertinimo rodiklius, bus įvertinta atrinkta alternatyva ir nurodyti rodikliai, kuriais remiantis bus nustatyta ar investicijų projekto įgyvendinimas sukuria didesnę naudą nei patiriami kaštai.

Finansinėje analizėje buvo nagrinėjami pinigų srautų pasikeitimai. Socialinės ekonominės analizės tikslas yra įvertinti Projekto socialinius ekonominius rodiklius. Socialinėje ekonominėje analizėje įvertinamas Projekto indėlis į nacionalinę ekonominę gerovę. Projekto poveikio vertinimo ribos yra visi Kupiškio rajono gyventojai. Vertinimas atliekamas atskirai abiem alternatyvoms, nustatyto periodo ir prielaidų rėmuose. Pagrindiniai ekonominio socialinio poveikio vertinimo rodikliai yra ekonominė grynoji dabartinė vertė ir ekonominė vidinė grąžos norma (EGDV ir EVGN) bei ekonominis naudos ir išlaidų santykis (ENIS).

Socialinės ekonominės naudos skaičiavimai pinigine išraiška įvertina dėl Projekto įgyvendinimo visuomenei ir Savivaldybei sukuriamą naudą ar sumažinamą žalą. Šioje dalyje pirmiausia identifikuojamos skirtingos Projekto socialinės ekonominės naudos.

5.1. RINKOS KAINŲ PAVERTIMAS Į EKONOMINES

Finansinėje analizėje apskaičiuota pinigų srautų vertė yra veikiamą netobulos konkurencijos dėl kurių pasireiškimo finansinėje analizėje įvertinti pinigų srautai neatspindi tikrosios pinigų vertės. Dėl šios priežasties finansiniai pinigų srautai konvertuojami perskaičiuojant rinkos kainas į ekonomines vertes.

Atliekant konvertavimą, naudojami finansinėje analizėje taikyti pinigų srautai. Konvertavimui konversijos koeficientai taikomi:

- išskaičiuojant PVM, muitus, akcizus bei veiklos subsidijas;
- atskirai kiekvienai prekių ir paslaugų grupei pagal ekonominės veiklos sektorius (toliau nagrinėjama 2.3.2 skyrelyje). Konversijos koeficientai naudojami iš 2019 rinkos kainų konvertavimo suvestinės.

5.2. SOCIALINĖ DISKONTO NORMA

Kaip numatyta Metodikoje, sekančiame skyriuje skaičiuojant alternatyvų ekonominius rodiklius naudojama 5% socialinė diskonto norma (SDN).

5.3. IŠORINIO POVEIKIO ĮVERTINIMAS

Išorinis poveikis vertinamas nustatant Projekto sukuriamą naudą ir žalą tikslinėms grupėms ir kitoms išorinėms grupėms. Atsižvelgiant į sektorius, kuriuose Projektas sukuria ekonominę vertę²¹, išskiriamos dvi projekto turinį atitinkančios sritys:

- 1) Švietimas ir mokslas.
- 2) Viešoji infrastruktūra verslui.

5.3.1. Poveikio komponentai

Projekto socialinei ekonominei nauda įvertinti, taikomi šie komponentai:

- Pasiryžimas sumokėti už padidėjusį neformaliojo švietimo paslaugų prieinamumą (išvengtos auklės samdymo sąnaudos)
- Pasiryžimas sumokėti už padidėjusį neformaliojo švietimo paslaugų prieinamumą (laiko vertė ne darbo reikalais vykstantiems keleiviams)
- Pasiryžimas sumokėti už padidėjusį neformaliojo švietimo paslaugų prieinamumą (TPES)

²¹ „Konversijos koeficientų, socialinės-ekonominės naudos (žalos) įverčių apskaičiavimo metodika“

- Vieno darbuotojo sukuriama pridėtinė vertė

5.3.2. Poveikio mastas

Toliau pateikiama nurodytų poveikio komponentų apskaičiavimo metodika.

44 lentelė. Poveikio komponentų apskaičiavimo pagrindimas

Laiko sutaupymai (ne darbo reikalais vykstančio keleivio laiko vertė)	Kelių transporto priemonių eksploatacinių sąnaudų sutaupymai (lengvasis automobilis)	Išvengtos auklės samdymo sąnaudos
1. Socialinė ekonominė nauda vertinama apskaičiavus privačių lankytojų srautą per metus (I alternatyvos atveju – 19980, II alternatyvos – 14994). 2. Daroma prielaida, kad vienam suaugusiajam vidutiniškai tenka vykti 20 min iki naujai įrengto sporto komplekso. 3. Apskaičiuota laiko sutaupymų socialinė ekonominė nauda suaugusiems naudojant kasmetinius įverčius.	1. Socialinė ekonominė nauda vertinama apskaičiavus privačių lankytojų srautą per metus (I alternatyvos atveju – 19980, II alternatyvos – 14994). 2. Įvertintas vidutinis atstumas – 20 km iki sporto komplekso, tenkantis vienam suaugusiajam. 3. Apskaičiuota laiko sutaupymų socialinė ekonominė nauda suaugusiems naudojant kasmetinius įverčius.	1. Socialinė ekonominė nauda vertinama apskaičiavus pokytį tarp dabartinių ir prognozuojamų treniruočių, skirtų moksleiviams, per savaitę (atitinkamai ir per metus): meistriskumo tobulinimo treniruočių skaičiaus pokytis – 2, meistriskumo ugdymo – 1, pradinio ugdymo – 0. 2. Apskaičiuota išvengtu auklės samdymo sąnaudų socialinė ekonominė nauda naudojant kasmetinius įverčius bei priimant prielaidą, kad vidutinis apsilankymas sporto komplekse trunka 2,5 val.

Sudaryta autorių

Įvertinus tris poveikio komponento sudedamąsias dalis nustatyta 2024-2036 m. laikotarpio pasiryžimo sumokėti už padidėjusį neformaliojo švietimo paslaugų prieinamumą (laiko vertė ne darbo reikalais vykstantiems keleiviams bei TPES) vertė (GDV) I alternatyvos atveju yra 1 595 405 EUR, II alt. – 1 197 272 EUR²²; pasiryžimas sumokėti už padidėjusį neformaliojo švietimo paslaugų prieinamumą (išvengtos auklės samdymo sąnaudos) vertė (GDV) I alternatyvos atveju yra 810 967 EUR, II alt. – 810 967 EUR.

Taip pat Sporto ir sveikatingumo komplekso įrengimas Kupiškio mieste sudarys sąlygas smulkiam verslui kurtis ar plėstis. Kaip buvo minėta skyriuje „1.1.3. Paslaugos paklausa“, sportas, kaip ūkio sritis, mažose valstybėse negali būti pelningas; pridėtinę vertę gali sukurti su juo bendradarbiaujančios vadinamosios palydovinės įmonės. Atsižvelgiant į tai, prognozuojama, kad dėl įgyvendinto projekto smulkus verslas turės galimybes sukurti mažiausiai 20 naujų darbo vietų I alternatyvos atveju, 18²³ naujų darbo vietų II alternatyvos atveju bei teikti paslaugas šiose srityse:

- Maitinimo paslaugos
- Valymo paslaugos
- Pavėžėjimo paslaugos
- Sportinio inventoriaus tiekimo paslaugos
- Renginių organizavimo paslaugos ir pan.

²² Detalus apskaičiavimas pateikiamas sąnaudos naudos lentelėje (skaičiuoklėje)

²³ Dėl prognozuojamo mažesnios antros alternatyvos privačių kliento srauto per metus lyginant su pirmąja projekto alternatyva

Ivertinus vieno darbuotojo sukuriamą pridėtinę vertę, nustatyta 2024-2036 m. laikotarpio vertė (GDV) I alternatyvos atveju yra

Įrengtas sporto kompleksas bus pasiekiamas plačiai žmonių visuomenei: vaikams, suaugusiems, pensinio amžiaus asmenims, kurie keliaus į sporto kompleksą tiek automobiliu, dviračiu, autobusu ar pėsčiomis. Tikėtina, kad vykimo į sporto kompleksą būdų įvairovė nesudarys papildomų transporto spūsčių gatvėse, tad socialinė ekonominė žala nebus sukurta. Pažymėtina ir tai, kad bendras lankytojų srautas pasiskirstys visu dienos metu.

5.3.3. Rodiklių suvestinė

Toliau pateikiama finansinių ir ekonominių rodiklių suvestinė lentelė. Iš pateiktų rodiklių matyti, kad tinkamiausia įgyvendinti alternatyva yra pirmoji – *Naujų pastatų statyba (pirma alternatyva)*.

45 lentelė. Projekto alternatyvų finansinių ir ekonominių rodiklių suvestinė

Vertinamos alternatyvos / Vertinami rodikliai	EG DV	EV GN	E NIS	FGD V(I)	FVG N(I)	FMV GN(I)	F NIS	Finansinis gyvybingumas (realiajai išraiška)	FGD V(K)	FVGN(K)	FMV GN(K)
<i>Alternatyva "Naujų pastatų statyba"</i>	472 554	8,4 4%	1,0 9	-4 147 339	- 13,7 7%	- 11,11 %	0,2 6	Taip	-6 398 570	Nėra reikšmės	- 14,07 %
<i>Alternatyva "Naujų pastatų statyba pasirinkus skirtingą technologinį sprendinį"</i>	-117 438	4,1 2%	0,9 5	-4 425 273	- 15,8 9%	- 12,66 %	0,2 0	Taip	-13 695 739	Nėra reikšmės	- 18,95 %

6. JAUTRUMAS IR RIZIKOS

Projektai planuojami remiantis pagrindinių projektus apibūdinančių parametų prognozėmis, todėl tai nėra tik subjektyvios nuomonės apie projektą formavimas. Kadangi projekto planavimas ir rengimas yra veikla, kuria siekiama sudaryti finansinių srautų ateities projekcijas, tikėtinos atitinkamos prognozavimo klaidos ir netikslumai. Dažna prognozavimo klaidų ir netikslumų priežastis yra istorinių duomenų trūkumas, kuris ypač būdingas inovatyviems, precedentų neturintiems projektams. Taip pat tikėtinas subjektyvių, neplanuotų ir objektyviai neidentifikuojamų veiksnių pasireiškimas.

Tikimybė, kad tam tikras įvykis neigiamai (arba teigiamai) paveiks investicijų projekto įgyvendinimą, vadinama rizika. Dar kitaip rizika apibrėžiama kaip bet kuris veiksnys, įvykis ar poveikis, kuris turi neigiamos (teigiamos) įtakos sėkmingam investicijų projekto įgyvendinimui nustatytu laiku, patiriant iš anksto apibrėžtą išlaidų sumą ir užtikrinant reikalingą kokybę.

Investicijų projekte išanalizuojami ir įvertinami rizikos veiksniai, darantys įtaką investicijų projektui, parengiamas jų valdymo planas, numatomi būtinieji išteklių jiems valdyti, įvertinamas rizikų pasireiškimo poveikis projekto finansams. Tradiciškai projekto parametų prognozavimo klaidos ir netikslumai ir jiems įtaką dariusios rizikos pagal rizikų pasireiškimo priežastis ir kitus skiriamuosius bruožus skirstomos į kategorijas. Priklausomai nuo projekto tipo, kiekviena rizika gali nevienodai pasireikšti skirtinguose projektuose – pavyzdžiui, projektuose, kurių planuojama įgyvendinimo trukmė vieni metai, o suplanuota statybos veikla 24 mėnesiai, statybos vėlavimų rizika turės lemiamos reikšmės projekto įgyvendinimui.

Rengiant šią investicijų projekto dalį, pateikiamas sisteminis suvokimas apie potencialias konkrečius projekto rizikas ir įvertinamas šių rizikų galimas poveikis projekto įgyvendinimo sėkmingumui. Kartais atliekant analizę tampa akivaizdu, kad tos pačios rizikos turi nevienodą poveikį projektui skirtingu jo įgyvendinimo laikotarpiu (projekto planavimo, įgyvendinimo ar kontrolės metu).

6.1. JAUTRUMO ANALIZĖ

Jautrumo analizė paprastai atliekama tik tiems projektams, kurių projekto biudžetas viršija 3 mln. EUR. Jeigu projekto biudžetas yra mažesnis nei 3 mln. EUR, kritiniais laikomi dešimt kintamųjų, kurie sukuria didžiausius diskontuotus projekto lėšų srautus.

Jautrumo analizė atskleidžia, kaip kiekvieno atskiro kintamojo pasikeitimas įtakoja analizuojamo investicijų projekto rezultatus.

Jautrumo analizė atliekama atskirai keičiant prielaidas dėl kiekvieno kintamojo reikšmės ir stebint, kaip šis pasikeitimas įtakoja finansinius (FGDV(I), FVGN(I)) ir ekonominius (EGDV, EVGN) rodiklius. Vienu metu keičiama tik vieno kintamojo reikšmė bei nekeičiamos kitų kintamųjų reikšmės.

Jautrumo analizės rezultatas yra kritinių kintamųjų ir jų lūžio taškų sąrašas, taip pat grafiškai pavaizduota kritinių kintamųjų įtaka. Nurodytas sąrašas sudaromas atlikus visų kintamųjų jautrumo analizę. Kritiniais kintamaisiais laikomi kintamieji, kurių reikšmei pasikeitus 1 proc., projekto FGDV(I), FVGN(I), EVGN arba EGDV pasikeičia daugiau nei 1 proc. Įvertinę IP specifiką (pvz., esant dideliame kintamųjų skaičiui, kurių kiekvienas turi nedidelę įtaką rezultatui), galima taikyti ir mažesnę nei 1 % pokytį tam, kad kintamuosius laikytume kritiniais.

Jautrumo analizė atliekama šiuo eiliškumu:

- nustatomi kintamieji;
- eliminuojamas kintamųjų tarpusavio priklausomumas;
- atliekama elastingumo analizė;
- nustatomi kritiniai kintamieji ir jų lūžio taškai.

6.1.1. Kintamųjų nustatymas

Projekto kintamieji analizės tikslais suskirstyti į tris grupes:

- **bendrieji** – bendrosios Projekto finansinio modelio prielaidos (finansinė diskonto norma, socialinė diskonto norma, Projekto ataskaitinis laikotarpis);
- **tiesioginiai** – Projekto investicijų srutai, investicijų likutinė vertė, veiklos pajamos, veiklos ir finansinės išlaidos, mokesčiai, socialinio-ekonominio poveikio finansinė išraiška;
- **specifiniai** – kintamieji, susiję su Projektui būdinga specifine veikla ar jos įgyvendinimo ypatumais (paslaugos vartotojų skaičius, paslaugos kaina, įdarbintų asmenų skaičius, energijos kaina, sunaudojamas energijos kiekis ir kt.).

6.1.2. Tarpusavio priklausomybės įvertinimas

Atskiri specifiniai kintamieji gali būti to paties tiesioginio kintamojo sudedamoji dalis, o tai gali sąlygoti jautrumo (scenarijų) analizės rezultatų iškraipymą. Dėl šios priežasties investicinio projekto skaičiuoklėje atliekama visų tiesioginių kintamųjų, kuriems yra suteikta finansinė išraiška, elastingumo analizė, skaičiuojant atitinkamus rodiklius. Tai reiškia, kad jautrumo analizei atlikti buvo panaudotas visų projekto finansinių (finansiniams rodikliams) ir ekonominių lėšų (finansiniams ir ekonominiams rodikliams) kitimo vertinimas.

6.1.3. Elastingumo analizė

Elastingumo analizė parodo, kaip kiekvieno atskiro kintamojo pasikeitimas įtakoja analizuojamo investicinio projekto rezultatus. Projekto atveju buvo atlikta skaičiuojamoji elastingumo analizė pasirenkant, kad atitinkamas kintamasis kis tokiais procentiniais dydžiais: -25%, -20%, -15%, -10%, -5%, -3%, -1%, 0%, 1%, 3%, 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, ir stebint šio pasikeitimo įtaką finansiniams (FGDV(I), FVGN(I)) ir ekonominiams (EGDV, EVGN) rodikliams. Rodiklių pokyčiai fiksuoti procentine išraiška.

6.1.4. Kritiniai kintamieji

Įvertinus elastingumo analizės rezultatus, kritiniais laikomi kintamieji, kurių reikšmei padidėjus (sumažėjus) 1 proc., bent vieno finansinio ar ekonominio rodiklio reikšmė pakinta daugiau nei 1 proc. Kritiniai kintamieji paprastai tiesiogiai įtakoja pagrindinius finansinius srutus: investicijas, veiklos pajamas, veiklos išlaidas ir pan. Paprastai kritinių kintamųjų skaičius neturėtų viršyti dešimties.

Jautrumo analizės rezultatai pateikiami grafiškai sąnaudų ir naudos lentelėje (skaičiuoklėje). Sėkmingai atliktos jautrumo analizės grafiniai rezultatai yra kreivės, vaizduojančios kritinių kintamųjų įtaką finansiniams (FGDV(I), FVGN(I)) ir ekonominiams (EGDV, EVGN) rodikliams.

Kritiniams kintamiesiems taip pat paskaičiuojami lūžio taškai. Lūžio taškas – tai kritinio kintamojo reikšmė, kurią pasiekus EGDV tampa lygi nuliui, arba kitaip tariant, projekto sukuriamą socialinę-ekonominę naudą nesiekia minimalios priimtinos reikšmės, kuriai esant grynoji dabartinė projekto išlaidų vertė lygi sukuriamai naudai.

Kritinių kintamųjų lūžio taškas yra skirtas nustatyti didžiausią riziką lemiančius kintamuosius, įvertinti projekto rizikingumą, suteikti daugiau informacijos apie galimas rizikos valdymo priemones.

Atlikus projekto optimalios alternatyvos jautrumo analizę, nustatyta, kad projekto kritiniai kintamieji yra investicijų likutinė vertė, paslaugų suteikimo pajamos, darbo užmokesčio išlaidos, bendra SE naudos komponentų finansinė išraiška. Rizikos suvaldymo prielaidos pateikiamos 47 lentelėje.

6.2. SCENARIJŲ ANALIZĖ

Scenarijų analizė yra speciali jautrumo analizės forma. Standartinėje jautrumo analizėje buvo išnagrinėta kiekvieno atskiuro kintamojo įtaka projekto rodikliams.

Atliekant scenarijų analizę, įvertinama kritinių kintamųjų bendra įtaka finansiniams (FGDV(I), FVGN(I)) ir ekonominiams (EGDV, EVGN) rodikliams. Analizė atliekama esant tariausiai pesimistinei ir tariausiai optimistinei įvykių klostymosi eigai. Optimistinės ir pesimistinės reikšmės leidžia modeliuoti investicinio projekto rodiklius, tokiu būdu įvertinant bendrą investicinio projekto rizikingumą. Projekto finansiniai ir ekonominiai rodikliai bus paskaičiuoti kiekvienam kritinių kintamųjų reikšmių deriniui (scenarijui).

Optimalios alternatyvos atveju iš viso atliekama penkių įvykių klostymosi scenarijų analizė: 1) pesimistinis; 2) mažiau pesimistinis; 3) realus; 4) mažiau optimistinis, 5) optimistinis. Labiausiai tikėtina reikšmė yra prilyginta 100%, atitinkamai didesnė ar mažesnė už 100% reikšmė rodo tiesioginio kintamojo pokyčius atitinkamai į didesnę ar mažesnę pusę kiekvieno scenarijaus atveju (skaičiuoklėje prielaidos yra parenkamos automatiškai). Numatoma, kad daugiausiai prielaidos gali kisti ± 25 proc.

Gauti scenarijų analizės rodikliai rodo, kad projekto įgyvendinimas socialiniu ekonominiu požiūriu yra atsiperkantis net ir pesimistinio scenarijaus atveju (EVGN – 6,32 proc.).

6.3. KINTAMŲJŲ TIKIMYBĖS

Atliekant jautrumo ir scenarijų analizes, nebuvo atsižvelgiama į tikimybę, kad kintamasis tam tikra apimtimi gali paveikti investicinio projekto rodiklius tikrovėje. Kitaip tariant, kintamojo reikšmės keitimas sąlyginiu procentiniu dydžiu nereiškia tikimybės, kad kintamasis pasikeis būtent tokiu dydžiu. Todėl kiekvienam kintamajam reikia nustatyti tikimybių skirstinį arba galimų kintamojo reikšmių ir kiekvienos reikšmės tikimybės sąrašą (grafiką).

Optimalios projekto alternatyvos atveju investicijų projekto skaičiuoklėje kiekvienam tiesioginiam kintamajam pagal nutylėjimą parinktas labiausiai tikėtinas tikimybių skirstinys ir jo parametrų reikšmės (remiantis Investicijų projektu, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ ar valstybės biudžeto, lėšų rengimo metodika).

6.4. RIZIKŲ ĮVERTINIMAS

Rizikų vertinimas yra atliekamas šiuo eiliškumu:

1. atlikama jautrumo analizė;
2. atlikama scenarijų analizė;
3. nustatomos kintamųjų tikimybės;
4. įvertinamos rizikos;
5. įvertinamas rizikos priimtumas;
6. numatomi rizikų valdymo veiksmai.

6.4.1. Kintamųjų rizikos įverčiai

Kiekvieno kritinio (tiesioginio) kintamojo rizikos įverčiui apskaičiuoti pasirenkama mažiausia reikšmė, kurios (pagal kaupiamosios tikimybių kreivės duomenis) kritinis (tiesioginis) kintamasis:

1. investicijų atveju – neviršys 70 % atvejų;
2. investicijų likutinės vertės atveju – neviršys 30 % atvejų;
3. veiklos pajamų atveju – neviršys 30 % atvejų;
4. veiklos išlaidų atveju – neviršys 70 % atvejų;
5. socialinės-ekonominės naudos atveju – neviršys 30 % atvejų; ir
6. socialinė-ekonominės žalos atveju – neviršys 70 % atvejų.

Kritinio (tiesioginio) kintamojo rizikos įvertis (absoliutus skaičius) gaunamas, iš pasirinktos reikšmės atėmus projekto biudžete numatytą atitinkamo kritinio (tiesioginio) kintamojo reikšmę.

6.4.2. Rizikos grupės

Projekte galinčios pasireikšti rizikos įvertinamos pagal išskiriamas 8 kintamųjų rizikos grupes:

- Projektavimo rizika
- Rangos darbų rizika
- Įsigyjamų (pagaminamų) įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto rizika
- Įsigyjamų Paslaugų rizika
- Finansavimo prieinamumo rizika
- Teikiamų Paslaugų rizika
- Paklausos rinkoje rizika
- Turto likutinės vertės rizika

6.4.3. Vertė rizikos grupėse

Kiekvienai rizikų grupei priskyrus tiesioginių kintamųjų rizikos įverčius kiekvienoje jų rizikų įverčiai susumuojami. Tokiu būdu apskaičiuojama kiekvienoje rizikos grupių galimų pasireikšti rizikų vertė. Skaičiuoklė savarankiškai priskiria rizikos įverčius atitinkamoms rizikų grupėms ir apskaičiuoja galimos pasireikšti rizikos atskirose rizikų grupėse vertę

6.4.4. Rizikos grupių vertės laike

Kiekvieną rizikos įvertį pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus skaičiuoklė paskirsto proporcingai šios rizikų grupės įtakojamo tiesioginio kintamojo lėšų srautui.

Remiantis sąnaudų ir naudos lentelės (skaičiuoklės) duomenimis, didžiausią įtaką (bei riziką) sėkmingam projekto įgyvendinimui turi rangos darbų rizika. Remiantis analizės duomenimis matyti, jog siekiant iš anksto eliminuoti galimą riziką bei jos pasekmes, būtina užtikrinti rangos darbų kokybę ir kainą (t. y. skirti didelį dėmesį darbų įsigijimo kainai, darbų atlikimui).

6.5. RIZIKOS PRIIMTINUMAS

Atliekant projektų vertinimus šiuo metodu, svarbu įvertinti galimą kompromisą tarp rizikingų projektų, sukuriančių reikšmingą socialinę naudą, ir mažiau rizikingų, kartu sukuriančių ir mažesnę socialinę-ekonominę naudą.

Rekomenduojama neutraliai žvelgti į rizikas, kadangi viešasis sektorius turi galimybę sugrupuoti ir (arba) įvairinti rizikas, taip jas sumažindamas, įgyvendinti didelį skaičių projektų. Tokiais atvejais EGDV apibūdina rizikos įvertį. Kai kuriais atvejais projekto organizacija gali nukrypti nuo neutralios pozicijos ir pasiūlyti pasirinkti didesnę arba mažesnę potencialią riziką turintį projektą, tačiau tokiais atvejais vertėtų aiškiai pagrįsti pasirinktą poziciją.

Rizikos priimtinumui įvertinti bus naudojamas *Monte Carlo* metodas²⁴. Pagal šį statistinio pasiskirstymo metodą daugelį kartų imamos (simuliuojamos) atsitiktinės kritinių (tiesioginių) kintamųjų reikšmės iš apibrėžto intervalo (skirstinio) ir apskaičiuojamos investicijų projekto finansinių ir ekonominių rodiklių reikšmės. Pakartojus šį procesą apie 500 kartų (didesnis simuliacijų skaičius didina rezultatų patikimumą), *Monte Carlo* metodo taikymo rezultatai (FGDV(I), FVGN(I), EGDV ir EVGN rodiklių reikšmių tikėtinas pasiskirstymas) pateikiami grafiniu (pvz., kaupiamąja tikimybių kreive) arba skaitiniu (pvz., reikšmių lentele) formatu. Kiekvienam rodikliui atskirai nurodoma, kokia yra tikimybė, kad rodiklio reikšmė bus

²⁴ Monte Carlo metodas – statistikoje taikomas simuliacijos metodas, kurio esmė – galimų proceso (algoritmo) rezultatų simuliacijos.

nepriimtina (neigiama arba mažesnė nei nurodyta kaip pageidaujama). Paaiškinama, ar projekto organizacijai tokia neigiamų (arba mažesnių nei pageidaujama) rezultatų tikimybė yra priimtina, ir nustatomos labiausiai tikėtinos finansinių (FGDV(I), FVGN(I)) ir ekonominių (EGDV, EVGN) rodiklių reikšmės.

Projekto skaičiavimams buvo atlikta 500 simuliacijų. Skaičiavimuose buvo nurodyta, kad pageidaujami finansiniai rodikliai būtų bent tokie, kad projektas taptų atsiperkantis.

46 lentelė. Monte Carlo metodo analizės rezultatai

Rodiklis	Nurodykite pageidaujamą (minimaliai priimtina) rodiklio reikšmę	Tikimybė, kad Jūsų nurodyta reikšmė bus pasiekta	Labiausiai tikėtina rodiklio reikšmė
FGDV(I)	0	0,2%	-2 736 968
FVGN(I)	0,0%	14,2%	-1,6%
EGDV	1	62,6%	157 388
EVGN	5,1%	61,9%	5,1%

Šaltinis: sąnaudų ir naudos lentelė (skaičiuoklė)

Atlikus skaičiavimus, gauti rezultatai parodė, kad ekonominių ir finansinių rodiklių pasiekiamumas yra realus.

6.6. RIZIKŲ VALDYMO VEIKSMAI

Šioje investicijų projekto dalyje pateikiami projekto rizikų veiksniai, kurie yra paaiškinami ir detalizuojami, pateikiami numatyti rizikų valdymo būdai.

47 lentelė. Projekto rizikos ir jų valdymas

Rizikos veiksniai	Paaiškinimas (detalizavimas)	Valdymo būdai
1. Projektavimo (planavimo) kokybės rizikų grupė		
Užsėtę viešieji pirkimai	Projekto veiklos gali vėluoti dėl užsėtęusių viešųjų pirkimų procedūrų. Rizikos atsiradimą gali įtakoti užsėtęšios sudėtingos pasiūlymų vertinimo procedūros (jei pasiūlymai vertinami remiantis ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijumi) ir teisiniai procesai. Gavus skundus dėl pirkimo procedūrų, gali būti sustabdytos tolimesnės pirkimo procedūros, kol teismas priims sprendimą.	Parengti aiškūs ir išsamūs viešųjų pirkimų dokumentai. Tiksliai nustatytos numatomų pirkimų darbų ir paslaugų apimtys. Siekiant išvengti skundų dėl pirkimų vykdymo, išsamiai aprašytos perkamų objektų techninės specifikacijos, vertinimo kriterijai ir jais tinkamai vadovaujamas priimančias sprendimus viešųjų pirkimų komisijoje. Pirkimo dokumentuose išsamiai aprašyta ginčų nagrinėjimo tvarka ir galimos teisinių ginčų pasekmės, pvz., Perkančiajai organizacijai laimėjus ginčą, iš ieškovo pareikalauti atlyginti žalą už laiku neįgyvendintą projektą. Konkurso būdu pasirinkti darbų rangovai ir paslaugų teikėjai, kurių kvalifikacija atitinka keliamus reikalavimus. Darbų / paslaugų sutarties projektuose tiksliai apibrėžiama kaina, paslaugų teikimo ar darbų vykdymo grafikas, sankcijos dėl darbų nevykdymo, numatyta delpinigių dydžio, skaičiavimo, išsireikalavimo tvarka už ne laiku suteiktas paslaugas ar atliktus darbus. Projekto įgyvendinimo metu kilus bet kokiems ginčams su darbų vykdytojais ar paslaugų teikėjais (pvz. ginčai dėl paslaugų darbų / kokybės, dėl neatitikimo techninės specifikacijos

		reikalavimams, dėl sutarties nuostatų nesilaikymo ir t.t.), jie tarp šalių sprendžiami tarpusavio konsultacijų ir derybų būdu, vadovaujantis gera valia ir remiantis sutarčių nuostatomis, kuriose numatyta šalių atsakomybė.
Projektų veiklų vėlavimas ir įgyvendinimo grafiko nesilaikymas	Dažniausiai projekto veiklos vėluoja dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūrų, tačiau projekto veiklų vėlavimą gali įtakoti ir nepakankama komunikacija tarp perkančiosios organizacijos ir darbų rangovų bei paslaugų teikėjų atstovų, nesavalaikis problemų sprendimas, atitinkamas veiklas vykdančių darbuotojų žinių bei įgūdžių trūkumas.	Planuojant projekto veiklas, įvertintas laiko rezervas nenumatytiems atvejams. Pasirašytų sutarčių plano sudarymas ir valdymas bei kontrolė siekiant, kad paslaugos būtų suteiktos ir darbai atlikti iki numatytos projekto įgyvendinimo pabaigos. Jei įmanoma, sutarčių įgyvendinimo terminai numatyti 1-2 mėn. trumpesni nei projektų veiklų įgyvendinimo pabaiga. Susitikimų organizavimas su darbų rangovais ir paslaugų teikėjais. Nuolatinė komunikacija bei bendradarbiavimas prisidės prie sėkmingo projekto įgyvendinimo.
Nenugalimos jėgos (force majeure) rizika	Ši rizika gali kilti dėl nenugalimos jėgos aplinkybių (pvz., gaisro, potvynio, streiko, stichinės nelaimės ir pan.). Ši rizika yra visiškai neapibrėžta ir gali kilti bet kada.	Sutartyse apibrėžti darbų rangovų ir paslaugų tiekėjų atsakomybę, susijusią su šios rizikos pasireiškimu, įvardinant atvejus ir aplinkybes, kai šalys gali būti atleidžiamos nuo atsakomybės, pasireiškus šiai rizikai. Tokiu būdu bus išvengiama situacijų, kai rangovai ir tiekėjai gali manipuliuoti nenugalimos jėgos aplinkybėmis, siekdami išvengti sutartinių įsipareigojimų vykdymo.
2. Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizikų grupė		
Projektavimo klaidos	Techniniame projekte klaidos gali būti pastebėtos pradėjus įgyvendinti, įgyvendinant arba tik baigus įgyvendinti projektą. Klaidų žala skiriasi priklausomai nuo etapo. Statybų metu klaidos gali pasireikšti statybos proceso sutrikdymu (esminė projektavimo klaida, dėl kurios neįmanoma įgyvendinti pasirinkto sprendimo), o projekto įgyvendinimo pabaigoje – sukurtosios infrastruktūros netinkamumu ar nepakankamu pritaikomumu numatomoms paslaugoms teikti.	Profesionali techninio projekto ekspertizė reikiamu laiku. Projektuojamo objekto sudėtingumą atitinkantys projektuotojų kvalifikacijos reikalavimai. Kokybiškai parengta projektavimo užduotis.
Vėlavimas atlikti statybos darbus	Paprastai vėluojama dėl objektyvių išorinių priežasčių: sezoniškumo neigiamos įtakos, išorinės aplinkos (darbų neleidžiama atlikti dviem pamainomis, nes netoli statyb vietės yra gyvenamųjų namų kvartalas), neatliktų parengiamųjų darbų (statybų leidimo gavimas reikiamu laiku,	Gauti visi reikalingi leidimai ir iki statybos pradžios atlikti suderinimai.

	statyb vietės perdavimas rangovui ir pan.). Gali būti vėluojama ir dėl vidinių priežasčių: žemesnė nei būtina rangovo kompetencija ir patirtis, techninių sprendimų sudėtingumas, technologijų inovatyvumas ir pan.	
Statybos darbų neatitiktis normatyviniams reikalavimams ir standartams	Rašydamas statybos darbų aktus, techninės priežiūros atstovas gali nustatyti, kad statybos darbai atlikti nesilaikant technologinių principų, neatitinka taikomų standartų. Galimas neatitikties nustatymas statybos darbų pabaigoje, kai rangovui baigus vykdyti darbus, objektą reikia priduoti valstybinei nuolatinei statybos komisijai.	Įpareigoti rangovą drausti atliekamus statybos darbus statybų rizikų draudimu. Rangos sutartyje aprašyti statybos darbų neatitikties normatyviniams reikalavimams ir standartams užfiksavimo ir pašalinimo procedūras bei atsakomybę. Organizuoti ir užtikrinti profesionalią techninę priežiūrą.
Rangos darbų ir paslaugų kainų išaugimas	Vykdamas viešuosius pirkimus, dalyviai pasiūlymuose gali nurodyti per dideles ir perkančiajai organizacijai nepriimtinas kainas. Darbų / paslaugų kainos gali išaugti ir įgyvendinant projektą, jei bus priimti atitinkami sprendimai, pvz. nusprendus keisti projektinius sprendinius ar naudojamas technologijas.	Pirkimų dokumentuose nurodyti pirkimams skirtą maksimalią lėšų sumą bei numatyti derybų tvarką. Užtikrinti tinkamą sutarčių vykdymo kontrolę. Darbus ar paslaugas įsigijus mažesnėmis kainomis nei numatyta, galima projekto biudžeto lėšas perskirstyti tarp atitinkamų projekto veiklų ir eilučių bei perkelti lėšas trūkstamų veiklų įgyvendinimui. Apibrėžti naujų technologijų taikymo atvejus ir aspektus.
3. Turto likutinės vertės projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rizikų grupė		
Nepakankamas infrastruktūros būklės palaikymas arba netiksliai suplanuotos infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	Rizikos veiksnys dažnai pasireiškia ne iš karto, o pradėjus eksploatuoti sutvarkytą infrastruktūrą, t.y. per projekto ataskaitinį laikotarpį, kai sutvarkyta infrastruktūra bus naudojama.	Projekto pareiškėjo įsipareigojimas vykdyti nuolatinę naujai sukurtos infrastruktūros priežiūrą, atsiradus trūkumams, gedimams, nedelsiant užtikrinti jų šalinimą. Už sutvarkytos infrastruktūros sugadinimą numatyta atsakomybė Lietuvos Respublikos civilinio kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Šaltinis: sudaryta autorių

7. PROJEKTO VYKDYMO PLANAS

7.1. PROJEKTO TRUKMĖ IR ETAPAI

Investicijų atlikimui reikalingas preliminarus terminas – 28 mėn. Šiuo terminu turi būti įvykdytos techninio projekto korekcijos, viešasis statybos darbų pirkimas, pasirašyta rangos darbų sutartis ir įvykdytas antras statybos darbų etapas įrengiant sporto ir sveikatingumo kompleksą.

Planuojama, kad projekto įgyvendinimo pradžia bus 2021 m. III ketv., kai bus suderintas projekto įgyvendinimas.

48 lentelė. Preliminarus projekto vykdymo grafikas

	2021 m.				2022 m.				2023 m.			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Techninio projekto koregavimo paslaugos												
Viešasis rangos darbų pirkimas												
Rangos darbų įgyvendinimas												
Įrangos pirkimas ir diegimas												
Statybos darbų užbaigimo aktavimas												

Šaltinis: sudaryta autorių

Pažymėtina, kad tai tik preliminarus projekto vykdymo grafikas, kuris gali būti koreguojamas atsižvelgiant į sutarties pasirašymo, gauto finansavimo datas bei sutartyje apsibrėžtus projekto įgyvendinimo terminus.

7.2. PROJEKTO VIETA

Investicijų projektas yra vykdomas Kupiškio rajone – K. Šimonio g. 1A, Kupiškis.

17 pav. Investicijų projekto įgyvendinimo numatoma vieta

Šaltinis: techninis projektas

7.3. PROJEKTO KOMANDA

Atsižvelgiant į projekto metu atliekamų darbų pobūdį bei apimtį, taip pat remiantis anksčiau vykdytų projektų patirtimi, Kupiškio rajono savivaldybės administracija planuoja projektą administruoti pati. Projekto administravimo komandą sudarys projekto vadovas, koordinatorius ir finansininkas.

Projekto vadovas atsakingas už projekto planavimą, organizavimą, valdymą ir kontrolę, bendravimą su atsakingomis institucijomis, reikiamos informacijos teikimą, projekto vykdytojų darbo kontrolę, veiklų terminų kontrolę ir pan.

Projekto koordinatorius stebi, prižiūri ir kontroliuoja projekto vykdymo eigą, dalyvauja viešųjų pirkimų veikloje, taip pat vykdo projekto vadovo pavestas užduotis.

Projekto finansininkas atsakingas už finansinių operacijų vykdymą, projekto išlaidų kontrolę, išlaidų pagrįstumo patikrinimą, atliktų buhalterinių operacijų teisingumą, mokėjimo prašymų rengimą ir teikimą.

Prireikus kitokios kompetencijos darbuotojų įgyvendinant projektą, projekto vykdytojas pagal poreikį galės paskirti papildomus komandos narius, kaip pavyzdžiui projekto administratorių ir (ar) projekto inžinierių.

7.4. PROJEKTO PRIELAIDOS IR TĘSTINUMAS

Inicijuojant projektą „Sporto ir sveikatingumo centro Kupiškio mieste įrengimas“ yra numatomos šios pagrindinės prielaidos, kurias išpildžius projekto įgyvendinimas bus sėkmingas:

- projektas išspręs dabartinę problematiką – nepakankamai išvystyta ir kokybiška Kupiškio rajono bei Panevėžio apskrities sporto ir sveikatinimo infrastruktūra sporto renginiams su apgyvendinimo paslaugomis rengti;
- kokybiškų viešųjų paslaugų infrastruktūros ir jos plėtros poreikis Kupiškio rajone išliks nuolatinis ir/ar augantis.

Inicijuojamo projekto „Sporto ir sveikatingumo centro Kupiškio mieste įrengimas“ **tęstinumas bus užtikrintas šiais lygmenimis:**

- *Instituciniu (teisiniu)* – įgyvendinus projektą projekto pareiškėjui, naujai įrengtas sporto ir sveikatingumo kompleksas bus valdomas BĮ Kupiškio rajono kūno kultūros ir sporto centro; projekto rezultatais galės naudoti visi Lietuvos gyventojai ir svečiai – jokie infrastruktūros naudojimo apribojimai nėra ir nebus numatomi. Teisės aktų ar poįstatyminių teisės aktų pasikeitimai, kurie galėtų riboti naudojimąsi naujai sukurta infrastruktūra, taip pat nenumatomi. Projekto įgyvendinimo institucinį tęstinumą užtikrina ir tai, jog projekto metu numatomi įgyvendinti darbai numatyti savivaldybės strateginiuose dokumentuose.
- *Finansiniu* – projekto metu sukurtai infrastruktūrai bus užtikrintas reikalingas finansavimas. Infrastruktūros priežiūra ir eksploatacija rūpinsis Kupiškio rajono savivaldybė, kuri kasmet skirs reikalingas lėšas infrastruktūros priežiūrai ir tinkamai būklei užtikrinti;
- *Socialiniu ekonominiu* – viešųjų kokybiškų fizinio aktyvumo ir sveikatinimo paslaugų poreikis išliks Kupiškio rajone, o gyventojų skaičius Kupiškio rajono savivaldybėje bus pakankamas užtikrinti sporto komplekso naudojimo reikalingumą;
- *Technologiniu* – prognozuojama, kad pastačius naują sporto ir sveikatingumo centrą, adresu K. Šimonio g. 1A, Kupiškis, jokie didesni remontai (kapitalinis ar rekonstrukcija) nebus reikalingi bent 20 metų, kasmet skiriant tam tikras lėšas objekto priežiūrai (remontui, įrangos priežiūrai ir pan. darbams);

- *Aplinkosauginiu* – projekto įgyvendinimo metu bus naudojamos sertifikuotos ir visus aplinkosauginius reikalavimus atitinkančios medžiagos, todėl aplinkosauginiu požiūriu neigiamas poveikis aplinkai bus visiškai eliminuotas arba minimalus;
- *Projektų rezultatų veiklos* – projekto rezultatų tęstinumas bus užtikrintas naudojant sporto centro infrastruktūrą visuomenės reikmėms. Viešųjų sporto ir sveikatinimo paslaugų teikimą Kupiškio mieste užtikrins Kupiškio rajono savivaldybė.

7.5. KITOS IŠVADOS

Projekto „Sporto ir sveikatingumo centro Kupiškio mieste įrengimas“ įgyvendinimui nustatyta optimali įgyvendinimo alternatyva: „Naujų pastatų statyba (t. y. Alternatyva I).

49 lentelė. Projekto loginė matrica

Uždavinys	Veikla	Fiziniai rodikliai	Matavimo vnt.	Siekiamą reikšmę	Biudžeto išlaidų kategorija
1. Modernizuoti sporto paslaugų ir infrastruktūros sąlygas Kupiškio mieste	1.1. Sporto ir sveikatingumo komplekso II etapo statyba ir įrengimas adresu K. Šimonio g. 1A, Kupiškis	1.1.1. Įrengtas sporto ir sveikatingumo centras	Obj.	1	3. Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai

Šaltinis: sudaryta autorių

Alternatyvos įgyvendinimo metu numatoma pastatyti sporto ir sveikatingumo centrą adresu K. Šimonio g. 1A, Kupiškis pagal atnaujintą Sveikatingumo ir sporto komplekso K. Šimonio g. 1A, Kupiškis statybos projekto II etapą. Taip pat planuojama įsigyti įrangą, būtiną kokybiškai įrengto sporto ir sveikatinimo centro veiklai užtikrinti.

Atrinktą projekto alternatyvą numatoma įgyvendinti viešosios ir privačios partnerystės būdu. Įgyvendinimo modelis parinktas atlikus detalų finansinį vertinimą sąnaudų ir naudos lentelėje (skaičiuoklėje). Minėtoje lentelėje finansiniai srautai yra apskaičiuoti, kai projektą planuojama įgyvendinti VPSP būdu.

PRIEDAI

1 Priedas**Kupiškio rajono savivaldybės alternatyvios galimybės išvystyti sporto infrastruktūros
prieinamumą**

Galimybės	Taip/Ne
Ar turite šiuo metu nenaudojamą (-us) pastatą (-ų) / patalpas (-ų), kurį (-iuos) pritaikius būtų galima panaudoti paslaugai (-oms) teikti?	Ne
Ar turite šiuo metu nebaigtą statyti pastatą, kurį užbaigus statyti būtų galima pritaikyti paslaugai (-oms) teikti?	Ne
Ar turite šiuo metu nebaigtą statyti pastatą, kurį nugriovus būtų galima pastatyti naują pastatą paslaugai (-oms) teikti?	Ne
Ar turite sklypą, kurį galima būtų panaudoti naujam pastatui pastatyti ir jį pritaikius teikti paslaugą (-as)?	Ne
Jei neturite sklypo, ar yra rinkos apribojimų sklypui įsigyti?	Ne
Ar nėra rinkos apribojimų patalpų, galimų pritaikyti paslaugai teikti, nuomai?	Ne
Ar nėra rinkos apribojimų įsigyti pastatą/patalpas, reikalingus paslaugai (-oms) teikti?	Ne

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracija

PRELIMINARUS STATYBOS SKAIČIUOJAMOSIOS KAINOS NUSTATYMAS

SĄMATA

OBJEKTINĖ SĄMATA

Sudaryta pagal 2016.03 kainas

Statinių grupė 002016 Sveikatingumo ir sporto komplekso (8.14) K. Šimonio g. 1A, Kupiškio m., statybos projektas

Statinsys 2 II statybos etapas

2016.09.20

Lapas: 1

Lokalinės sąmatos Nr.	Lokalinės sąmatos pavadinimas	Skaičiuojamoji kaina (EUR)			
		Statybos montavimo darbai	Irenginiai	Viso su PVM	Viso be PVM
1	Statinio architektūros darbai. Universali sporto salė	827119.3	3448.5	830567.8	686419.7
2	Statinio konstrukcijos	1618140.0		1618140.0	1337305.8
3	Vandentiekis, nuotekos	295329.7		295329.7	244074.1
4	Šildymas	144097.6		144097.6	119088.9
5	Vėdinimas	127622.6	83538.4	211161.0	174513.2
6	Vėsinimas	56696.8	25990.8	82687.6	68336.9
7	Šilumos gamyba ir tiekimas	96024.8	109103.3	205128.1	169527.3
8	Šilumos punktas	11444.9		11444.9	9458.6
9	Elektra	108319.8	5466.8	113786.6	94038.5
10	Elektroniniai ryšiai	13878.70		13878.70	11470.00
11	Apsauginė signalizacija	15205.17	2210.67	17415.84	14393.26
12	Gaisrinė signalizacija	29557.3		29557.3	24427.5
13	Automatikos dalis	7364.06		7364.06	6086.00

Iš viso: 3350800.73 229758.47 3580559.20 2959139.7

Skaičiavo: PDV Andrej Michniov atest. Nr. 18050

(Parašas)

SĄMATA

OBJEKTINĖ SĄMATA

Sudaryta pagal 2016.03 kainas

Statinių grupė

002016 Sveikatingumo ir sporto komplekso (8.14) K. Šimonio g. 1A, Kupiškio m., statybos projektas

Statiny

6 Lauko inžineriniai tinklai II etapas

2016.09.20

Lapas: 1

Lokalinės sąmatos Nr.	Lokalinės sąmatos pavadinimas	Skaičiuojamoji kaina (EUR)			
		Statybos montavimo darbai	Inžineriniai	Viso su PVM	Viso be PVM
1	Lietaus nuotekų tinklai. Drenažas	28089.3		28089.3	23214.3
3	Šilumos gamyba.Lauko kontūras	422631.6		422631.6	349282.3
Iš viso:		450720.9		450720.9	372496.6

Skaičiavo: PDV Andrej Michniov atest. Nr. 18050 _____
(Parašas)

To: UAB "Eurointegracijos projektai"

2017-10-04

High Brightness Screen Specification

Indoor module RGG 3in1 P-6,66

Parameters	
Real pitch	6,66 mm
Pixel configuration	2727 3in1 RGB
Viewing angle	140° horizontal 130° vertical
Contrast ratio	1000:1
LED life time	50 000 h
Colour processing depth	14 bit

Brightness	3600 Nits
LED density	90180 LED/sqm
PIX density	90180 PIX/sqm
Display refresh rate	3800 khz

Resolution	Real
Width	48 PIX
Height	48 PIX
Density	2304 Pix/module

Dimensions	
Width	320 mm
Height	320 mm
Depth	90 mm
Module area	0,102 m ²
Weight	3 Kg

Power	
Average	208 W/m2
Peak Input	600 W/m2

Environment	
	Operating Storage
Temperature	-5°C +45°C -20°C +65°C
Humidity	10-80% 10-85%

Indoor LED Screen RGG 3in1 P-6,66 5120x2880mm

Real pitch	6,66 mm
Brightness	3600 Nits
Modules	Width 16,0 modules Height 9,0 modules
Screen size	Width 5 120 mm Height 2 880 mm
Screen area	14,7 m ²
Resolution	Width 768 pix Height 432 mm

Price 39 075,84 EUR

4 Priedas

PASLAUGŲ ĮKAINIAI

Sporto salė	Eur/para	Eur/h
Jonavos arena:		
arenos nuoma nekomerciniam renginiui	1000	
arenos nuoma komerciniam renginiui*	1000	
arenos nuoma ne komerciniam renginiui		100
arenos nuoma komerciniam renginiui*		100
pagrindinės sporto salės su 2 persirengimo rūbinėmis nuoma		50
Palangos arena		
universalios sporto salės nuoma nekomerciniams renginiams	880	
universalios sporto salės nuoma komerciniams renginiams**	880	
universalios sporto salės nuoma nekomerciniams renginiams		100
universalios sporto salės nuoma komerciniams renginiams**		100
Ignalinos sporto ir SPA centras		
Sporto salė su persirengimo kambariais ir dušais		22,5
Utenos daugiafunkcinis sporto centras		
Pagrindinės sporto salės su įranga ir pagalb. patalpomis***	434	
Pagrindinės sporto salės treniruotėms		43,4
Kauno sporto mokykla Startas		
Krepšinio/tinklinio salė	400	30
Druskininkų sporto centras		
Sporto salės nuoma su pilnu apšvietimu	492	41
Sporto salės nuoma su daliniu apšvietimu	360	30
Pasvalio sporto centras		
Sporto salės nuoma su dirbtiniu apšvietimu	288	24
VIDURKIS:	637	58
Apgyvendinimo paslaugų kainos		Eur/24 h/1 vieta
Ignalinos sporto ir SPA centras		10
Panevėžio kūno kultūros ir sporto centras		12
Alytaus SRC		12,1
Palangos sporto centras		6,5
VIDURKIS:		10,15

Vidutinės sporto salės nuomos kainos, Eur/kv. m	Eur/kv. m
<i>Biržų r.</i>	4,7
<i>Pasvalio r.</i>	4,96
<i>Rokiškio r.</i>	10
	2,8
	7,5
VIDURKIS:	6,0

Sportinių treniruoklių salės pajamų šaltiniai	Druskininkų sporto centras, Eur	Biržų raj. sav. sporto centras, Eur	Birštono sporto centras, Eur
Lankytojų, įsigijusių abonementą, pasiskirstymas pagal amžiaus grupes:			
<i>Suaugę</i>	20	15	15
<i>Mokiniai</i>	10	6	-
<i>Pensininkai ir neįgalieji</i>	10	6	-
Lankytojų, įsigijusių vienkartinį bilietą, pasiskirstymas pagal amžiaus grupes:			
<i>Suaugę</i>	5	3	1,5
<i>Mokiniai</i>	2	1,5	-
<i>Pensininkai ir neįgalieji</i>	2	1,5	-

UAB „Euro atletas“ komercinis pasiūlymas sporto treniruoklių salei įrengti

UAB "Euroatletas"

Įmonės kodas: 135970667

PVM kodas: LT359706610

El.paštas: euro@atletas.lt

Tel./fax: +370 37 353934

Birželio 23osios g. 27A, LT-50202, Kaunas

Pasiūlymo gavėjas:

UAB „Eurointegracijos projektai“

Projektų vadovė Inga Levinskienė

8 656 76320

Šilainių baisėno sporto salė

KOMERCINIS PASIŪLYMAS

10/12/2017

APRAŠYMAS	MATO VNT.	KAINA BE PVM	KAINA SU PVM	KIEKIS	SUMA SU PVM
1 Bėgimo takelis BH Fitness G799	vnt	€ 4,876.03	€ 5,900.00	4	€ 23,600.00
2 Elipsinis treniruoklis BH Fitness G930	vnt	€ 3,223.14	€ 3,900.00	4	€ 15,600.00
3 Horizontalus dviratis BH Fitness H890	vnt	€ 2,256.20	€ 2,730.00	3	€ 8,190.00
4 Dviratis treniruoklis BH Fitness H800	vnt	€ 1,900.83	€ 2,300.00	3	€ 6,900.00
5 Olimpiniis štangos suolas BH Fitness L815	vnt	€ 661.16	€ 800.00	4	€ 3,200.00
6 Olimpinių svorių komplektas. 50mm.	kg	€ 2.07	€ 2.50	1400	€ 3,500.00
7 Smito mašina BH Fitness L350	vnt	€ 1,371.90	€ 1,660.00	2	€ 3,320.00
8 Pritūpimų stovas BH Fitness L845	vnt	€ 826.45	€ 1,000.00	2	€ 2,000.00
9 TRX diržų sistema	vnt	€ 66.12	€ 80.00	10	€ 800.00
10 Bosų balansavimo kamuolys	vnt	€ 98.35	€ 119.00	10	€ 1,190.00
11 Gumuotų hexagon hantelių komplektas poromis nuo 1kg iki 10kg	kompl	€ 213.64	€ 258.50	2	€ 517.00
12 Gumuotų hexagon hantelių komplektas poromis nuo 12.5kg iki 35kg	kompl	€ 461.16	€ 558.00	2	€ 1,116.00
13 Krūtinės presas BH Fitness L070	vnt	€ 2,048.76	€ 2,479.00	1	€ 2,479.00
14 Pečių presas / krūtinės presas BH Fitness L080	vnt	€ 1,981.82	€ 2,398.00	1	€ 2,398.00
15 Vertikali trauka BH Fitness L110	vnt	€ 2,124.79	€ 2,571.00	1	€ 2,571.00
16 Bicepso / tricepso treniruoklis BH Fitness L140	vnt	€ 1,843.80	€ 2,231.00	1	€ 2,231.00
17 Krūtinės suvedimas BH Fitness L270	vnt	€ 2,000.83	€ 2,421.00	1	€ 2,421.00
18 Horizontali trauka BH Fitness L290	vnt	€ 2,077.69	€ 2,514.00	1	€ 2,514.00

19	Deltos treniruoklis BH Fitness L410	vnt	€	1,920.66	€	2,324.00	1	€	2,324.00
20	Pilvo preso ir nugaros treniruoklis BH Fitness L610	vnt	€	1,838.02	€	2,224.00	1	€	2,224.00
21	Kojų tiesimas / kojų lenkimas BH Fitness L020	vnt	€	2,119.01	€	2,564.00	2	€	5,128.00
22	Koju lenkimas gulint BH Fitness L030	vnt	€	2,033.06	€	2,460.00	1	€	2,460.00
23	Kojų mostai BH Fitness L340	vnt	€	2,339.67	€	2,831.00	1	€	2,831.00
24	Kojų skėtimas / glaudimas BH Fitness L250	vnt	€	1,823.97	€	2,207.00	2	€	4,414.00
25	Kojų presas BH Fitness L050	vnt	€	2,258.68	€	2,733.00	1	€	2,733.00
26	Blauzdų treniruoklis sėdint BH Fitness L210	vnt	€	1,801.65	€	2,180.00	1	€	2,180.00
27	Suolas nugarai BH Fitness L805	vnt	€	440.50	€	533.00	1	€	533.00
28	Horizontalus suolelis BH Fitness L810	vnt	€	273.55	€	331.00	2	€	662.00
29	Universalus reguliuojamas suolelis BH Fitness L825	vnt	€	389.26	€	471.00	2	€	942.00
	Skoto suolelis (bicepsui) BH Fitness L830	vnt	€	346.28	€	419.00	1	€	419.00
	Atsilenkimų suolas BH Fitness L835	vnt	€	484.30	€	586.00	2	€	1,172.00
	Lygiagretės su skersiniu BH Fitness L900	vnt	€	669.42	€	810.00	2	€	1,620.00
	50mm svorių diskų stovas BH Fitness L860	vnt	€	352.07	€	426.00	3	€	1,278.00
	5 darbo vietų multifunkcinis centras BH Fitness L365	vnt	€	7,082.64	€	8,570.00	1	€	8,570.00
	Multifunkcinis centras BH Fitness L365	vnt	€	6,330.58	€	7,660.00	1	€	7,660.00
	50mm 220cm ilgio grifas štangai su guoliais	vnt	€	95.04	€	115.00	4	€	460.00
	50mm grifas bicepsui	vnt	€	34.71	€	42.00	1	€	42.00
30	Hantelių lentyna 12 porų BH Fitness L875	vnt	€	652.89	€	790.00	1	€	790.00
31	Hantelių stovėlis hanteliams nuo 1 iki 10kg	vnt	€	61.98	€	75.00	1	€	75.00
32	Profesionalus gimnastikos kilimėlis	vnt	€	45.45	€	55.00	10	€	550.00

VISO BE PVM:	€	110,424.79
PVM:	€	23,189.21
VISO SU PVM:	€	133,614.00

Pasiūlymą paruošė: Linas Kleinas

6 Priedas

VšĮ „Sveikatos oazė“ pajamų duomenys 2009-2016 m.

Metai	Komercinės pajamos	Finansavimo pajamos	Viso:	Komercinių pajamų dalis, proc.	Finansuojamų pajamų dalis, proc.
2009	138117	80792	218909	63,1	36,9
2010	132335	78749	211084	62,7	37,3
2011	107758	128558	236316	45,6	54,4
2012	143105	124831	267936	53,4	46,6
2013	192143	117762	309905	62,0	38,0
2014	193712	126808	320520	60,4	39,6
2015	219319	137117	356436	61,5	38,5
2016	233716	147830	381546	61,3	38,7
Vidurkis:	170025,6	117805,9	287831,5	58,75	41,25

Šaltinis: VšĮ „Sveikatos oazė“ veiklos ataskaitos

Kupiškio r. KKSC naudojamos valandos bendrojo ugdymo įstaigų sporto erdvėse

Sporto šaka/metai	2018 m. m. pab.		Patalpos/er dvė	Patalpos/er dvė	2018 m. m. pab.		2017 m. m. pab.		2016 m. m. pab.	
	VISO:				Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h
	Vaik ai	Suau gę			Vaikai	Vaikai	Suaugę	Vaikai	Suaugę	Vaikai
<i>Futbolas</i>	28	120		Povilo Matulionio progim. sporto salė ir daugiafunkci nė sporto aikštelė	4 val. per savaitę	4 val. per savaitę	4 val. per savaitę		4 val. per savaitę	
			Povilo Matulionio progim. sporto salės ir daugiafunkci nės sporto aikštelės		9 val. per savaitę	9 val. per savaitę		9 val. per savaitę		9 val. per savaitę
<i>Imtynės</i>	20	-	Subačiaus gim. salė.		16 val. per savaitę	16 val. per savaitę		16 val. per savaitę		16 val. per savaitę
<i>Irklavimas</i>	32	-	Kupiškio technologijų ir verslo mokyklos salė		15 val. per savaitę	15 val. per savaitę		15 val. per savaitę		15 val. per savaitę
<i>Krepšinis</i>	85	16	Kupiškio Lauryno Stuokos- Gucevičiaus gim. sporto	Kupiškio Lauryno Stuokos- Gucevičiaus gim. sporto	46 val. per savaitę	46 val. per savaitę	Pagal galimybes, varžyboms ir savaitgaliais	46 val. per savaitę	Pagal galimybes, varžyboms ir savaitgaliais	46 val. per savaitę

Sporto šaka/metai	2018 m. m. pab.		Patalpos/er dvė	Patalpos/er dvė	2018 m. m. pab.		2017 m. m. pab.		2016 m. m. pab.	
	VISO:				Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h
	Vaikai	Suaugę			Vaikai	Vaikai	Suaugę	Vaikai	Suaugę	Vaikai
			salė	salė						
			Povilo Matulionio progim. sporto salė	Povilo Matulionio progim. sporto salė	Pagal galimybes, varžyboms	Pagal galimybes, varžyboms	Pagal galimybes, varžyboms	Pagal galimybes, varžyboms	Pagal galimybes, varžyboms	Pagal galimybes, varžyboms
L. atletika	29	-	Povilo Matulionio progim. sporto salė.		20 val. per savaitę	20 val. per savaitę	-----	20 val. per savaitę	-----	20 val. per savaitę
Stalo tenisas	3	-	Povilo Matulionio progim. mažoji sporto salė.		6 val. per savaitę	5 val. per savaitę	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai	6 val. per savaitę	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai	6 val. per savaitę
Tinklinis	-	20		Povilo Matulionio progimnazijos sporto salė	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai.	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai.	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai.	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai.	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai.	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai.
				Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gim. sporto salė	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai.	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai.	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai.	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai.	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai.	Pagal susitarimą, kada gali įeiti į salę, nesisteningai.
Šaškės/šachmatai	-	26		Povilo Matulionio progim.	Pagal poreikį, nesisteningai	Pagal poreikį, nesisteningai	Pagal poreikį, nesisteningai	Pagal poreikį, nesisteningai	Pagal poreikį, nesisteningai	Pagal poreikį, nesisteningai

Sporto šaka/metai	2018 m. m. pab.		Patalpos/er dvė	Patalpos/er dvė	2018 m. m. pab.		2017 m. m. pab.		2016 m. m. pab.	
	VISO:				Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h	Užimtas/naudoj amas laikas, h
	Vaikai	Suaugę			Vaikai	Vaikai	Suaugę	Vaikai	Suaugę	Vaikai
				mažoji salė.						
Viso:	197	182								

Šaltinis: Kupiškio r. KKSC administracija

8 Priedas

Vertinamų alternatyvų prognozės numatant sporto salės užimtumą iki 20 h darbo dienomis

Alternatyva „Naujų pastatų statyba“

Savaitės diena	8:00-9:30	9:30-11:00	11:00-12:30	12:30-14:00	14:00-15:30	15:30-17:00	17:00-18:30	18:30-20:00	VISO:	Vidurkis treniruotėje:
I			41	35	35	35	30	30	207	34
II				41	40	37	36	30	184	37
III			41	35	35	35	30	30	207	34
IV				37	40	41	30	30	178	36
V			41	35	35	35	36	30	213	35

Alternatyva „Naujų pastatų statyba pasirinkus skirtingą technologinį sprendinį“

Savaitės diena	8:00-9:30	9:30-11:00	11:00-12:30	12:30-14:00	14:00-15:30	15:30-17:00	17:00-18:30	18:30-20:00	VISO:	Vidurkis treniruotėje:
I			21	35	35	35	30	30	187	31
II				21	40	21	36	30	148	30
III			21	35	35	35	30	30	187	31
IV				37	40	21	30	30	158	32
V			21	35	35	35	36	30	193	32